Qafàr Agatih Rakaakayih Doolatak

በአፋር ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

Qafár Rakaakayak Dinkaara maybalaalaqá

የአፋር ክልል ዲንካራ ጋዜጣ

በአፋር ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት
ምክርቤት ጠባቂነት የወጣ አዋጅ

___len sanat____ixximak
----- /2018 I.L.L

Rakaakayak Malâ Buxa

Teyyeqe kukta

Samara____
/2018

Kuktí Ixximak 153/2018 I.L.L.

Qafár Agatih Rakaakayih Doolatak Buxâ marih madqak faaticisiyyí kukta

Buxâ mari ayyuntak ginoh ugtuma kinniimih sabbatah doolat kee ayyunta faxximta dacayri akah abtam faxximta mssoyna kinnim hangit haak, doolat dacayri elle baxxaqimtaamak gitak teeni buxâ marih angaarawitte madqal faaticisak xiinisaanam kinnuk, ilaa tahâ fan ni Rakaakayal edde taamitak sugen 1952 ay meqem bar madqah exxaa kee dagarah tanih tan buxâ marih mada away edde nanih nan dadal caddoo kee federaal kee rakaakay madqa lih gexam faxxiimeemih sabbatah,

Ni rakaakayal ilaa awayâ fan buxâ marih madqa awqewayteemih sabbatah cokmí buxaaxi takku gaanuun mihratleelah xaqul rakaakayal abinal asu xiqah yan gaanuun wagsiisaak inki qaynatih ced anewaamih sabbatah buxâ marih caagiida arcibisoonuh baxsa luk sayyoo kee alaaqâ gar aracat hayoonuh gexekalit aafuk sugeemih sabbatah ta taqabih calli yaceenim faxximteemih sabbatah,

Federaal kee rakaakay doolat-madqa elle qaddossennal rihim digbah yan marih curriinol ken idinil dubuk rakitak takkem faxximtam kinnuk rihim abnissooy, rihim uddur kee cabtih uddur rihme marih inkittinaanê gar dacrisah yan baar le madqa yayyaaqeenim kee taamal asisaanam faxximtem kinnuk, urri nagayniinaay, manub kee dacayrih aakam akah yaceenim faxximtaam kinnuk madqimteh tan taham aracat hayta madqa yayyaaqeenim faxximtem kinnuk,

Buxâ marih addat uguttah tan sittin way qadli le gurral sissik gurral dudda leh yan dagarih cokmi geyaanam faxximtem kinnuk,

Madqa tawqe waqdi lowsiisuh akah yawqeh yan ayyuntih xintooy, qaadaa kee mascub hangit haanam kee abbinoowu xiqam kinniimih sabbatah,

Tah aracat hayoonuh rakaakay addal abbinoowah yan

አዋጅ ቁጥር 153/2018 ዓ.ም
የአፋር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቤተሰብ ህግ ማፅደቂያ አዋጅ

ቤተሰብ የህብረተሰብ ተፈጥሯዊ መነሻ በመሆኑ በህብረተሰብ እና በመንግስት ያላሰለሰ ጥበቃ ሊደረግለት የሚገባ ተቋም መሆኑን በመገንዘብ፤

የመንግስት ጥበቃ የሚገለጽበት አንዱ መንገድም የቤተሰብ ኝኙነቶችን በህግ በመደንገግ ማስተዳደር በመሆኑ፤

እስከአሁን ድረስ በክልላችን ሲሰራበት የቆየው የ1952ቱ የፍትሐብሄር ህግ ክፍልና አካል የሆነው የቤተሰብ ህግ አሁን ካለንበት እድገት ደረጃና ከፌደራልና ከክልሉ ህገ መንግስታት ጋር እንዲጣጣም በማስፈለጉ፤

በክልላችን እስከ አሁን የቤተሰብ ህግ ባለመውጣቱ በፍርድ ቤቶችም ሆነ በህግ ባለሙያዎች ዘንድ በክልሉ ተግባራዊ ሊሆን የሚችለውን ህግ አስመልክቶ ወጥ የሆነ አረዳድ ባለመኖሩ የቤተሰብ ጉዳዮችን ለማስተናገድ በተለይም የሴቶችና ህጻናትን መብት ለማስከበር ተግዳሮት ሲያጋጥም የቆየ በመሆኑ ይህን ችግር መቅረፍ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በፌደራልና በክልሉ ህገ መንግስታት እንደተገለጸው ጋብቻ በተጋቢዎች ነፃና ሙሉ ፈቃድ ላይ ብቻ መመስረት ያለበት መሆኑንና በጋብቻ አፈፃፀም ፣ በጋብቻ ዘመንና በፍቺ ጊዜ የተጋቢዎችን የእኩልነት መብት የሚያስጠብቅ ዝርዝር ህግ ማውጣትና በሥራ ላይ ማዋል አስፈላጊ በመሆኑ፣የልጆችን ደህንነት፣ አስተዳደግ እና አጠባበቅ ቅድሚያ ሊሰጠው የሚገባ ስለመሆኑ ስለተደነገገ እነዚህን የሚያረጋግጥ ህግ ማውጣት በማስፈለጉ፤

በቤተሰብ ውስጥ የሚነሱ ክርክሮችን ፍትሃዊ በሆነና በተቀላጠፈ ሁኔታ ብቃት ባለው አካል እንዲዳኙ ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

ህግ ሲወጣ ሊያስተዳድር የሚወጣለትን ማህበረሰብ አኗኗር፣ ባህል እና እሳቤ ግ ንዛቤ ውስጥ ያስገባ እና ሊፈፀም የሚችል መሆኑን በመረዳት፤

ይህንን እውን ለማድረግም በክልሉ ውስጥ ተፈጻሚነት

buxâ marih madqa rakaakay malah buxa tayyaaqem faxximtam aamanuk,

1994 yiysiiseenih yanin Qafar agattiinah Rakaakayak Doolat madqak maasayyak 46 (1) /a/ kaah tontocowwe qaaqa rakiibo abak Qafár Agatih Rakaakay doolatak Rakaakay malah buxa ta kukta teyyeeqe.

1. Ux ammunta

Ta kukta "Qafár Rakaakayak Buxâ marih madqah faaticissoh kuktak ixximak 153/2018 I.l.L. axcuk seecimam xiqa.

2. Maqnisso

Qangarah culmah gersi maqnisso taceem akkewaytek ta kuktak ugutak faaticimteh yewqeh yan buxâ marih madqah addal: -

1). **"Rakaakay"** kak yaanam Qafar agatih rakaakayih yaanama.

2). **"Doolat"** kak yaanam Qaafar Rakaakayih doolata yaanama.

3). "**Gaaroyse**" kak yaanam rakaakayak gaaroysê madqah xiinissoh koboxul qaaqisimak taamita caddo caddoh gaaroyse yaanama.

4). **Madqah abbinoowih uddur**

Ta kuktak ugutak tewqeh tan buxâ marih madqa faaticisa kukta lih Rakaakayak Xinkaarâ Maybalaalaqal tintibiqqime ayrook qembissa haanam abbinoowele

Samara

----------/2018 I.L.L.

Cajji Awwal Qarba Qunxe

Qafár Rakaakayak Naharsi Saqala

.

የሚኖረው የቤተሰብ ሕግ በክልሉ ምክር ቤት መውጣት ያለበት መሆኑን በማመን

በ1994 ተሻሽሎ በወጣው የአፋር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ህገ መንግስት አንቀጽ 46(1) /ሀ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የአፋር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ክልል ምክር ቤት ይህን አዋጅ አውጥቷል።

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ " የአፋር ክልል የቤተሰብ ህግ ማፅደቂያ አዋጅ ቁጥር 153/2018 ዓ.ም" ተብሎ ሊጠራ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ መሰረት ፀድቆ በወጣው የቤተሰብ ህግ ውስጥ፦

1) **"ክልል" ማለት የአፋር ብሄራዊ ክልል ማለት ነው።**

2) **" መንግስት" ማለት የአፋር ክልል መንግስት ማለት ነው።**

3) **" ዓቃቤ ህግ" ማለት በክልሉ ዓቃብያነ ህግ አስተዳደር ጉባዔ ተሹሞ የሚሰራ የየደረጃው ዓቃቤ ህግ ነው።**

3. ህጉ የሚፀናበት ጊዜ

በዚህ አዋጅ መሰረት የወጣው የቤተሰብ ሕግ ከማፅደቂያ አዋጁ ጋር በክልሉ ዲንኻራ ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል

ሠመራ

የካቲት ዐ1 /2018 ዓ.ም

ሃጂ አወል አርባ ዑንዴ

የአፋር ክልል ርዕሰ መስተዳድር

Qafár Agatih Rakaakayih Doolatak Buxâ marih madqa

Inikhaytô Mafdaga

Rihim abnisso

Inikhaytoh Exxa

Amôladih

1. Rihim abnissoh siiratitte

ı) Rihim digbah yan marih diini wonna hinnay qaada rakiibo abak yakku xiqa.

2) Ta madqal baxxaqsimteh tan rihim abnissoosak iroh yekkeh yan faxe qaynatih rihim abnissoh siirat wonna hinnay likac aallekalah barra akee baqli giddah/innah sitta loonumuh ta madqal oggol mataalla.

2. Diini siirat rakiibo abak yakke rihim

Rihim diini siirat rakiibo abak yekkem deqsittam inki num kee barra ken diini elle iyyannal yakkeh yan rihim aboonuh faxxiimah yan siirat abbinoysaanama.

3. Qaadâ siirat rakiibo abak yakke rihim

Rihim qaadâ siirat rakiibo abak yekkem deqsittam inki num kee barra guubuh elle yanin dariifah qaada wonna hinnay siita abita namma mara wonna hinnay siita abitta num kee barrak numuk teeni qaada rakiibo aba rihim aboonuh faxxiimah yan siirat abbinoysaanama.

4. Rakaakayak iroh yakke rihim

1) Rakaakayak buxâ marih madqak iroh federaal caddol wonna hinnay kalah tan rakaakayotteh buxâ marih madqa rakiibo abak yekkeh yan faxe qaynatih rihim, ta madqa rihim abnissoh esserah yan faxximta caaloota kibak yekkem

የአፋር ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት የቤተሰብ ህግ

ምዕራፍ አንድ

ስለጋብቻ አፈፃፀም

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. የጋብቻ አፈፃፀም ስርአቶች

1) ጋብቻ በተጋቢዎቹ ሀይማኖት ወይም ባህል መሰረት ሊፈፀም ይችላል ።

2) በዚህ ህግ ከተገለጹት የጋብቻ አፈፃፀም ስርዓቶች ውጭ የተፈጸመ ማንኛውም ዓይነት የጋብቻ አፈፃፀም ስርዓት ወይም ጋብቻ ሳይፈፀም እንደ ባልና ሚስት አብሮ መኖር በዚህ ህግ ተቀባይነት አይኖረውም።

2. በሀይማኖት ስርአት መሰረት የሚፈጸም ጋብቻ

ጋብቻ በሀይማኖት ስርአት መሰረት ተፈጸመ የሚባለው አንድ ወንድና አንዲት ሴት በሀይማኖታቸው መሰረት የሚጸና ጋብቻ ለማቋቋም የሚያስፈልገውን ስርአት ሲፈጽሙ ነው ።

3. በባህል ስርአት መሰረት የሚፈጸም ጋብቻ

ጋብቻ በባህል ስርአት መሰረት ተፈጸመ የሚባለው አንድ ወንድና አንዲት ሴት በሚኖሩበት አካባቢ ባህል ወይም በሁለቱ ተጋቢዎች ወይም ከሁለቱ ተጋቢዎች በአንዳቸው ባህል መሰረት የሚጸና ጋብቻ ለማቋቋም የሚያስፈልገውን ስርአት ሲፈጽሙ ነው ።

4. ከክልሉ ውጭ ስለሚፈጸም ጋብቻ

1) ከክልሉ የቤተሰብ ህግ ውጭ በፌደራል ወይም በሌሎች ክልሎች የቤተሰብ ህጎች መሰረት የተፈጸመ ማናቸውም ጋብቻ፣ ይህ ህግ ለጋብቻ አፈጻጸም የሚጠይቃቸውን አስፈላጊ ሁኔታዎችን አሟልቶ መፈጸሙ እስከተረጋገጠ

yismiteeniik wadir oggol aallele.

2) Elle yekkeh yan baaxok rihim abnissoh madqak ugutak Itiyoppiyak iroh yekkeh yan rihim ayyuntak nihirit booddam aallewayya heek, ta madqal oggol aallele.

Nammeyhaytoh Exxa

Rihim aboonuh kibbimtam faxximta caaloota

5. **Idnisso**

Yakkeh yan rihim abbinoowem deqsitam rihma mara sittah aboonuh dubuh currik tan idnisso yaceen waqdi.

6. Karma

1) Lab num takku say num 18 sanat maade kalah rihmaanam maxiqan.
2) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ baxxaqimtem taniimih gibdi sabab yaafeh yan waqdi rihma mari wonna hinnay rihma marak numuk teeni xaltani wonna hinnay wakiil xayyoysah yan esserik ugutak Rakaakayak qadli biiro rihimik madab karmak namma sanatak ambaggee waa uddur ankusuk akah rihman innah idnisaanam xiqaanah.

7. Cadoytâ ramaddiinu

1) Saanih cadoytâ ramad leh yan marih fanat rihim abaanam waaso le.
2) Gambih loowimta cadoytâ ramaddiinu axcih inki num maqanxa wonna hinnay inâ maqanxa lih tonnah inki say num toobokoyta lih wonna hinnay qammil rihimtam waaso le.

8. Rihim ramaddiinu

1) Saanih rihim ramaddiinu leh yan marih fanat rihim abaanam waaso le.

ድረስ ተቀባይነት ይኖረዋል ።

2) **በተፈጸመበት አገር የጋብቻ አፈጻጸም ህግ መሰረት ከኢትዮድያ ውጭ የተፈጸመ ጋብቻ የህዝብን ሞራል እስካልተቃረነ ድረስ በዚህ ህግ ተቀባይነት ይኖረዋል ።**

ክፍል ሁለት

ጋብቻ ለመፈጽም መሚላት ያለባቸው ሁኔታዎች

5. ፍቃድ

የሚጸና ጋብቻ ተፈፀመ የሚባለው ተጋቢዎቹ ለመጋባት ነጻና ሙሉ ፍቃዳቸውን ሲሰጡ ብቻ ነው ።

6. እድሜ

1) **ወንድም ሆነ ሴቷ 18 አመት ሳይሞላቸው ጋብቻ መፈጸም አይችሉም።**
2) **በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ/1/ የተደነገገው ቢኖርም ከባድ ምክንያት ሲያጋጥም ተጋቢዎቹ ወይም ከተጋቢዎቹ የአንዳቸው ወላጆች ወይም አሳዳሪ በሚያቀርቡት ጥያቄ መሰረት የክልሉ ፍትህ ቢሮ ከመደበኛው የጋብቻ እድሜ ከሁለት አመት ላልበለጠ ጊዜ በመቀነስ እንዲጋቡ ሊፈቅድ ይችላል።**

7. የስጋ ዝምድና

ı) **የስጋ ዝምድና ከስጋ ወይም ደም ብቻ ይገኛል።**
2) **በቀጥታ የስጋ ዘመዳሞች መካከል ጋብቻ መፈጸም ክልክል ነው ።**
3) **ወደጎን በሚቆጠር የስጋ ዝምድና ፣ አንድ ወንድ ከእህቱ ወይም ከአክስቱ እንዲሁም አንዲት ሴት ከወንድሟ ወይም ከአጎቷ ጋር ጋብቻ መፈጸም የተከለከለ ነው ።**

8. የጋብቻ ዝምድና

1) **የጋብቻ ዝምድና ከጋብቻ ብቻ ይገኛል።**
2) **በቀጥታ የጋብቻ ዘመዳሞች መካከል ጋብቻ**

2) Rihmeenih sitta abbaxih gambih loowimtah tan rihim ramaddiinul baqli barrâ maqanxa wonna hinnay barra baqli toobokoytal rihimtam waaso le.

9. Inki- inah angú yeexe urru wagittaama

1) Inkí inah angu teexeh tan say num kee lab num cadoyta wonna hinnay digib ramaddiinu aallewaanamah sitta abitaanam waaso le.
2) Ta maasayyak 1 tan waaso abbinowtam anguh exex yekkem qemboh qunxa mariinô namma karmah addat tekkek

10. Sidiica addah cabtik takke waaso

1) Inki num kee barra sidiica adda sitta cabeenik qagteenih sitta abitaanam waaso le.
2) Ta maasayyak lani maasayyak 1 baxxaqisoo taniimih barra gersi numul digibba in the cabbitimtek dumi baqalal rihimtam xiqtah.

11. Inkittuk bisoh rihimih waaso

1) Faxe num naharal qasaala yeellek naharsi likac aallih gersi rihim abaanam maxiqqimta.
2) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ baxxaqimtem taniimih diinii idnisso rakiibo abak lab num inkittok daga rihimam waaso mali.

12. Rihim awlaytiinol abaanam xiqqiimewaytam wagittaama

1) Rihim yakkeh yan waqdi sitta abita mari foocah/aracal geytimak idini yaceenim faxximta.
2) Ta maasayyak lani maasayyak /1/

መፈጸም ክልክል ነው ::

3) ጋብቻቸው ፀንቶ እያለ ወደጎን በሚቆጠር የጋብቻ ዝምድና ባል ከሚስቱ እህት ወይም ሚስት ከባሏ ወንድም ጋር ጋብቻ መፈጸም ክልክል ነው::

9. የአንድ እናት ጡት ስለጠቡ ልጆች

1) የአንድ እናት ጡት የጠቡ ሴትና ወንድ የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ባይኖራቸውም ጋብቻ መፈጸም ክልክል ነው::
2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተው ክልከላ ተግባራዊ የሚሆነው ጡት መጥባቱ የተከናወነው በመጀመሪያው ሁለት ዓመት የህጻንነት ዕድሜ ውስጥ ከሆነ ብቻ ነው::

10.ሶስት ጊዜ በመፍታት ስለሚደረግ ክልከላ

1) አንድ ወንድና ሴት ባህሉ ወይም ሀይማኖት በሚያዘው መሰረት በሶስት ጊዜ ፍች የተፋቱ ከሆነ ወይም አግባብ ባለው ፍርድ ቤት ጋብቻቻው በፍች ፈርሶ ከሆነ መልሶ ጋብቻ መፈጸም ክልክል ነው::
2) የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ ቢኖርም ሴቷ ሌላ ሰው አግብታ ከተፈታች የቀድሞ ባሏን ጋር ጋብቻ ሊፈጽሙ ይችላሉ::

11.ከአንድ በላይ ጋብቻ ክልክላ

1) ማንኛውም ሰው አስቀድሞ በጋብቻ የተሳሰረ ከሆነና ይህው ጋብቻ ጸንቶ ባለበት ጊዜ ሌላ ጋብቻ መፈጸም አይችልም ::
2) በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ /1/ የተደነገገው ቢኖርም ሀይማኖት በሚፈቅደው መሰረት ወንዱ ከአንድ በላይ ሚስት ማግባት አይከለከልም::

12.ጋብቻን በእንደራሴ መፈጸም የማይቻል ስለመሆኑ

1) ጋብቻ ሲፈጸም ሁለቱም ተጋቢዎች ጋብቻው በሚፈጸምበት ጊዜ በአካል ተገኝተው ፍቃዳቸውን መስጠት አለባቸው ::

baxxaqimtem taniimih lafa le sabab yanim kee awlayti gambiik rihim yakkuh faxxiima idini baxxaqqa le gurral baxxaqimtem kinnik waytam Rakaakayak qadlí biiro yasmite waqdi rihim awlaytul yakkem xiqah.

13. Rakiibô hoxa

1) Hoxah geytimeh yan idinih sababal aben rihim mayakka.
2) Hoxi sabbatah idini boolalem deqsittam hoxi rakiiboh yan hoxa yakkeh yan waqdi
3) Ta maasayyak lani maasayyak /2/ baxxaqimteh tan amôladî yab elle yan innal elle anuk ciggiltah tan caaloota taafeh tan waqdi rakiiboh hoxi yaniimik loowimta.

a/ Abitah yan numih kinnaaneh hoxak gexxaamah abiteyyo iyyeh ascubeweeh yan num abiteenik

b/ Rihmah yan urewaah yan gibdi biyak wonna hinnay xalay fan tabu xiqa cabewaa biyak lem aaxigekal digbeh sugek,

c/ Kalah fidoh angaaraw abam akak xiqa ginook dagar aalleweek wonna hinnay dagar yaniimih fidoh angaaraw abam xiqewaam aaxigeweemih sabbatah digbe num

d/ Kalah inki qaynatih nadoh fidoh angaaraw abaanamih baritelle le num kinnim aaxigekalah rihme num

14. Dirkih caylat aben idnisso

1) Dirkih caylat geytimteh tan idnissoh sabbatah aben rihim miyakka.

2) **በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ የተደነገገው ቢኖርም ከባድ ምክንያት መኖሩን እና በእንደራሴ አማካኝነት ጋብቻውን ለመፈጸም የሚፈልገው ተጋቢ ፍቃዱን በማያሻማ ሁኔታ የገለጸ መሆኑን የክልሉ ፍትህ ቢሮ ሲያረጋግጥ ጋብቻው በእንደራሴ ሊፈጸም ይችላል።**

13.መሰረታዊ ስህተት

1) **በስህተት በተገኘ ፍቃድ ምክንያት የተፈጸመው ጋብቻ አይጸናም ።**
2) **በስህተት ምክንያት ፍቃድ ተጓደለ የሚባለው ስህተቱ መሰረታዊ ሆኖ ሲገኝ ነው ።**
3) **በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ/2/ የተገለጸው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ የሚከተሉት ሁኔታዎች ሲየጋጥሙ መሰረታዊ ስህተት እንዳሉ ይቆጠራል ፤**

ሀ/ በሚያገባው ሰው ማንነት ላይ በመሳሳቱ ምክንያት አገባዋለሁ ብሎ ያላሰበውን ሰው ያገባ ሲሆን፤

ለ/ የሚያገባው ሰው ሊድን የማይችል ከባድ በሽታ ወይም ለተወላጆች ሊተላለፍ የሚችል ነዋሪ በሽታ ያለበት መሆኑን ሳያውቅ ያገባው ሲሆን፤

ሐ/ ሌላው ተጋቢ የግብረ ስጋ ግንኙነት መፈጸም የሚያስችል አስፈላጊው ተፈጥሯዊ አካል የሌለው መሆኑን ወይም አካሉ ቢኖርም በቋሚነት የግብረ ስጋ ግንኙነት መፈጸም የማይችል መሆኑን ባለማወቁ ምክንያት ያገባ ሰው ሲሆን፤

መ/ ሌላው ተጋቢ ከተመሳሳይ ፆታ ጋር ግብረስጋ ግንኙነት የመፈጸም ልማድ ያለው መሆኑን ባለማወቅ ምክንያት ያገባ ሲሆን።

14. በሀይል ስራ የተገኘ ፍቃድ

1) **በሃይል ስራ የተገኘ ፍቃድ ምክንያት የተፈጸመ ጋብቻ አይጸናም ።**
2) **ፍቃድ በሃይል የተገኘ ነው የሚባለው ፍቃዱን**

2) Idni caylat yekkem deqsitam is wonna hinnay xaltanik aw klah kaal xayih yan marat akke raarteh tan gibdi qawwalaylah meesih idini yeceek

15. Cokmil waasime rihim

1) Cokmil waaseenih yanin faxe qaynatih num cokmí buxa kaah idnisewaytek rihim abam maxiqa.

2) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ rakiibo abak cokmi buxah xayyowtah tan essero waaseenih yanin num wonna hinnay awlayti xayyoysam xiqah.

16. Dubuh sugaanamih margaqah uddur

1)Inki barra duma luk sugteh tan baqlih rabaak gexxaamah kaak raqtah tan waqdi 130 ayro teetil tatrewaytek qaagitak gersi numul rihimtam maxiqta.

2) Inki barra duma luk sugte baqalak cabbitimteek lakal 3 adda sunnâ qabal baahewaytek wonna hinnay 90 ayro teetil taturteh akkewaytek qagitak gersi numul rihimtam maxiqta.

3)Ta maasayyak lani maasayyak 1 kee 2 madqimtem elle tan innal elle anuk inki barra bagut lem digga tekkek xaltak naharat gersi numul rihimtam waaso le,

4). Ta maasayyak lani maasayyak /2/ kee elle faxxiiminnaan innal maasayyak 3 baxxaqimtem taniimih barra duma luk sugte baqalak raqteek lakal 90 ayro kibbiime kalah

የሰጠው ተጋቢ ራሱን ወይም ከወላጆቹ ወይም ከተወላጆቹ አንዱ ወይም ሌላው ለእርሱ የቅርብ ዘመድ የሆነው ሰው ሊፈጸምበት የተቃረበ ከባድ አደጋን ለማዳን ሲል ፍቃዱን የሰጠ ሲሆን ነው።

15.በፍርድ ስለተከለከለው ጋብቻ

1) **በፍርድ የተከለከለው ማንኛውም ሰው ፍርድ ቤት ካልፈቀደለት በስተቀር ጋብቻ መፈጸም አይችልም።**

2) **በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ መሰረት ለፍርድ ቤት የሚቀርበውን ጥያቄ የተከለከለው ሰው ራሱ ወይም አሳዳሪው ሊያቀርበው ይችላል።**

16. በብቸኝነት ለመኖር የተወሰነ ጊዜ

1) **አንዲት ሴት አስቀድሞ የነበራት ጋብቻ በባሏ መሞት ምክንያት ከቀረ በኋላ 130 ቀናት ካላለፈ በስተቀር እንደገና ከሌላ ሰው ጋር ጋብቻ መፈጸም አትችልም ።**

2) **አንዲት ሴት አስቀድሞ የነበራት ጋብቻ በፍች ምክንያት ከቀረ በኋላ 3 ጊዜ የወር አበባ ካላየች ወይም 90 ቀናት ካላለፈ በስተቀር እንደገና ከሌላ ሰው ጋር ጋብቻ መፈጸም አትችልም ።**

3) **የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አንዲት ሴት እርጉዝ መሆኗ ከተረጋገጠ ከመውለዷ በፊት ከሌላ ሰው ጋር ጋብቻ መፈጸም ክልክል ነው።**

4) **በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 2 እና እንደ አግባብነቱ ንዑስ አንቅጽ 3 የተደነገገው ቢኖርም ሴቲቱ አስቀድሞ የነበራት ጋብቻ ከቀረ በኋላ 90 ቀናት ሳይሞላ፡**

ሀ/ ጋብቻ የምትፈጽመው ከቀድሞ ባሏ ጋር የሆነ

a/ Elle rihimtam duma luk sugte baqala tekkek wonna hinnay

b/ Fidoh angaaraw abam xiqewaam yismten kaa tekkek wonna hinnay

c/ Xalte tet tekkek dubuk sugtam elle madqen udduruy baxxaqime mabbinoowa

Sidochaytoh Exxa

Rihim akkewayuh cinaanam wagittaama

17. Cina wagittaama

Rihim aboonuh faxximta caaloota makibbiiminna axcuk abaanam faxak sugen rihim akah akkewaannah sadu/cina xayyoysaanam xiqaanah.

18. Cintam xiqta dagorti

Rihim akkewayuh cintam xiqtam dubuk ciggilta dagorti

1) Karmâ sababah tekkek xaaltaniiy, gaaroyse wonna hinnay kalah faxe numuy yoo bahtah iyyah yani
2) Cadoyta wonna hinnay rihim ramaddiinih sabbatah rihma mari wonna hinnay keenik numuk teeni iroh loowan xaltani wonna hinnay 18 kibteh tan toobokoo kee maqanxix aw gaaroyse wonna hinnay rakaakay ayyuntih nihirik ugutak tah yoo bahtaama iyya num
3) Cokmil waaseenimih sabbatah awlayti, cokmil waaseenim yaaxige faxe yoo bahtah iyya num wonna hinnay gaaroyse
4) Ta madqak maasayyak 11 lani maasayyak 2 baxxaqimteemik iroh likac likac bagul heenik gersi rihim abah yan num lih dumí likac liyo iyya num wonna hinnay gaaroyse
5) Anguh exexih sabbatah tekkek xaltani wonna

እንደሆነ ወይም

ለ/ ሩካቤ ስጋ አለመፈጸሙ የተረጋገጠ ከሆነ ወይም

ሐ/ የወለደች እንደሆነ

በብቸኝነት ለመኖር ስለተወሰነ ጊዜ የተደነገገው ተፈጻሚ አይሆንም።

ክፍል ሶስት

ጋብቻ እንዳይፈጸም ስለመቃወም

17.ስለመቃወም

ጋብቻ ለመፈጸም አስፈላጊ የሆነ ሁኔታ አልተሟላም በማለት ሊፈጸም የታሰበ ጋብቻ እንዳይፈጸም ተቃውሞ ማቅረብ ይቻላል ።

18.መቃወም ስለሚችሉ ወገኖች

ጋብቻ እንዳይፈጸም መቃወም የሚችሉትን ወገኖች የሚከተሉት ብቻ ናቸው

1) **በእድሜ ምክንያት ሲሆን ወላጆች፤ አቃቤ ህግ ወይም ሌላ ማንኛውም ያገባኛል የሚል ሰው፤**
2) **በስጋ ወይም በጋብቻ ዝምድና ምክንያት ሲሆን የተጋቢዎቹ ወይም የአንደኛው ተጋቢ ወደላይ የሚቆጠሩ ወላጆች ወይም 18 አመት የሞላቸው ወንድሞች ወይም እህቶች ወይም አቃቤ ህግ ወይም እንደ ክልሉ ማህበረሰብ ልማድ ያገባኛል የሚል ሰው ፤**
3) **በፍርድ በመከልከል ምክንያት ሲሆን አሳዳሪው ፤ በፍርድ መከልከሉን ያወቀ ማንኛውንም ያገባኛል የሚል ሰው ወይም አቃቢ ህግ ፤**
4) **በዚህ ህግ አንቀጽ 11 ንኡስ አንቀጽ 2 ከተደነገገው ውጪ በጋብቻ ላይ ጋብቻ ሊፈጸም ሲሆን ሌላ ጋብቻ ከሚፈጽመው ሰው ጋር የቀደመ ጋብቻ አለኝ የሚለው ተጋቢ ወይም አቃቢ ህግ**
5) **በጡት መጥባት ምክንያት ሲሆን ወላጆች ወይም 18 አመት የሞላቸው ወንድሞች ወይም**

hinnay 18 sanat kibteh tan toobokoo kee maqanxix wonna hinnay rakaakay ayyuntih nihirik ugutak yoo bahtah iyyah yan num

19. Cina elle xayyoysan siirat kee uddur

1) Rihim akkewayuh xayyowtah tan cina kutbeh tekkeeh kaxxam udurruttek rihim edde yakkek 15 ayrok naharat rihim abnisah yan dagaral xayyoysaanam faxximta.
2) Rihim abah yan dagar cinal margaqa yaceek naharal faxximtah tan mablaa kee afkan hirgam faxximta.

20. Cinal yaceenih yanin marqaqa wagittaama

1) Rihim abnisah yan dagar kaal xayyowtah tan cinal 15 ayroh addat margaqa elle yaceem faxximta.
2) Rihim abnisah yan dagar cina oggole kalah rihim abuh kaah aban margaqa ellecabo yaanama.
3) Rihim abah yan dagar cina oggole kaa tekkek rihim akah abewaannah abaanam faxximta.
4) Ta maasayyak lani maasayyak /3/ galab akak xagen margaqa yeceenik abnisa dagar margaqâ sababah abeh yan caagid wagsiisah yan dagar woowaqdiik akah yaaxigen innah abaama.

21. Yoo maxiqta wagittaama

1) Ta madqak maasayyak 20 lani maasayyak /3/ yan caalat yaceenih yanin margaqal sitta abita mari wonna hinnay keenik numuk teeni cokmi buxal yoo maxiqta xayyoysam xiqah
2) Yoo maxiqta elle xayyowteh tan cokmih buxa

እህቶች ወይም እንደ ክልሉ ማህበረሰብ ልማድ ያገባኛል የሚል ሰው።

19.መቃወሚያ ስለሚቀርበበት ስርአትና ጊዜ

1) **ጋብቻ እንዳይፈፀም የሚቀርበው መቃወምያ በጽሁፍ ሆኖ እጅግ ቢዘገይ ጋብቻው ከሚፈጸምበት ከ15 ቀን በፊት ለጋብቻ አስፈጻሚው አካል መቅረብ አለበት ።**
2) **ጋብቻ አስፈጻሚው አካል በመቃወሚያው ላይ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት የተጋቢዎችን ሀሳብ እና አስተያየት መቀበል ይኖርበታል ።**

20.በመቃወሚያ ላይ ስለሚሰጠው ውሰኔ

1) **ጋብቻ የሚያስፈጽመው አካል በሚቀርብለት መቃወሚያ ላይ በ5 ቀናት ጊዜ ውስጥ ውሳኔ መስጠት አለበት ።**
2) **ጋብቻ አስፈጻሚው አካል መቃወሚያውን ባለመቀበል ጋብቻውን እንዲፈጸም የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል ።**
3) **ጋብቻ አስፈጻሚው አካል መቃወሚያውን የተቀበለ እንደሆነ ጋብቻውን እንዳይፈጸም ማድረግ አለበት ።**
4) **በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ/3/ የተመለከተው ውሳኔ የተሰጠ እንደሆነ አስፈጻሚው አካል ለውሳኔው ምክንያት ያደረገውን ጉዳይ ተጋቢዎቹ ወድያውኑ እንዲያውቁ ያደርጋል ።**

21.ስለይግባኝ

1) **በዚህ ህግ አንቀጽ 20 ንኡስ አንቀጽ /3/ በተመለከተው ሁኔታ በሚሰጠው ውሳኔ ላይ ተጋቢዎቹ ወይም ከተጋቢዎቹ አንዱ ለፍርድ ቤት ይግባኝ ማቅረብ ይችላል ።**
2) **ይግባኝ የቀረበለት ፍርድ ቤት የጋብቻ አስፈፃሚውን አካል ውሳኔ የሻረው እንደሆነ አስፈጻሚው አካል**

rihim abnisa dagar margaqa yiggile kaa tekkek abnisa dagar rihim absiia

Fereyhaytoh Exxa

Rihim abnissoh siirata

22. Diini siiratal yakke rihim

1) Diini siirat rakiibo abak rihim yakkem xiqam kee abbinos siirat kak ummaan diinil baxsa le.
2) Ta madqal rihimih kibaanam faxximta akak iyyen caalootak diini siirat rakiibo abak abbinoysoonuh rihimil kaadu kibaanam faxximta.

23. Qaadâ siiratal aban rihim wagittaama

1) Qaadâ siirat rakiibo abak rihim yakkem xiqam kee abbinos siirat dariifaak dariifah qaadal baxsa le.
2) Ta madqal rihim abnissoh kibbimtam faxximta akak iyyen caaloota qaadâ siiratak ugutak aboonuh rihimih kibaanam faxximta.

Konoyhaytoh Exxa

Rihím Maysaqarra

24. Rihim yaysaqarreenim wagittaama

1) Rihim elle yekkem faxe rihim abnissoh siirat takkeemih rihim yaysaqarroonuh madqal reeda akah yeceen dagaral xayyoowak yankuttubem faxximta.
2) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ ugutak maysaqarra abe dagar rihmah yan marah sumaq warkat yacee.
3) Faxe rihim edde yekke ayrook qembissa haanam xalu aallele.

ጋብቻውን ያስፈጽማል ።

ክፍል አራት

የጋብቻ አፈጻጸም ስርአት

22.በሃይማኖት ስርአት የሚፈጸም ጋብቻ

1) በሃይማኖት ስርአት መሰረት ጋብቻ ሊፈጸም የሚችልበትና የአፈጻጸሙ ስርአቱ እንደ የሃይመኖቱ ይወሰናል ።
2) በዚህ ህግ ለጋብቻ አፈጻጸም መሟላት አለባቸው የተባሉት ሁኔታዎች በሃይማኖት ስርአት መሰረት ለሚፈጸም ጋብቻም መሟላት አለባቸው ።

23.በባህል ስርአት ስለሚፈጸም ጋብቻ

1) በባህል ስርአት መሰረት ጋብቻ ሊፈጸም የሚችልበት እና የአፈጻጸሙ ስርአት እንደ አካባቢው ባህል ይወሰናል
2) በዚህ ህግ ለጋብቻ አፈጻጸም መሟላት አለባቸው የተባሉት ሁኔታዎች በባህል ስርአት መሰረት ለሚፈጸም ጋብቻም መሟላት አለባቸው።

ክፍል አምስት

ስለጋብቻ ምዝገባ

24.ጋብቻን ስለማስመዝገብ

1) ጋብቻው የተፈጸመው በማንኛውም የጋብቻ አፈፃፀም ስርአት ቢሆንም ጋብቻን ለመመዝገብ በህግ ስልጣን የተሰጠው አካል ፊት መመዝገብ አለበት ።
2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ መሰረት ምዝገባውን ያከናወነው አካል ለየተጋቢዎቹ ጋብቻውን በመመዝገብ የምስክር ወረቀት ይሰጣል።
3) ማንኛውም ጋብቻ ከተፈጸመበት ቀን ጀምሮ ውጤት ይኖረዋል።

25.የጋብቻ መዝገብ ስለማደራጀት

25. Rihim maysaqarrah gulgulusso wagittaama

1) Ta madqak maasayyak 24 lani maasayyak /1/ ugutak rihma mari rihim aysaqarrewaan way rihim yaysaqarroonuh madqal reeda akah tontocowwe dagar yeexege kaa tekkek rihim maysaqarra isi qaaqal gulgulusa.
2) Tah takke waqdi yaktubeh yan dagar rihma maraa kee elle faxxiiminnaan caalatal sumaq mara xayyoysak rihim maysaqarrah buukul akah yafrimen innah aba.

26. Rihim maysaqarrah addatino

Rihim maysaqarra wagsissam:

1) Rihma marak migaq kaxxabba fanahaay, edde yooboken ayroo kee aracaay, madabak guubuh elle yanin guubuuy,
2) Rihim elle yekke caalataay, ayroo kee aracaay, rihme marih firma/sumaqtaay tonnah maysaqarra edde aben ayro,
3) Elle faxxiiminnaan gurral rihim yekkem wagittaamal xayyoowe alhum wonna hinnay sumaq marak migaq kaxxabba fanaay, madabah guubuh elle yanin sugmenta.

Nammeyhaytô Mafdaga

Rihim caaloota kibbiimewaytam katassa xalu

27. Karmah caalat

1) Ta madqak maasayyak 6 lani maasayyak 2 baxxaqimtem elle tan innal elle anuk karma akak 18 sanataak addah tan marih fanat yekke rihim xaltaniiy, gaaroyse wonna hinnay kalah faxe yoo bahtah iyyah yan num essero akah raqtannah aba.
2) Madqa essertah tan rihim karma kibbimteek lakal likac oobisaanamih essero

1) በዚህ ህግ አንቀጽ 24 ንኡስ አንቀጽ /1/ መሰረት ተጋቢዎች ጋብቻቸውን ያላስመዘገቡ ቢሆንም እንኳ ጋብቻን ለመመዝገብ በህግ ስልጣን የተሰጠው አካል ያወቀ እንደሆነ የጋብቻ መዝገብ በስልጣኑ ያደራጃል ።
2) ይህ በሚሆንበት ጊዜ መዝጋቢው አካል ተጋቢዎችና እንደነገሩ ሁኔታ ምስክሮች ቀርበው በጋብቻ መዝገብ ላይ እንዲፈርሙ ያደርጋል ።

26.የጋብቻ መዝገብ ይዘት

የጋብቻ መዝገብ የሚያመለክተው፡

1) የተጋቢዎቹን ሙሉ ስም የተወለዱበትን ቀንና ቦታ መደበኛ የመኖሪያ አድራሻቸውን፤
2) ጋብቻው የተፈጸመበት ስርአት፣ ቀንና ቦታ ፣ የተጋቢዎች ፊርማ እንዲሁም የተመዘገበበትን ቀን ፤
3) እንደሁኔታው ጋብቻው ስለመፈጸሙ የቀረበ ማስረጃ ወይም የምስክሮችን ሙሉ ስም ፣ መደበኛ የመኖሪያ አድራሻ ይሆናል።

ምዕራፍ ሁለት

የጋብቻ ሁኔታዎች አለመሟላት የሚያስከትለው ውጤት

27.የእድሜ ሁኔታ

1) በዚህ ህግ አንቀጽ 6 ንኡስ አንቀጽ 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ እድሜያቸው ከ 18 አመት በታች በሆኑ ሰዎች መካከል የተፈጸመ ጋብቻ በወላጆች፣ በአቃቤ ህግ ወይም በሌላ ማንኛውም ያገባኛል የሚል ሰው ጥያቄ እንዲፈርስ ይደረጋል ።
2) ህጉ የሚጠይቀው የጋብቻ እድሜ ከተሟላ በኋላ ጋብቻ እንዲፈርስ ጥያቄ ማቅረብም ሆነ መወሰን አይቻልም ።

xayyoysaanam takku madqaanam maxiqqimta.

28. Cadoyta wonna hinnay rihim ramaddiinu

Cadoyta wonna hinnay rihim ramaddiinih sababah rihim akkewayuh daffeyteh tan waasot taturak yekkeh yan rihim rihma mari wonna hinnay keenik numuk teenak iroh loowaanah yanin xaltani wonna hinnay 18 sanat kibteh tan maqanxix kee tooboko wonna hinnay rakaakay ayyuntih nihiritte yoo bahtah iyyah yan num wonna hinnay gaaroyse essero akah raqtannah aba.

29. Inkiinah angu yeexe urru wagittaama

Inki inah angu yeexe urrih sabbatah rihim akkewayuh tewqeh tan waasok taturak yekkeh yan rihim xaltani wonna hinnay 18 sanat kibteh tan maqanxix kee tooboko wonna hinnay rakaakay ayyuntih nihiritte yoo bahtah iyyah yan num wonna hinnay gaaroyse essero akah raqtannah aba.

30. Tiyaak/inkittuk/ daga digbaanamih waaso wagittaama

Ta madqak maasayyak 11 lani maasayyak 2 daffeyteemiik iroh rihim luk gersi rihim yekke kaa tekkek wagsiisa dagar wonna hinnay gaaroyse wonna hinnay rakaakay ayyuntih nihirik ugutak yoo wagtah iyyah yan faxe num esserok ugutak yekkeh yan rihim akah cabbitimannah aba.

31. Cokmi waasoh sababah rihim finqa wagittaama

1) Cokmil waasimeh yan num cokmi buxa kaah idnise kalah rihim abeh geytime kaa tekkek waaseenih yanin num is wonna hinnay awlaytit gambiik rihim finqituh essero cokmi

28.የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና

በስጋ ወይም በጋብቻ ዝምድና ምክንያት ጋብቻ እንዳይፈጸም የተደነገገውን ክልከላ በመተላለፍ የተፈጸመ ጋብቻ የተጋቢዎቹ ወይም የአንደኛው ተጋቢ ወደላይ የሚቆጠሩ ወላጆች ወይም 18 አመት የሞላቸው ወንድሞች ወይም እህቶች ወይም እንደ ክልሉ ማህበረሰብ ልማድ ያገባኛል የሚል ሰው ወይም በአቃቤ ህግ ጥያቄ እንድፈርስ ይደረጋል።

29.የአንድ እናት ጡት ስለጠቡ ልጆች

የአንድ እናት ጡት በጠቡ ልጆች ምክንያት ጋብቻ እንዳይፈጸም የተደነገገውን ክልከላ በመተላለፍ የተፈጸመ ጋብቻ ወላጆች ወይም 18 አመት የሞላቸው ወንድሞች ወይም እህቶች ወይም እንደ ክልሉ ማህበረሰብ ልማድ ያገባኛል የሚል ሰው ጥያቄ እንድፈርስ ይደረጋል።

30.ከአንድ በላይ ማግባት ክልከላ

በዚህ ህግ አንቀጽ 11 ንኡስ አንቀጽ 2 ድንጋጌ ከተመለከተው ውጪ ከአንድ በላይ ጋብቻ ተፈጽሞ የተገኘ እንደሆነ በተጋቢው ወይም አቃቢ ህግ ወይም በክልሉ ማህበረሰብ ልማድ መሰረት ያገባኛል የሚል ማንኛውም ሰው ጥያቄ መሰረት የተፈጸመው ጋብቻ እንዲፈርስ ይደረጋል።

31.በፍርድ ክልከላ ምክንያት ጋብቻ ስለማፍረስ

1) በፍርድ የተከለከለ ሰው ፍርድ ቤት ሳይፈቅድ ጋብቻ ፈጽሞ የተገኘ እንደሆነ የተከለከለው ሰው ራሱ ወይም በአሳዳሪው አማካኝነት ጋብቻው እንዲፈርስ ጥያቄውን ለፍርድ ቤት ማቅረብ ይቻላል።
2) የተከለከለው ሰው ጋብቻው እንዲፈርስ

buxal xayyoosam xiqah.

2) Waaseenih yanin num rihim finqituh xayyoysah yan essero waaso edde xayyowteh tan ayrook qembissa haanam lica alsi tatreek lakal xayyoysam maxiqa.

3) Rihim finqituh awlayti xayyoysah yan essero rihim edde yekkem yaaxigeh yan ayrook qembisak 6 alsaak lakal wonna hinnay faxe sababah waaso raqteek lakal xayyoysam maxiqa.

32. Dirkih yekkeh yan rihim baysaanam/cabsisaanam wagittaama

1) Faxe num dirkih rihime kaa tekkek rihim finqituh/cabti takkuh essero cokmi buxal xayyoysam xiqah.

2) Tohih sabbatah caagid elle xayyoowam essero caylah/dirkih edde xayyowteh tan 6 alsaak lakal faxe sababah takkay rihim edde yekkeh yan namma sanataak lakal xayyoowam maxiqa.

33. Hoxi sababah yekke rihim baysaanam wagittaama

1) Faxe num rakiiboh hoxak ugutak rihim abe kaa tekkek rihim bayuh essero xayyoysam xiqah.

2) Ta caagidil xayyowtah tan essero hoxem edde yeexegeh yan ayrook qembissa haanam lica alsaak lakal wonna hinnay faxe sababah takkay rihim yekkek namma sanataak lakal xayyoowam maxiqa.

34. Dubuh edde sugoonuh madqen uddur qambaalaanam wagittaama

የሚያቀርበው ጥያቄ ክልከላው ከቀረበት ቀን ጀምሮ ስድስት ወር ካለፈ በኋላ ሊቀርብ አይችልም ።

3) **ጋብቻው እንዲፈርስ በአሳዳሪው የሚቀርበው ጥያቄ ጋብቻ መፈጸሙን ካወቀበት ቀን ጀምሮ ከ6 ወር በኋላ ወይም በማናቸውም ምክንያት ክልከላው ከቀረ በኋላ ሊቀርብ አይችልም።**

32.በሀይል ተግባር የተፈጸመ ጋብቻ ስለማፍረስ

1) **ማንኛውም ሰው ተገዶ ጋብቻ የፈጸመ እንደሆነ ጋብቻው እንድፈርስ ጥያቄ ለፍርድ ቤት መቅረብ ይችላል ።**

2) **ስለዚህ ጉዳይ የሚቀርበው ጥያቄ የሃይል ስራው ከቀረበት ከ6 ወር በኋላ እና በማናቸውም ምክንያት ቢሆን ጋብቻው ከተፈጸመ ከሁለት አመት በኋላ ሊቀርብ አይችልም ።**

33.በስህተት ምክንያት የተፈጸመን ጋብቻን ስለማፍረስ

1) **ማንኛውም ሰው ከመሰረታዊ ስህተት በመነሳት ጋብቻ የፈጸመ እንደሆነ ጋብቻው እንዲፈርስ ጥያቄውን ለፍርድ ቤት ማቅረብ ይቻላል ።**

2) **ስለዚህ ጉዳይ የሚቀርበው ጥያቄ መሳሳቱን ካወቀበት ቀን ጀምሮ ከስድስት ወር በኋላ ወይም በማናቸውም ምክንያት ቢሆንም ጋብቻው ከተፈጸመ ከሁለት አመት በኋላ ሊቀርብ አይችልም ።**

34.በብቸኝነት ለመኖር የተወሰነውን ጊዜ ስላለመጠበቅ

በዚህ ህግ አንቀጽ 16 ንኡስ አንቀጽ /1/ እና /2/ የተመለከተው በብቸኝነት ለመኖር የተወሰነው ጊዜ

Ta madqak maasayyak 16 lani maasayyak /1/ kee /2/ tanih tan dubuk gacoonuh madqen uddur massakaxxinnon iyyaanamih sababal dubuk rihim baysaanamih essero xayyoysam maxiqa.

Sidochaytô Mafdaga

Rihim xalu

Inikhaytoh Exxa

Amôladih

35. Namma rihim abnissoh siiratitte inki qaynatih xalu lem wagittaama

1) Namma qaynatih rihim siiratak ugutak yekkeh yan rihim inki qaynatih gaanuun xalu lon

2) Rihim diiniiy wonna hinnay qaadal amriseenih yanin siiratittek ugutak abbinowtem takkeemih baxsa mali.

36. Fidoh angaarawih abitto

Rihim addat fidoh angaaraw nummaak yekkek wonna hinnay tekkeh iyyeenih ken dareemeenik rihim kataasah yan xaluh mafaxximta.

37. Rihim ambalal

1) Rihme mari rihim ikoyta wagittaamal kataasah yan xalu rihim abaanak naharal wonna hinnay kaxxam udurrutaamah rihim edde yekke ayro ambalaalal margaqa abaanam xiqaanah.
2) Tonnah cankah angaaraw keenik wagittaamal loonuh yanin gar kee dirkitte ta ambalaalal margaqa abaanam xiqaanah.
3) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ kee /2/ ugutak rihme mari abah yan ambalal dirkih madqah edde xintitte saddam takkem mabicta.

አልተከበረም በሚል ምክንያት ብቻ ጋብቻ እንዲፈርስ ጥያቄ ሊቀርብ አይችልም።

ምዕራፍ ሦስት

የጋብቻ ውጤት

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

35. ሁለቱም የጋብቻ አፈጻጸም ስርአቶች ተመሳሳይ ውጤት ያላቸው ስለመሆኑ

1) **በሁለቱም አይነት የጋብቻ አፈጻጸም ስርአት መሰረት የተፈጸመ ጋብቻ ተመሳሳይ ህጋዊ ውጤት ይኖረዋል ።**
2) **ጋብቻ በሃይማኖት ወይም በባህል በታዘዙት ስርአቶች መሰረት የተፈጸመም ቢሆን ልዩነት አይደረግበትም።**

36.የሩካቤ ስጋ ግንኙነት መፈጸም

በጋብቻ ውስጥ የሩካቤ ስጋ ግንኙነት በእውነት መፈጸሙ ወይም ተፈጽሟል ተብሎ መገመቱ ጋብቻው ለሚያስከትለው ውጤት አስፈላጊ አይደለም።

37.የጋብቻ ውል

1) **ተጋቢዎቹ ጋብቻቸው ንብረታቸውን በተመለከተ ስለሚያስከትለው ውጤት ጋብቻቸውን ከመፈጸማቸው በፊት ወይም እጅግ ቢዘገይ ጋብቻው በሚፈጸምበት እለት በውል መወሰን ይችላሉ ።**
2) **እንዲሁም ግላዊ ግንኙነታቸውን በሚመለከት የሚኖራቸውን መብቶችና ግዴታዎች በዚህ ውል መወሰን ይችላሉ።**
3) **በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ እና /2/ መሰረት ተጋቢዎቹ የሚያደርጓቸው ውሎች አስገዳጅ የህግ ድንጋጌዎችን የሚቃረኑ ሊሆኑ አይችሉም ።**

38.የተጋቢዎቹ ችሎታ ማጣት

38. Rihma marih xiqtô wayti

1) Cokmil waaseenih yanin num abah yan rihim ambalal sinnih abem kee cokmi buxa kaah faaticisseh akkewaytek xalu miyaalla.

2) Madqal waaseenih yanin num rihim ambalal kibaanam wagittaamal xiqto leemit loowima.

39. Ambalal cibta

Rihim ambalal kutbeh heeweenam kee affara sumaq axcih nammay baqli gatuuy, namma sumaq barrâ gatuk elle yifrime/gili elle heeh akke Waytek xalu miyaalla.

40. Ambalal sanad elle daffeya araca

1) Rihim ambalaalak inki korraq cokmi buxaay wonna hinnay reeda/qaaqa leh yan dagarih xaqul daffeya

2) Rihma mari wonna hinnay keenik numuk teeni yablem faxah yan waqdi tonnah cokmi buxal wonna hinnay qaaqa leh yan dagar wonna hinnay rihme marak numuk teeni akah idniseh yan mari ambalal sanad yableenim xiqaanah.

41. Ambalal aboonuh tan curriinô waado

1) Rihme mari rihim ambalaalih addal gersi sidochaytô dagortil dirki katassah tan sittin geyitte abaanam maxiqan.

2) Tonnah rihma mari qaada wonna hinnay diini aw inki baaxok amolladih galab akak xagak dubuk bicneh axcuk abaanah yanin rihim ambalal xalu/nafqi miyaalla.

1) በፍርድ የተከለከለ ሰው የሚያደርገውን የጋብቻ ውል እርሱ ራሱ ካልፈጸመውና ፍርድ ቤት ካላጸደቀው በስተቀር ውጤት አይኖረውም ።

2) በህግ የተከለከለ ሰው የጋብቻ ውል መዋዋልን በተመለከተ ችሎታ እንዳለው ይቆጠራል ።

39. የውሉ ፎርም

የጋብቻ ውል በጽሁፍ ካልተደረገና አራት ምስክሮች ሁለት በባል ወገን ሁለት በሚስት ወገን የፈረሙበት ካልሆነ በስተቀር ውጤት አይኖረውም ።

40.የውሉ ሰነድ ስለሚቀመጥበት ቦታ

1) **የጋብቻ ውሉ አንድ ቅጅ በፍርድ ቤት ወይም ስልጣን ባለው አካል ዘንድ ይቀመጣል ።**

2) **ተጋቢዎች ወይም ከተጋቢዎች አንዱ ለማየት በፈለጉ ጊዜ እንዲሁም በፍርድ ቤት ወይም ስልጣን ባለው አካል ወይም ከተጋቢዎቹ በአንዱ የተፈቀደላቸው ሰዎች የውሉ ሰነድ ለማየት ይችላሉ።**

41.ውል ለመዋዋል ስላለው የነፃነት ወሰን

1) **ጋቢዎች በጋብቻ ውል ውስጥ በሌሎች ሶስተኛ ወገኖች ላይ ግዴታን የሚያስከትሉ ስምምነቶችን ማድረግ አይችሉም።**

2) **እንዲሁም ተጋቢዎቹ ባህልን ወይም ሃይማኖትን ወይም የአንድን ሀገር ህግ በጥቅሉ በመጥቀስ ብቻ ተስማምተናል በማለት የሚያደርጉት የጋብቻ ውል ውጤት አይኖረውም ።**

42.የጋብቻ ውልን ስለማሻሻል

1) **የጋብቻ ውል እንዲሻሻል የቤተሰቡ ጥቅም የሚጠይቅ ሲሆንና ተጋቢዎቹ ሲስማሙ ውሉን**

42. Rihim ambalal yaysiiseenim wagittaama

1) Rihim ambalal yaysaasoonuh buxâ marih nafqi esseram kinnuk sitta abita mari sitta geyan waqdi ambalal yaysiisoonuh cokmi buxa keenih akah faaticissannah esseraanam xiqaanah.
2) Cokmi buxa sitta abita mari yiysiiseh xayyoowe rihim ambalal buxâ marih nafqi xagewaah yanim kinnim kak yasmiteenih yanin waqdi yiysiiseenih yanin ambalal hirigak faaticisan.
3) Ta maasayyak lani maasayyak /2/ daffeeh yan caalat cokmi buxa ambalal faaticisan ken tekkek yiysiiseenih yanin ambalal cokmi buxal wonna hinnay qaaqa leh yan dagarih xaqul daffeya.

43. Madqah abbinos

Rihim ambalal gersi waqdi wonna hinnay rihim ambalal yaniimih madqal arac geekalah raaqek ciggiltah tan madqooqi abbinoowele.

Nammeyhaytoh Exxa

Rihim sitta abite marak cankah angaarawal yanu xiqa xalu

44. Massakaxxaay, sittin qokol kee ittaluk abit

1) Barraa kee baqli sitta assakaxxuk, sitta qoklaanam kee sittalluk abit yaalleenim faxximta.
2) Rihim ambalaalih addat tahat gexe kala yakkeh yan sittin gey abaanam maxiqan.

45. Buxâ marak yangalen miraaciino

1) Baqalaa kee baqala buxâ marih miraaciinol massah yan gar lon.

በማሻሻል ፍርድ ቤት እዲያጸድቅላቸው መጠየቅ ይችላሉ ።

2) ፍርድ ቤት በተጋቢዎቹ ተሻሽሎ የቀረበው የጋብቻ ውል የቤተሰቡን ጥቅም የማይጎዳ መሆኑን ሲያረጋግጥ የተሸሻለውን ውል ተቀብሎ ያጸድቃል።
3) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /2/ በተመለከተው ሁኔታ ፍርድ ቤቱ ውሉን ያጸደቀው እንደሆነ የተሸሻለው ውል በፍርድ ቤት ወይም ስልጣን ባለው አካል ዘንድ ይቀመጣል ።

43.የህግ ተፈጻሚነት

የጋብቻ ውል በሌለ ጊዜ ወይም የጋብቻ ውል ቢኖርም በህግ ሳይጸና የቀረ እንደሆነ ከዚህ ቀጥሎ የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ ።

ክፍል ሁለት

ጋብቻ በተጋቢዎች ግላዊ ግንኙነት ላይ ስለሚኖረው ውጤት

44.መከባበር፣ መተጋገዝ እና መደጋገፍ

1) ባልና ሚስት እርስ በርሳቸው መከባበር መተጋገዝና መደጋገፍ አለባቸው።
2) በጋብቻ ውል ውስጥ ይህንን የሚቃረን ስምምነት ማድረግ አይችሉም።

45.የቤተሰብ የጋራ አመራር

1) ባልና ሚስት በቤተሰብ አመራር ረገድ እኩል መብት አላቸው ።
2) ባልና ሚስቱ በማናቸውም ረገድ የቤተሰቡን ደህንነት እና ጥቅም ለማስጠበቅ ልጆቻቸው በመልካም ስነ-ምግባር እንዲታነጹ ተገቢ ትምህርት

2) Baqalaa kee barra faxeemil buxâ marih nagayniinaa kee tuxxiq dacrisoonuh xaylo meqem kabanal yaynaboonuuy, meqe baritto geyoonuu kee qaaqa le mara yakkeenih yanboonuh abaanamal sitta qokolaanam faxximta.

46. Sitta abita marak numuk teeni buxâ mara xiinisam duudeway wagittaama

1) Baqalaa kee barrak numuk teeni xiqto aalleweek, bayek wonna hinnay buxâ mara cabeh gexek wonna hinnay guubuk yeddeerek kaa tekkek faxe gersi sababah idini yacoonu elle xiqewaanah yanin caalatal yanih yan uddur maasayyak 45 baxxaqimteh tan buxâ marih xiinisso numuk teeni keenik dubuk abbinoysa.

2) Baqalaa kee barra rihim ambalaalih addal tah sadah yan sittin gey abaanam maxiqan

47. Rihimik naharat gersi marah xalen xaylo wagittaama

1) Baqalaa kee barrak numuk teeni rihimik naharat gersi marah/t xalen xayloh meqe manub wagittaamal sinni mablaa kee miraaciinol faxinnaanih margaqa abaamah dudda le gar lon.

2) Tahat gexe kala yakkeh yan faxe qaynatih sittin gey xalu mayaalla.

48. Sitta lih yaqiisheenim

1) Baqalaa kee barra sitta lih yaqiisheenim keenik dirki

2) Qaafiyatah kaxxa taqabi tekkeh akkewaytek

እንዲቀስሙና ሃላፊነት የሚሰማቸው ዜጎች ሆነው እንዲያድጉ ለማድረግ መተባበር አለባቸው ።

46.ከተጋቢዎቹ አንዱ ቤተሰቡን ለመምራት ስላለመቻሉ

1) **ከባልና ሚስት አደኛው ችሎታ ያጣ፤የጠፋ ወይም ቤተሰቡን ጥሎ የሄደ ወይም ከመኖሪያው ስፍራ በመራቁም ሆነ በማናቸውም ሌላ ምክንያት ፍቃዱን ለመስጠት በማይችልበት ሁኔታ በሚገኝበት ጊዜ በአንቀጽ 45 የተመለከተው የቤተሰብ አመራር አንደኛው ተጋቢ ብቻውን ይፈጽማል ።**

2) **ባልና ሚስት በጋብቻ ውላቸው ውስጥ ይህንን የሚቃረን ስምምነት ማድረግ አችሉም ።**

47.ከጋብቻ በፊት ከሌላ ስለተወለዱ ልጆች

1) **ከባልና ሚሰቱ አንዱ ከጋብቻው በፊት ከሌላ ሰው የወለዳቸውን ልጆች መልካም አስተዳደግ በሚመለከት በራሱ ሀሳብና መሪነት የፈቀደውን ውሳኔ ለማድረግ ሙሉ መብት ይኖረዋል ።**

2) **ይህንን የሚቃረን ማናቸውም ስምምነት ውጤት አይኖረውም ።**

48.አብሮ መኖር

1) **ባልና ሚስት አብረው እንዲኖሩ ይገደዳሉ ።**

2) **ለጤናቸው አደገኛ ካልሆነ በስተቀር ባልና ሚስት ከጋብቻ የሚጠበቀውን መደበኛውን የሩካቤ ስጋ ግንኙነት መፈጸም አለባቸው ።**

3) **ይህንን የሚቃረን ማናቸውም ስምምነት ውጤት አይኖረውም ።**

baqalaa kee barra rihimik qambaalimtah tan madabak tanih tan fidoh angaaraw abaanam faxximta.

3) Tahat gexekala takkeh tan faxe qaynatih sittin gey xalu miyaalla.

49. Sigmah arac madqaanam wagittaama

Barraa kee baqala sigmah elle gacoonuwaan caafat sittalih madqan

50. Sittin geyil baxsimeenih yaqiisheenim wagittaama

1) Ta madqak maasayyak 48/1/ baxxaqimtem taniimih barraa kee baqala yemeexe wonna hinnay amixxigewaa udduruh baxsimeenih sugaanamih/yaqiisheenimih sittingey abaanam xiqaanah.

2) Ta caagid madqimeh yan sittin gey milaagi faxxiimeweeh akkewaytek faxeemi-immay namma qasaalak numuk teeni uscubba heeh baysam xiqah.

51. Sitta yaamineenimih dirki

Baqlih barrah, barra baqalah aamanti taalleemih dirki keenil tan.

Sidochaytoh Exxa

Rihim ikol/masruful yaallu xiqa xalu wagittaama

52. Barraa kee baqalak cankâ gadda

1) Barraa kee baqala rihim abaanah yanin waqdi cankah luk sugeenih yanin ikoyta wonna hinnay rihim lakal nagrah wonna hinnay acwah numtin amol geenih yanin ikoyta

49.የመኖሪያ ስፋራን ስለመወሰን

ባልና ሚስት የሚኖሩበትን ስፍራ በጋራ ይወስናሉ ።

50.በስምምነት ተለያይቶ ስለመኖር

1) **በዚህ ህግ በአንቀጽ** 48/1/ **የተመለከተው ቢኖርም ባልና ሚስቱ ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ ተለያይተው ለመኖር መስማማት ይችላሉ ።**
2) **ለዚህ ጉዳይ የተደነገገውን ስምምነት መለወጡ የማይገባ ካልሆነ በስተቀር ከሁለቱ ተጋቢዎች አንደኛው አስቦ ሊሰርዘው ይችላል ።**

51.የመተማመን ግዴታ

ባል ለሚስቱ ፣ ሚስት ለባሏ ታማኝ መሆን ግዴታ አለባቸው ።

ክፍል ሶስት

ጋብቻ በንብረት ላይ ስለሚኖረው ውጤት

52.ስለ ባልና ሚስት የግል ሀብት

1) **ባልና ሚስት ጋብቻቸውን በሚፈጽሙበት ጊዜ በየግል የነበራቸው ንብረቶች ወይም ከጋብቻ በኃላ በውርስ ወይም በስጦታ በየግላቸው ያገኙዋቸው ንብረቶች ከጋብቻም በኃላ የግል ንብረቶቻቸው ሆነው ይቀራሉ ።**

rihimik lakal edde cankah ikoyta keenik akkuk raaqele.

2) Barraa kee baqala rihmeeniik lakal numuk teeni cankah leh yaniimit milaagu geek wonna hinnay cankah le maalut xaameh yanim wonna hinnay ikoyta kalak geeh yan maali cankâ gadda keenik akkele.

3) Ta maasayyak lani maasayyak /2/ abbinowtam qadaagak geytimeh yan masruf cankahim yoh iyyoonay axcuk numuk teeni gambik essero xayyoysaanam kee dubuh cokmi buxa faaticissa waqdi.

53. Cankâ gadda lowsiisaanam wagittaama

1) Ummaan sitta abitah yan mari cankah long adda lowsiisaanam kee culenta akak hirgitam xiqah

2) Faxe qasaala cankâ gaddal/isih yamlikeemil amrisuh currik yan.

54. Cankâ gaddih lowsisso rihim ambalaalal madqaanam wagittaama

1) Barraa kee baqala numiiy numtin cankah long adda inki gatuuk wonna hinnay garabah xiinisaamih/lowsiisaanam kee elle faxxiiminnaan innal akah amrisannah rihim ambalaalal madqaanam xiqaanah.

2) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ elle baxxaqimtennal ikoyta xiinisaanamih reeda akah tontocowwe qasaala gersi qasaala kaa esserah yan waqdi ikoytâ xiinisso wagittaamal sanat cisaabih maybalaalaqa yaceemih dirki le.

2) ባልና ሚስት ከተጋቡ በኋላ አንዱ የግል ሀብቱ በሆነ ንብረት ለውጥ ያገኘው ወይም በግል ገንዘቡ የገዛቸው ወይም የግል ንብረቱን ሽጦ የሚያገኘው ገንዘብ የግል ሀብቱ ይሆናል ።

3) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ/2/ተፈጻሚ የሚሆነው በግብይት የተገኘው ንብረት የግል ይባልልኝ ብሎ አንደኛው ወገን ጥያቄ ሲያቀርብ እና ፍርድ ቤት ሲያጸድቀው ብቻ ነው ።

53.የግል ሀብት ስለማስተዳደር

1) እያንዳንዱ ተጋቢ የግል ሀብቱን ለማስተዳደርና ገቢውን ለመቀበል ይችላል ።

2) እያንዳንዱ ተጋቢ የግል ሀብቱን ራሱ ሊያዝበት ነፃነት አለው ።

54.የግል ሀብት አስተዳደርን በጋብቻ ውል ስለመወሰን

1) ባልና ሚስት አንደኛቸው የሌላውን ተጋቢ የግል ሀብት በሙሉ ወይም በከፊል እንዲያስተዳድርለትና እንደስፈላጊነቱ እንዲያዝበት በጋብቻ ውላቸው ሊወሰኑ ይችላሉ ።

2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ በተመለከተው አኳኋን ንብረት የማስተዳደር ስልጣን የተሰጠው ተጋቢ በሌላኛው ተጋቢ ሲጠየቅ ስለንብረቱ አስተዳደር አመታዊ የሂሳብ መግለጫ የመስጠት ግዴታ አለበት።

55.ስለውክልና ስልጣን

ከተጋቢዎች አንዱ የግል ሀብቱን በሙሉ ወይም በከፊል

55. Awlaytiinô reeda wagittaama

Qasaalak numuk teeni cankah ikoytak inkih wonna hinnay garab kaah akah xiinisannah gersi qasaalah awlaytiino yaceem xiqah.

56. Barraa kee baqalak sitta lih lon gadda

1) Barraa kee baqala rihim addat sitta lih yaqiishen uddur abaanah yanin cankâ macalal wonna hinnay cankah aw sitta lih lon ikoytak/gaddak geyan culenti inkih sitta lih long adda akkele.

2) Ta madqak maasayyak 52 lani maasayyak /3/ ugutak qasaalak numuk teeni cankâ gadda iyyeenih akkewaytek barra kee baqala digibteek lakal qadaagat geyaanah yanin gaddi inkih sitta luk long adda akkele.

3) Acwah ambalal wonna hinnay farrimti qangara gersi gurral tekkeh akkewaytek acwah takku rabe marih farrimtul keenih tontocowwe ikoyta/gaddi inkih keenik sitta lih lon gadda akkele

57. Madqâ fayramisso

1) Qasaalak numuk teeni cankah le gadda kinnim warseh akkewaytek faxe ikoyta inki numih migaaqal tunkuttubem takkeemih sitta lih lon gaddak loowima.

2) Cankahl on gadda kinnim sidochaytô dagar yaaxigem wonna hinnay yaaxigem faxximtam tekkeh akkewaytek barraa kee baqala wonna hinnay ken nammayak numuk teeni tah cankah ikoyta axcuk sidochaytô dagaral cina abak

እንዲስተዳድርለት ለሌላኛው ተጋቢ ውክልና መስጠት ይችላል፡፡

56.የባልና ሚስት የጋራ ሀብት

1) **ባልና ሚስት በጋብቻቸው ውስጥ አብረው እየኖሩ በሚያደርጉት የግል ጥረት ወይም ከግል ወይም ከጋራ ሀብት የሚያገኟቸው ገቢዎች ሁሉ የጋራ ሀብቶቻቸው ይሆናሉ፡፡**

2) **በዚህ ህግ አንቀጽ** 52 **ንኡስ አንቀጽ** /3/ **መሰረት የአንደኛው ተጋቢ የግል ሀብት ነው ካልተባለ በስተቀር ባልና ሚስቱ ከተጋቡ በኋላ በግብይት የሚያገኙትን ንብረት ሁሉ የጋራ ሀብታቸው ይሆናሉ ፡፡**

3) **በስጦታ ውል ወይም በኑዛዜ ቃል በሌላ አኳኋን ካልተመለከተ በስተቀር በስጦታ ወይም በኑዛዜ ለተጋቢዎቹ የተሰጣቸው ንብረቶች ሁሉ የጋራ ሀብቶቻቸው ይሆናሉ ፡፡**

57.የህግ ግምት

1) **አንደኛው ተጋቢ የግል ሀብቱ መሆኑን ካላስረዳ በስተቀር ማንኛውም ንብረት በአንደኛው ተጋቢ ስም ብቻ የተመዘገበ ቢሆንም እንኳን የጋራ ሀብት እንደሆነ ይቆጠራል ፡፡**

2) **የግል ንብረት መሆኑን ሶስተኛ ወገኖች የሚያውቁት ወይም ሊያውቁት የሚገባ ካልሆነ በስተቀር ባልና ሚስቱ ወይም ከሁለቱ አንዱ ይህው ንብረት የግል ነው በማለት በሶስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ አድርገው ሊያቀርቡት አይችሉም ፡፡**

xayyoysaanam maxiqan.

58. Barraa kee baqli culenta wagittaama

1) Barraa kee baqala ummaan num culenta sinnih hirgitelon.

2) Barraa kee baqli cankah geyaanah yanin culenta wonna hinnay sitta lih loonum banki konti fakak daffeysaanam xiqaanah.

3) Barraa kee baqalak numuk teeni esserah yan waqdi gersi qasaala geeh yan culenti caddibna yaysixxigeemih dirki kaal tan.

59. **Baxsa le caalat**

1) Barraa kee baqalak numuk teeni culenta gersi num kaah hirgaamih qaaqa yaceemih currik yan.

2) Barraa kee baqalak numuk teeni esserol numuk teeni culenta gersi qasaala akah hirgannah yoofenta akah yaceennah cokmi buxa madaqtam xiqtah.

3) Gersi madqal baxsa le gurral madqeenih akkewaytek barraa kee baqalak numuk teeni culenti inkih wonna hinnay garab akah hirgannah cokmi buxa amrissam xiqqimtah.

60. Yangalen gadda xiinisaanam/lowsiisaanam wagittaama

1) Barraa kee baqalak numuk teeni yangalen gadda inkih wonna hinnay garab akah lowsiisannah qado sittin gey yeneh akkewaytek barraa kee baqala yangalen gadda sitta lih lowsiisan.

58.ስለ ባልና ሚስቱ ገቢ

1) ባልና ሚስቱ እያንዳንዳቸው ገቢያቸውን በየራሳቸው ይቀበላሉ ።

2) ባልና ሚስቱ በየግላቸው የሚያገኙትን ገቢ የግል ወይም የጋራ የባንክ ሂሳብ በመክፈት ማስቀመጥ ይችላሉ ።

3) ከባልና ሚስት አንደኛው ሲጠይቅ ሌላኛው ተጋቢ ያገኘውን የገቢ መጠን የማሳወቅ ግዴታ አለበት ።

59.ልዩ ሁኔታ

1) ከባልና ከሚስት አንዱ ገቢውን ሌላኛው ተጋቢ እንዲቀበልለት ስልጣን ለመስጠት ሙሉ ነፃነት አለው ።

2) ከባልና ከሚስት በአንደኛው ጠያቂነት የአንደኛውን ገቢ ሌላኛው ተጋቢ እንዲቀበልና ለመቀበልም ደረሰኝ እንዲሰጥ ፍርድ ቤት ሊወስን ይችላል።

3) በሌላ ህግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር ከባልና ከሚስት የአንደኛው ገቢ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲከበር በፍርድ ቤት ሊታዘዝ ይችላል።

60.የጋራ ሃብት ስለማስተዳደር

1) ከባልና ከሚስት አንዱ የጋራ ሃብታቸውን በሙሉ ወይም በከፊል እንዲያስተዳደር ግልጽ ስምምነት ከሌለ በስተቀር ባልና ሚስቱ የጋራ ሃብታቸውን በጋራ ያስተዳድራሉ።

2) ከባልና ከሚስት አንዱ ችሎታ የለውም ተብሎ

2) Barraa kee baqalak numuk teeni dudda mali iyyeenih madqan waqdi wonna hinnay ikoyta lowsiisaanamih gar kaak kalan waqdi wonna hinnay kalah faxe qaynatih sababah yangalen gadda lowsiisoonu xiqewaah yan waqdi gersi qasaala yangalen gadda lowsiisaanamih abto aba.

61. Yaysixxigeenimih dirki

Qasaalak numuk teeni dubuk yangalen gadda lowsiisah yan waqdi gaddi/ikoytâ lowsisso wagittaamal gersi qasaalah xaagoyso yaceemih dirki kaal tan.

62. Rihma marih sittingeyih faxxiimiyya wagittaama

Gersi madqal baxsa le gurral madqeenih akkewaytek ciggiltah tan caagiidal rihma marih sittingey faxxiima.

1) Yangalen ikoytay guurumewayta kaloonuh, milaagoonuh, mardeh yacoonuh, yabbixsiisoonuh wonna hinnay caabih yacoonuh wonna hinnay kalah faxe caalatal ta ikoytal gersi mari gar akah geyannah abaanam

2) Melleb kak 5,000 /koona alfiik/daga takke guurumtah tan yangalen ikoyta wonna hinnay lakqô sanaditte kaloonuh wonna hinnay milaagoonuh, yabbixsiisoonuh wonna hinnay caabih yacoonuh wonna hinnay kalah faxe gurral tabsoonuh

3) Lakqok 3,000 /sidiica alfiik/ dagah melleb le yangalen ikoyta wonna hinnay maalu gersi

ሲወሰን ወይም ንብረት የማስተዳደር መብቱን ሲገፈፍ ወይም በሌላ ማናቸውም ምክንያት የጋራ ሃብታቸውን ለማስተዳደር የማይችል ሆኖ ሲገኝ ሌላኛው ተጋቢ የጋራ ሃብቱን የማስተዳደር ተግባር ያከናውናል።

61.የማስታወቅ ግዴታ

ከተጋቢዎች አንዱ ብቻ የጋራ ሃብታቸው በሚያስተዳድርበት ጊዜ የሃብቱን አስተዳደር በተመለከተ ለሌላኛው ተጋቢ መረጃ የመስጠት ግዴታ አለበት ።

62.የተጋቢዎች ስምምነት አስፈላጊ ስለመሆኑ

በሌላ ህግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር በሚከተሉት ጉዳዬች የተጋቢዎቹ ስምምነት አስፈላጊ ነው ።

1) የጋራ የሆነው የማይንቀሳቀስ ንብረት ለመሸጥ፣ ለመለወጥ ፣ለማካራየት በመያዣ ወይም በዋስትና ለመስጠት ወይም በሌላ በማናቸው ሁኔታ በዚህ ንብረት ላይ ሌሎች ሰዎች መብት እንዲያገኙ ለማድረግ ፤

2) ዋጋቸው ከብር 5,000 /አምስት ሺ/ በላይ የሆኑ የሚንቀሳቀሱ የጋራ ንብረቶችን ወይም የገንዘብ ሰነዶችን ለመሸጥ ወይም ለመለወጥ በመያዣ ወይም በዋስትና ለመስጠት ወይም በሌላ በማናቸውም ሁኔታ ለማስተላለፍ፤

3) ከብር 3,000 /ሶስት ሺ / በላይ ዋጋ ያለውን የጋራ ንብረት ወይም ገንዘብ ለሌላ ሰው በስጦታ ለማስተላለፍ፤

marah acwah yacoonuh

4) Lakqok 5,000/koona alfiik/daga abuuduh yacoonuh wonna hinnay abuuduh beyoonuh wonna hinnay gersi maral caabitoonuh

63. Sittin gey anewaam katassa xalu wagittaama

1) Barraa kee baqalak numuk teeni ta madqak maasayyak 62 baxxaqimteh tan madqa assakaxxewaayak ambalal dirkit culak geytima kaa tekkek keenik numuk teeni cokmi buxal xayyoysah yan essero dirki bayissam xiqtah.

2) Dirki baytuh xayyowtah tan essero esserah yan num dirkit culem yeexege ayrook qembissa haanam lica alsaak lakal wonna hinnay kalah faxe gurral dirkit culeenik namma sanataak lakal xayyoysam maxiqa

64. Barraa kee baqli magoyta

1) Barra wonna hinnay baqli cankah esserah yan magoyta tan waqdi mago bee num cankah le ikoytak mekla.

2) Ta maasayyak lani maasayyak 1 madqimtem taniimih mago beeh yan num cankah le ikoyta bee mago kaah duudewaytah tan waqdi yangalen gaddak/ikoytak mekla.

3) Magot akah culem ken qasaalah tuxxiq tekkek yangalen ikoytak/gaddak meklam kinnuk yangalen gaddi/ikoyta mago mekla duudewaah yan uddur barra wonna hinnay baqalak cankâ gaddak mekla.

65. Qasaalâ tuxxiiqih abeenimik loowimta magoyta

4) ከብር 5,000/አምስት ሺ/ በላይ ለመበደር ወይም ለማበደር ወይም ለሌላ ሰው ዋስ ለመሆን ።

63.የስምምነት አለመኖር ስለሚያስከትለው ውጤት

1) አንደኛው ተጋቢ በዚህ ህግ አንቀጽ 62 የተደነገገውን ባለማክበር የውል ግዴታ ገብቶ የተገኘ እንደሆነ ሌላኛው ተጋቢ ለፍርድ ቤት በሚያቀርበው ጥያቄ ግዴታው ሊፈርስ ይችላል ።

2) ግዴታው እንዲፈርስ የሚቀርበው ጥያቄ ጠያቂው ወገን ግዴታ መግባቱን ካወቀ ቀን ጀምሮ ከስድስት ወር በኋላ ወይም በሌላ በማናቸውም ሁኔታ ግዴታው ከተገባ ከሁለት አመት በኋላ ሊቀርብ አይችልም ።

64.የባልና የሚስት እዳ

1) ከባል ወይም ከሚስት በግል የሚጠየቅ እዳ ሲኖር ከባለእዳው ተጋቢ የግል ሀብት ይከፈላል።

2) የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ ቢኖርም የባለእዳው የግል ሀብት እዳውን ለመሸፈን በቂ በማይሆንበት ጊዜ ከጋራ ሀብታቸው ይከፈላል ።

3) እዳው የመጣው ለትዳራቸው ጥቅም ከሆነ ከጋራ ሀብታቸው የሚከፈል ሲሆን የጋራ ሀብታቸው እዳውን ለመሸፈን በቂ በማይሆንበት ጊዜ ከባል ወይም ከሚስት የግል ሀብት ይከፈላል ።

65.ለትዳር ጥቅም እንደተደረገ የሚቆጠር እዳ

Ciggiltah tan magooga qasaalâ tuxxiiqih abeenimik loowimtaama.

1) Barraa kee baqalah tonnah xayloh buxah faxximtam kiboonuh edde culen mago

2) Barra wonna baqli buxah safar/maaqidda aboonuh keenil tan dirkik yawqoonuh edde culen awqentitte.

3) Barraa kee baqalak numuk teeni wonna hinnay mago essereh yan numih assabaltal qasaalâ tuxxiiq kinniimih cokmi buxa hirigte gersi magoyta.

66. Qasaalah awqentitte yagdubeenim wagittaama

Rihma mari qasaalah awqentitte yagduboonuh ummaan num isi duddaa kee xiqtol doori yaallem faxximta.

67. Rihma marih fanat yakke ambalal wagittaama

Barraa kee baqala rihmeenih sitta lih yanin uddur ken fanat yan ambalal cokmi buxa faaticisseh akkewaytek xalu miyaalla.

Fereyhaytô Mafdaga

Rihim addal uguttah tan sittin wayih margaqa wagittaama

Inikhaytoh exxa

Amôladih

68. Abbinoysimta madqa wagittaama

Ta madqa wagittaamal siirat madqooqi elle tan innal anuk ta madqah addal tan caagiidal uguttah tan qadaaqada Itiyoppiyak meqem bar siiratih madqa baxxaqsitte elle faxxiiminnaan

የሚከተሉት እዳዎች ለትዳር ጥቅም እደተደረጉ የሚቆጠሩ ናቸው ፡፡

1) **ለባልና ለሚስት እንዲሁም ለልጆቻቸው የእለት ኑሮ አስፈላጊ የሆኑትን ነገሮች ለሚሟላት የተገቡ እዳዎች፤**
2) **ባል ወይም ሚስት ቀለብ ለመስጠት ያለባቸውን ግዴታ ለመወጣት የተደረጉ ወጪዎች፤**
3) **ከባልና ከሚስት በአንደኛው ወይም በእዳ ጠያቂ አመልካችነት ለትዳር ጥቅም ስለመሆኑ ፍርድ ቤት የተቀበለው ሌላ እዳ ፡፡**

66.የትዳር ወጪዎችን ስለመሸፈን

ተጋቢዎች የትዳራቸውን ወጪ ለመሸፈን እያንዳንዳቸው እንደየአቅማቸውና ችሎታቸው አስተዋፅኦ ማድረግ አለባቸው ፡፡

67.በተጋቢዎች መካከል ስለሚደረጉ ውሎች

ባልና ሚስቱ ተጋብተው በሚኖሩበት ጊዜ በመካከላቸው የሚያደርጓቸው ውሎች ፍርድ ቤት ካላጸደቃቸው በስተቀር ውጤት አይኖራቸውም ፡፡

ምዕራፍ አራት

በጋብቻ ውስጥ የሚነሱ ክርክሮችን ስለመወሰን

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

68.ተፈጻሚነት ስለሚኖረው ህግ

በዚህ ህግ የተመለከቱት የስነ ስርአት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው በዚህ ህግ ውስጥ የተመለከቱት ጉዳዮች ላይ ለሚነሱ ክርክሮች የኢትዩጲያ የፍትሀብሄር ስነስርአት ህግ ድንጋጌዎች እንዳስፈላጊነቱ ተፈጻሚነት

innal abbinoowele.

69. Baqlaa kee barrah ikoyta kusaaqisaanamal madqimtem abbinoysaanam wagittaama

1) Rihim kah finqitem cabti akkewayta way barraa kee baqalak gadda kusaaqisoonuh mafdagak konoyul baxxaqiseenim elle faxxiiminnaan innal abbinoowele.

2) Baxsa luk rihim finqi raba tekke waqdi manol raaqeh yan num rabe num nagra marih fanat ikoytâ kuraabiyyo wagittaamal sittin way ugte kaa tekkek baqalaa kee barrâ gadda kusaaqisaanam wagittaamal ta madqal mafdagak konoyul baxxaqiseenim elle faxxiiminnaan innal abbinowele.

70. Baqlaa kee barra elle qadaaqadisan caalat wagittaama

Cokmí buxa baqalaa kee barrah sittin way yableh yan waqdi tu elle aninnaan innal faxximtek barraa kee baqala sitta lih wonna hinnay num numuh yaabisan waqdi wonna hinnay caagid fokkaaqaanam kee sumaaqisan waqdi alifut xiqsissah

71. Margaqâ mattacoo wagittaama

Cokmi buxa faxximtam yublek cabti madqaanah yanin saaqat rihma marih wonna hinnay ken migaq dacrisoonuh addah caagidah addâ fakoot abaanamak is abbaxuk cabti kak madqaanam xiqan sababitte tanim dubuk margaqal haanam xiqah.

72. Yoo maxiqta wagittaama

ይኖራቸዋል፡፡

69.የባል እና ሚስትን ሀብት ስለማጣራት የተደነገጉት ተፈጻሚ ስለመሆናቸው

1) ጋብቻው የፈረሰው በፍቺ ባይሆንም፤ የባልና ሚስትን ሀብት ስለማጣራት በምዕራፍ አምስት የተደነጋገጉት እንደየአግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

2) በተለይ ጋብቻቸው የፈረሰው በሞት በሆነ ግዜ በህይወት ባለው ተጋቢ እና በሟች ወራሾች መካከል የንብረት ክፍፍልን በተመለከተ ክርክር የተነሳ እንደሆነ የባል እና ሚስትን ሀብት ስለማጣራት በዚህ ህግ ምዕራፍ አምስት የተደነገጉት እንደየአግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

70.የባልና ሚስት ክርክር ስለሚታይበት ሁኔታ

ፍርድ ቤት የባልና ሚስትን ክርክር በሚያይበት ጊዜ እንደነገሩ ሁኔታ አሰፈላጊ ሆኖ ካገኘው ባልና ሚስቱን በአንድነት ወይም በተናጠል ሲያነጋግር ወይም ጉዳዩን ሲመረምር እና ምስክር ሲሰማ በዝግ ያስችላል፡፡

71.ስለውሳኔ አሰጣጥ

ፍርድ ቤቱ አስፈላጊና ተገቢ ሆኖ ሲያገኘው ፍቺ በሚወስንበት ጊዜ የተጋቢዎችን ወይም የቤተዘመዶቻቸውን መልካም ስም ለመጠበቅ ዝርዝር ጉዳዮችን ከመተቸት በመቆጠብ ፍችውን ለመወሰን የሚያስችሉ ምክንያቶችን መኖራውን ብቻ በውሳኔው ላይ ሊያሰፍር ይችላል፡፡

72.ስለይግባኝ

Cokmi buxa cabti madaqteemik ugut abak yoo maxiqta esseraanam maxiqqimta.

73. Urru dacrisaanam kee mabbux wagittaamal cokmi buxa tacee margaqa wagittaama

1) Cokmi buxa cabti madqah yan waqdi urri miyya lih yanbeenim faxximtamaay, barittoo kee qaafiyat dacayri keenik wagittaamaay, makmok maaqaboo kee amolladih keenik manoh wagittaamal tonnah xaltanii kee urri sitta esseroonuh loonuh yanin garal margaqa keenih abaanam faxximta.
2) Cokmí buxa ahak dagal tan caaloota margaqa yaceen uddur xaltanik culentaay, karmaay, qaafiyat kee manoh caalat tonnah urruk karmaay, tuxxaagoot/nafqii kee fayxi keenih elle dacrisan gurra cubbusaanam faxximta.
3) Tahak dagal lani maasayyak 1 kee 2 gubal tan baxxaqsittek ugutak baxsa le margaqa yacoonuh raq sinni sabab yoofeh akkewaytek cokmí buxa koona sanat kibewayte alaaqa ta karma fanah inâ gabat akah sugan innah amrisam faxximta.
4) Cokmí buxa ta maasayyak ugutak urrî mabbux kee dacayri wagittaamal yaceen margaqa caalat milallaagitteh sabab abak xayyowtah tan essero yaysiiseenim wonna hinnay milaagaanam xiqqimtah.

Nammeyhaytoh Exxa

Cokmí buxah reeda/qaaqa wagittaama

74. Sarrimaane le Rihim yanim wagittaama

ፍርድ ቤቱ ፍቺ መወሰኑን ብቻ መሰረት በማድረግ ይግባኝ መጠየቅ አይቻልም።

73.የልጆች አጠባበቅ እና አያያዝ በሚመለከት ፍርድቤቱ ስለሚሰጠው ውሳኔ

1) **ፍርድ ቤቱ ጋብቻው እንዲፈርስ ሲወስን ልጆች ከማን ጋር ሊኖሩ እንደሚጋባ ፣ ስለትምህርታቸው እና ስለጤናቸው አጠባበቅ፣ስለቀለባቸው እና በአጠቃላይ ስለአኗኗራቸው እንዲሁም ወላጆቻቸው እና ልጆቻቸው ለመጠያየቅ ስላላቸው መብት መወሰን አለበት።**
2) **ፍርድ ቤቱ ከዚህ በላይ በተመለከተው ሁኔታ ውሳኔ በሚሰጥበት ጊዜ የወላጆችን የገቢ፣ የእድሜ፣ የጤናና የአኗኗር ሁኔታ እንዲሁም የልጆቹን እድሜ ፣ ጥቅማቸውን እና ፍላጎታቸው የሚጠበቅበትን ሁኔታ ማገናዘብ ይኖርበታል።**
3) **ከዚህ በላይ በንኡስ አንቀጽ 1 እና 2 ስር በሰፈሩት ድንጋጌዎች መሰረት የተለየ ውሳኔ እንዲሰጥ አስገዳጅ ምክንያት ካላገጠመው በስተቀር ፍርድ ቤት ሠባት ዓመት ያልሞላቸው ህጻናት እስከዚሁ እድሜ ድረስ በእናታቸው እጅ እንዲቆዩ ማዘዝ አለበት።**
4) **ፍርድ ቤቱ በዚህ አንቀጽ መሰረት ስለልጆች አያያዝና አጠባበቅ የሚሰጠው ውሳኔ የሁኔታዎች መለዋወጥን ምክንያት በማድረግ በሚቀርብ ጥያቄ ሊያሻሽል ወይም ሊለውጥ ይችላል።**

ክፍል ሁለት

ስለ ፍርድ ቤት ስልጣን

74.የሚጸና ጋብቻ ስለመኖሩ

1) **በዚህ ህግ ምዕራፍ 2 እና 3 በተደነገገው መሰረት ጋብቻ ለመፈጸሙ ወይም የሚጸና ጋብቻ**

1) Ta madqak maasayyak 2 kee 3 baxxaqsuk ugutak rihim abaanam wonna hinnay sarrimaane le rihim yaniimil sittin way ugte kaa tekkek caagid asmatuk margaqa akah tantacawwennah rihme mari lon essero cokmí buxal xayyoysaanam xiqaanah.

2) Rihim abah yan mara wonna hinnay sarrimaane le rihim yanim wagittaamal uguttah tan sittin way abaluk margaqa yacoonuh qaaqa/reeda lem madiqal soltee dubuk cokmí buxa kenni.

3) Cokmí buxa ta maasayyak lani maasayyak 1 ugutak keenil xayyowtah tan essero ta madqak maasayyak 101 ilaa 104 ugutak keenih xayyowtah tan alhumitte kusaaqisak faxximtah tan margaqa yacee,

75. Cabtii kee cabtî xalitte

Cabtil margaqa yaceenim wonna hinnay ta madqak maasayyak 86 madqimteemik ugutak cabtî xalootitte wagittaamal margaqa yaceenim wonna hinnay faaticisaanamih qaaqa lem dubuh cokmí buxa.

76. Rihim addal taafeh tan sittinwayitte

1) Ta madqak maasayyak 75 madqimtem elle tan innal anuk rihim addal taafeh tan sittin wayitte barraa kee baqli dooritah yan idoolah gambiik margaqa akah aceelon.

2) Idoola taceeh tan margaqa faxewayti luk raaqeh yan dagar qaaqa leh tan cokmí buxah malkit xayyoysam xiqah.

3) Cokmí buxa keenil xayyowteh tan weeqa

ስለመኖሩ ክርክር የተነሳ እንደሆነ ጉዳዩን አጣርቶ ውሳኔ እንዲሰጥ ተጋቢዎች ጥቂያቸውን ለፍርድ ቤት ሊያቀርቡ ይችላሉ።

2) **ጋብቻ ለመፈጸሙ ወይም የሚጸና ጋብቻ ስለመኖሩ የሚነሳውን ክርክር አይቶ ለመወሰን ስልጣን የሚኖረው** በህግ የተቋቋመ **ፍርድ ቤት ብቻ ነው ።**

3) **ፍርድ ቤቱ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 መሰረት የሚቀርብለትን ጥያቄ በዚህ ህግ አንቀጽ 101 እስከ 104 መሰረት በሚቀርቡለት ማስረጃዎች እያጣራ አስፈላጊውን ውሳኔ ውሰጣል።**

75.ስለፍቺና ስለፍቺ ውጤቶች

ፍቺን የመወሰን ወይም በዚህ ህግ አንቀጽ 86 በተደነገገው መሰረት የፍች ውጤቶችን በተመለከተ ውሳኔ የመስጠት ወይም የማጸደቅ ስልጠን የፍርድ ቤት ብቻ ነው።

76.በጋብቻ ውስጥ ስለሚፈጠሩ አለመግባባቶች

1) **በዚህ ህግ አንቀጽ 75 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በጋብቻ ውሰጥ የሚፈጠሩ አለመግባባቶች ባልና ሚስቱ በሚመርጧቸው ሽማግሌዎች አማካኝነት ይወሰናሉ።**
2) **ሽማግሌዎቹ በሚሰጡት ውሳኔ ቅር የተሰኘ ወገን ስልጣን ላለው ፍርድ ቤት አቤቱታ ለማቅረብ ይችላል።**
3) **ፍርድ ቤቱ የቀረበለትን ቅሬታ መርምሮ**

kusaaqisak idoola abteh tan margaqa maqarroysaanam, yaysaaseenim wonna hinnay cabam xiqaah, tantacawweh tan margaqa ellacabô margaqa akkele.

Konoyhaytô Mafdaga

Rihim baati/cabtii kee kataasa xalu

Inikhaytoh Exxa

Amôladih

77. Faxe qaynatih rihim abnissoh siiratal abbinowte rihimitte massah tanim wagittaama

Rihim edde abeenih yanin siirat faxem takkay rihim baati/cabtii kee kataasah yan xali inki qaynata.

78. Rihim elle bayam xiqa sababitte

Rihim elle bayam xiqam ciggilta sababitte:

1) Rihma marak numuk teeni raba waqdi wonna hinnay cokmí buxal baatî margaqa tantacawwe waqdi wonna hinnay

2) Rihim aboonuh kibaanam faxximtah tan caalootak tuk teena raqteemih sabbatah madqak ugutak rihim baatih margaqa aban waqdi wonna hinnay,

3) Cabtî margaqa tantacawwe waqdi wonna hinnay,

4) Rihma mari bicewaanamih sabbatah idoolinnal baxsimeenih koona sanatak daggoowe waytah tan uddur isi manoh yiqiisheenik

79. Cabtî margaqa elle aban caalat wagittaama

Rihimil cabtî margaqa abaanam xiqqimtam

1) Baqalaa kee barra sittin geyil sitta caboonuh

በሽማግሌዎቹ የተሰጠውን ወሳኔ ሊያፀና ፣ ሊያሻሽል ወይም ሊሽር ይችላል። የሚሰጠውም ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል።

ምዕራፍ አምስት

ስለጋብቻ መፍረስና የሚያስከትለው ውጤት

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

77.በማናቸውም አይነት የጋብቻ አፈጻጸም ስርአት የተቋቋሙ ጋብቻዎች እኩል ስለመሆናቸው

ጋብቻ የተፈጸመበት ስርአት ማናቸውም ቢሆን የጋብቻው መፍረስና የሚያስከትለው ውጤት አንድ አይነት ነው ።

78.ጋብቻ ስለሚፈርስባቸው ምክንያቶች

ጋብቻ የሚፈርሰው በሚከተሉት ምክንያቶች ነው።

1) ከተጋቢዎች አንዱ ሲሞት ወይም በፍርድ ቤት የመጥፋት ውሳኔ ሲሰጥ ወይም፤

2) *ጋብቻ ለመፈጸም መሟላት ካለባቸው ሁኔታዎች አንዱ በመጣሱ ምክንያት በህግ መሰረት ጋብቻው እንዲፈርስ ሲወሰን ወይም*፤

3) የፍቺ ውሳኔ ሲሰጥ ወይም፤

4) ተጋቢዎች በጋብቻ ለመኖር ባለመስማማታቸው ምክንያት ተለያየተው ለብዙ ዓመታት የየራሳቸውን ኑሮ ከኖሩ።

79.ፍቺ ስለሚወሰንበት ሁኔታ

ጋብቻ በፍቺ እንዲፈርስ ሊወሰን የሚችለው፤

margaqa aban waqdi cokmí buxah xayyoysak margaqa keenik oggol geyta waqdi wonna hinnay

2) Rihma marak numuk teeni wonna hinnay nammayak rihma mari sitta lih rihim cabtil baxsimoonuh cokmí buxal essero xayyoysan waqdi

3) Ta maasayyak lani maasayyak 1 kee 2 baxxaqimtem taniimih baqalaa kee barrak numuk teeni wonna hinnay nammayak inkih foocah/nadarah cokmí buxal xayyoowak sitta caboonuh esseraanam xiqewaan ken tekkek madqak ugutak oggol leh tan awlaytiinol sitta cabaanam xiqaanah.

Nammeyhaytoh exxa

Sittingeyil sitta cabaanama

80. Sittingeyil sitta caboonuh xayyowta essero wagittaama

1) Baqalaa kee barra sittingeyil sittak baxsimoonuh margaqa been ken tekkek cabtî sittingey kee cabti katassah tan xalu kutbeh cokmi buxal xayyoysak cabti keenih akah faaticisan innah esseraanam xiqaanah.

2) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ baxxaqimtem taniimih rihmeenimih lica alsa anewayta barraa kee baqala sittingeyil sitta cabaanam keenih maxiqqimta.

3) Barraa kee baqala cokmí buxah xayyoysan cabtî sittingeyil sitta caboonuh margaqa akah abeenimih sabab warsaanamal dirki malon.

1) ባልና ሚስት በስምምነት ለመፋታት ሲወስኑና ይህንኑ ለፍ/ቤት አቅርበው ውሳኔያቸው ተቀባይነት ሲያገኝ ወይም

2) ከተጋቢዎች አንዱ ወይም ሁለቱም ተጋቢዎች በአንድነት ጋብቻቸው በፍቺ እንዲፈርስ ለፍርድ ቤት ጥያቄ ሲያቀርቡ ነው፡፡

3) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀፅ 1 እና 2 የተደነጋገው ቢኖርም ከባልና ሚስት አንዳቸው ወይም ሁለቱም በአካል ለፍርድ ቤት ቀርበው ጋብቻ እንዲፈርስ ለመጠየቅ ያልቻሉ እንደሆነ በህግ አግባብ ተቀባይነት ባለው ውክልና ጋብቻቸው ሊፈርስ ይችላል፡፡

ክፍል ሁለት

በስምምነት ስለመፋታት

80.በስምምነት ለመፍታት ስለሚቀርብ ጥያቄ

1) ባልና ሚስት በስምምነት ለመፋታት የወሰኑ እንደሆነ የፍች ስምምነታቸውንና ፍችው የሚያስከትለውን ውጤት በጽሁፍ ለፍርድ ቤት በማቅረብ ፍችው እንዲጸድቅላቸው መጠየቅ ይችላሉ፡፡

2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ የተመለከተ ቢኖርም ተጋብተው ስድስት ወር ያልሞላቸው ባልና ሚስት በስምምነት ለመፋታት አይፈቀድላቸውም፡፡

3) ባልና ሚስት ለፍርድ ቤት በሚያቀርቡት የፍች ስምምነት ላይ ለመፋታት የወሰኑበትን ምክንያት እንዲገልጹ አይገደዱም፡፡

81. Cokmí buxah qaaqa/reeda

1) Ta madqak maasayyak 80 lani maasayyak /1/ tan madqak ugutak sitta cabaanamih essero cokmí buxal xayyoysan waqdi baqalaa kee barra rike rikeh wonna hinnay sitta lih ken xayyoysak yaabisaanama. Tonnah cabtî mabla akah milaagan innah ken esseraanama.

2) Baqalaa kee barra sitta cabsiisoonuh mabla milaagewaanam qaddoysen ken tekkek cokmí buxa caagid elle aninnaan gurral sidiica alsak ambaaggeewayta edde yafikkiren uddur keenih madaqak ken ruubam xiqah.

82. Caagid qagitak yasgayyeenim wagittaama

1. Baqalaa kee barra ta madqak maasayyak 81 lani maasayyak /2/ tan edde yafikkiren uddur keenih yaceenimih cabtil mabla milaageween ken tekkek keenih yeceenih yanin fikrat uddur gaba edde kale ayrook qembissa haanam lica alsih addat caagid qagiitaak asgayyuk cabtî sittingey keenih akah faaticisan innah cokmí buxa esseraanam xiqaanah.

2. Ta maasayyak lani maasayyak /1/ tan lica alsih gide taniimih barraa kee baqala qusba cabtih sittingey xayyoysaanamak ken hoortam hinna.

83. Cabtî sittingey faaticisaanam wagittaama

1) Cokmí buxa cabtih sittingey faaticisam barraa kee baqala gitah tan fayxi kinnik waytam kee baqalaa kee barra idini currih yeceenik waytamaay tonnah sittingey madqaa kee nihir

81.የፍርድ ቤት ስልጣን

1) **በዚህ ህግ አንቀጽ 80 ንኡስ አንቀጽ /1/ በተመለከተው ድንጋጌ መሰረት የመፋታት ጥያቄ ለፍርድ ቤት ሲቀርብለት ባልና ሚስቱን በተናጠል ወይም በአንድ ላይ በማስቀረብ ያነጋግራቸዋል ። እንዲሁም የመፋታት ሀሳባቸውን እንዲለውጡ ይጠይቃቸዋል ።**

2) **ባልና ሚስት ለመፋታት ሀሳባቸውን የማይለወጡ መሆኑን የገለጹ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ እንደነገሩ ሁኔታ ከሶስት ወር የማይበልጥ የማሰላሰያ ጊዜ በመወሰን ሊያሰናብታቸው ይችላል ።**

82.ጉዳዩን እንደገና ስለማንቀሳቀስ

1) **ባልና ሚስቱ በዚህ ህግ አንቀጽ 81 ንኡስ አንቀጽ /2/ የተመለከተው የማሰላሰያ ጊዜ ቢሰጣቸውም እንኳ በመፋታት ሀሳባቸው የጸኑ እንደሆነ የተሰጣቸው የማሰላሰያ ጊዜ ከአበቃበት ቀን ጀምሮ በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ ጉዳያቸው እንደገና በማንቀሳቀስ የፍች ስምምነታቸውን እንዲያጸድቅላቸው ፍርድ ቤቱን መጠየቅ ይቻላሉ።**

2) **በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ የተመለከተው የስድስት ወር ጊዜ ገደብ ቢኖርም ባልና ሚስቱ አዲስ የፍቺ ስምምነት ከማቅረብ የሚያግዳቸው አይሆንም።**

83.የፍች ስምምነቱን ስለማጽደቅ

1) **ፍርድ ቤቱ የፍች ስምምነቱን የሚያጸድቀው የባልና ሚስቱ ትክክለኛ ፍላጎት መሆኑና ባልና ሚስቱ ፈቃዳቸውን በነጻ የሰጡ መሆኑን እንዲሁም ስምምነቱ ከህግና ከሞራል ጋር የማይቃረን መሆኑን ሲያምን ብቻ ነው ።**

lih gexak waytam dubuk yaamine waqdi.

2) Cokmí buxa cabtî sittingey faaticisem tekkek cabtî xalul aben sittingey tahallih faaticisa.

3) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ baxxaqimtem taniimih baqalaa kee barra cabtí xalul aben sittingey xaylô nagayniinaa kee tuxxiq meqe gurral dacrisak wonna hinnay numuk teeni tuxxiq xagak geytimek C/buxa cabtî sittingey dubuk faaticisak cabtî xalu wagittaamal coocitte massoysoonuh meqem akak yakkalen/yablen margaqa aceele.

Sidochaytoh Exxa

Essero xayyosseemih sabbatah abam cabtî margaqa wagittaama

84. Cabtih essero xayyoysaanam wagittaama

1) Barraa kee baqalak numuk teeni wonna hinnay nammayak rihme mari sitta lih gacak cabtil sittak baxsimoonuh cokmí buxal essero xayyoysaanam xiqaanah.

2) Barraa kee baqala numuk teeni wonna hinnay nammayak sitta lih gacak cabtih essero xayyoysaanah yanin uddur cabti esseroonuh sabab keenih yekke caagid baxxaqisaanam xiqaanah.

85. Cokmí buxah qaaqa/reeda

1) Ta madqak maasayyak 84 lani maasayyak 1 rakiibo abak xayyowtah tan essero naharal idoolinnal yamqoonuh aben gibbati macal yanik waytam cokmí buxa tasmite.

2) Cokmí buxa ta maasayyak lani maasayyak /1/

2) ፍርድ ቤቱ የፍቸውን ስምምነት ያጸደቀው እንደሆነ ስለፍቸው ውጤት ያደረጉትን ስምምነት አብሮ ያጸድቃል ።

3) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ የተመለከተው ቢኖርም ባልና ሚስቱ ስለፍቸው ውጤት ያደረጉት ስምምነት የልጆቻቸውን ደህንነትና ጥቅም በበቂ ሁኔታ የማያስጠብቅ ወይም የአንደኛውን ጥቅም የሚጎዳ ሆኖ ካገኘው ፍ/ቤቱ የፍቸውን ስምምነት ብቻ በማጽደቅ የፍቸውን ውጤት በተመለከተ ጉድለቶቹ እንዲያስተካከሉ ተገቢ መስሎ የታየውን ውሳኔ ይሰጣል።

ክፍል ሶስት

ጥያቄ በመቅረቡ ምክንያት ስለሚወሰን ፍቺ

84.የፍቺ ጥያቄ ስለማቅረብ

1) ከባልና ሚስት አንደኛው ወይም ሁለቱም ተጋቢዎች በአንድነት በመሆን ጋብቻቸውን በፍቺ እንዲፈርስ ለፍርድ ቤት ጥያቄ ማቅረብ ይችላሉ።

2) ከባልና ሚስት አንደኛው ወይም ሁለቱም ተጋቢዎች በአንድነት በመሆን የፍች ጥያቄ ሲያቀርቡ ፍቺ ለመጠየቅ ምክንያት የሆናቸውን ጉዳይ መግለጽ ይችላሉ።

85.የፍርድ ቤት ስልጣን

1) በዚህ ህግ አንቀጽ 84 ንዑስ አንቀጽ 1 መሰረት የሚቀርብ የፍች ጥያቄ አስቀድሞ በሽማግሌ ለመታረቅ የተደረገ ጥረት መኖሩን ፍርድ ቤቱ ያረጋግጣል።

2) ፍርድ ቤቱ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ በተመለከተው መሰረት ጉዳዩ ለሽማግሌ ቀርቦ ያልታየ መሆኑን ሲያረጋግጥ ወይም የታየ

baxxaqsuk rakiibo abak caagid idoolal xayyooweweem yismitek wonna hinnay yableenimih faxximtaamal kak yeemenek baqalaa kee barra cokmí buxak iroh sinnih dooreenih yanin idoolah gambiik ken caagid maymuuqutul gaba akah kalannah esseram xiqah.

3) Ta madqak maasayyak lani maasayyak 1 kee 2 madqimtem taniimih cokmí buxa baqalaa kee barra rike rikeh takku sitta lih yaabisak cabtih essero akah raqtannaa kee sittin way sittingeyil yafrigoonu elle xiqaanah yanin caalat ginoonu xiqoonuh ken bicissam xiqtah.

4) Baqalaa kee barra caagid keenik idoolinnal ken yaymaaqeenimil gaba kaloonuh biceween ken tekkek cokmí buxa sidiica alsak ambaggeewaah yan edde yafikkiren uddurul margaqa abak ken ruubam xiqah.

5) Tahak dagal madqeenih yanin madqooqik ugutak meqeemih inkih macalak xalu geeween ken tekkek cokmí buxa taymaaqeh tan idoolah gabbaaqi edde gufe wonna hinnay elle bicinnaan innal rihme marah aben fikrat uddurih margaqa gaba edde kalte ayrook qembisak inki alsih addat cabtî margaqa aceele.

6) Cabtî malkit xayyoowah yan waqdi c/buxa woowaqdiik baqalaa kee barra elle yaqiisheenim kee akah xiinan manoh caalataay, xalay dacayriiy elle yaqiishen arac kee mano keenik tonnah ikoytâ lowsis wagittaamal taysem keenit celtaamal amri

ቢሆንም አስፈላጊ መሆኑን ሲያምን ባልና ሚስቱ ከፍርድ ቤት ውጭ ራሳቸው በመረጧቸው ሽማግሌዎች አማካይነት ጉዳያቸውን በእርቅ እንዲጨርሱ ሊጠይቃቸው ይችላል፡፡

3) **በዚህ ህግ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 እና 2 የተደነገገው ቢኖርም ፍርድ ቤቱ ባልና ሚስቱን በተናጠልም ሆነ በአንድነት በማነጋገር የፍቸው ጥያቄ የሚቀርበትንና አለመግባባቱን በስምምነት ለመፍታት የሚችሉበትን ሁኔታ ለመፍጠር እንዲችሉ ሊያግባባቸው ይችላል ፡፡**

4) **ባልና ሚስቱ ጉዳያቸውን በሽማግሌ አማካይነት በእርቅ ለመጨረስ ያልተስማሙ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ከሶስት ወር ያልበለጠ የማሰላሰያ ጊዜ በመወሰን ሊያሰናብታቸው ይችላል፡፡**

5) **ከዚህ በላይ በተደነገጉ ድንጋጌዎች መሰረት ተገቢውን ሁሉ ጥረት አድርጎ ጥረቱ ውጤት ያላገኘ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ የአስታራቂ ሽማግሌዎች ሪፖርት ከደረሰው ወይም እንደሁኔታው ለተጋቢዎች የወሰነው የማሰላሰያ ጊዜ ካበቃበት ቀን ጀምሮ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ የፍች ውሳኔ ይሰጣል ፡፡**

6) **የፍች አቤቱታው እንደቀረበ ፍርድ ቤቱ ወዲያውኑ ባልና ሚስቱ ስለሚተዳደሩበትና ስለሚኖሩበት ሁኔታ ስለልጆቻቸው አጠባበቅ ስለሚኖርበት ስፍራና ስለአኗኗራቸው እንዲሁም ስለንብረታቸው አስተዳደር ተገቢ መስሎ የታየውን ትእዛዝ ይሰጣል፡፡**

7) **ፍርድ ቤቱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ** 5

aceele.

7) Cokmí buxa ta maasayyak lani maasayyak 5 elle tan innak ugutak amri yaceen waqdi baqalaa kee barrak numuk teeni sittalih gacaanamak baxsimaanam dirki tekkek baxsimaanam miyyah umam lafet le taqabi maadah yan dagar miyya kinnim kee tonnah urri nafqi edde dacrisoonuh bica leh yan gurra inkih hangit haanam faxximta.

86. Cabtî xalittel margaqa yaceenim wagittaama

1) Ta exxak ugutak rihimik cabtil baxsimen ken tekkek cokmí buxa cabti katassa xalul sitta geyoonuh barraa kee baqala ken essertah.

2) Baqalaa kee barra ta maasayyak /1/ ugutak bicaanam faxeweenik wonna hinnay bicaanam gabbateenih bicaanam xiqeween ken tekkek cokmi buxa sinnih wonna hinnay idoolat wonna hinnay c/buxa reedissah tan mihartleelat wonna hinnay bica lem akak yakkalen faxe qaynatih cogdal cabtî xalul margaqa yaceen.

3) Cabtî xali sittingeyit gaba kala uddur wonna hinnay idoola wonna hinnay mihratleela margaqa abtah tan uddur margaqa abbinowtam dubuk cokmí buxah xayyoowak oggol geya waqdi.

4) Cokmí buxa cabti naharal margaqa abak cabtî xalu wagittaamal tantacawweh tan margaqa caalat elle aninnaan innal cabtiik lakal lica alsak daggoowe waa uddurut massossam

በተመለከተው መሰረት ትዕዛዝ በሚሰጥበት ጊዜ ከሁለቱ ተጋቢዎች የአንዳቸው ከጋራ መኖሪያቸው መውጣት የግድ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ የጋራ መኖሪቸውን ለቆ ቢወጣ የባሰ ጉዳት የሚደርሰበት ወገን የትኛው መሆኑን እንድሁም የልጆቻቸውን ጥቅም ለማስጠበቅ አመች የሚሆነውን ሁኔታ በሙሉ ከግምት ውሰጥ ማስገባት ይኖርበታል።

86.የፍች ውጤቶችን ስለመወሰን

1) **በዚህ ክፍል መሰረት ጋብቻው በፍቺ የፈረሰ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ፍቺው ስለሚያስከትለው ውጤት እንዲስማሙ ባልና ሚስቱ ይጠይቃቸዋል።**
2) **ባልና ሚስቱ በዚህ አንቀጽ /1/ መሰረት ለመስማማት ያልፈለጉ ወይም ለመስማማት ሞክረው ስምምነት ላይ ለመድረስ ያልቻሉ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ በራሱ ወይም በሽማግሌዎች ወይም ፍርድ ቤቱ በሚሾማቸው ባለሙያዎች አማካይነት ወይም አመቺ መስሎ በታየው በማናቸውም ዘዴ የፍችውን ውጤት ይወሰናል።**
3) **የፍቺ ውጤት በስምምነት በሚያልቅበት ወይም በሽማግሌዎች ወይም በባለሙያዎች በሚወሰንበት ጊዜ ውሳኔው ተፈጻሚነት የሚኖረው ለፍርድ ቤቱ ቀርቦ ተቀባይነት ሲያገኝ ብቻ ነው ።**
4) **ፍርድ ቤቱ ፍችውን አስቀድሞ በመወሰን የፍቺውን ውጤት በተመለከተ የሚሰጠውን ውሳኔ እንደየ ሁኔታ ከፍቺ በኋላ ከስድስት ወር ላልበለጠ ጊዜ ሊያዘገየው ይችላል።**

87.አስታራቂ ሽማግሌዎችን ስለመምረጥ

1) **በዚህ ህግ አንቀጽ 85 ንኡስ አንቀጽ 2 መሰረት ባልና ሚስት ጉዳያቸውን በእርቅ ለመጨረስ በወሰኑ**

xiqtah.

87. Taymaaqe idoola dooraanam wagittaama

1) Ta madqak maasayyak 85 lani maasayyak 2 ugutak baqalaa kee barra caagid idoolinnal gaba kaloonuh bican uddur bica leh yan gital idoola akah dooran innah keenih warsen ayrook qembissa haanam 15 ayroh addat idoolak migaq cokmí buxa yaysixxigeenim faxximta.

2) Cokmí buxa ta maasayyak lani maasayyak /1/ rakiibo abak idoolâ migaq keenih xayyoowah yan waqdi wonna hinnay idoola xayyowta waqdiik aktabuk maymuuqut akah yakkennih cilli afkan tascasse mablaa kee miracsenta acayuk wonna hinnay ken akah gufannah abak maymuuqut wonna hinnay maymuuqut gabbatih xaloot sidiica alsih addat keenih akah xayyowtannah amrissa.

3) Ta maasayyak lani maasayyak /2/ madqeenim taniimih cokmí buxa faxximtam tableh tan waqdi maymuuqut gexsit gufeh yan caddo ummaan uddur kusaaqisaanam kee qasri gabbaaqi keenih akah xayyoowannah amrissam xiqtah.

88. Ossotinah uddur wagittaama

Maymuuqut gexsit wagittaamal baqalaa kee barra sittinway mamqal selaanam xiqaanah iyyaanamih dareemu yeellen ken tekkek cokmí buxa ta madqak maasayyak 87 lani maasaayyak 1 gubal yanih yan uddur waadime kalah inki alsak ambaggeewayta ossotinah uddur acayuk maymuuqut gibbatut bisoh

ጊዜ አመቺ ሆኖ በሚያገኙት መንገድ ሽማግሌዎችን እንድመርጡ ከተነገራቸው ቀን አንስቶ በ15 ቀናት ውስጥ የሽማግሌዎችን የስም ዝርዝር ለፍርድ ቤቱ ማሳወቅ ይኖርባቸዋል ።

2) **ፍርድ ቤቱ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ መሰረት ሽማግሌዎች ስም ዝርዝር ሲቀርብለት ወይም ሽማግሌዎች እንደቀረቡ ወድውኑ መዝግቦ እርቅ የሚከናወንበት የመፍትሄ አቅጣጫ የሚጠቁም ምክርና መመሪያ በመስጠት ወይም እንዲደርሳቸው በማድረግ የእርቁ ወይም የእርቁ ሙከራ ውጤት በሶስት ወራት ጊዜ ውስጥ እንዲቀርብለት ያዛል ።**

3) **የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /2/ ድንጋጌ ቢኖርም ፍርድ ቤቱ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የእርቁ ሂደት የደረሰበትን ደረጃ በየጊዜው ለመመርመርና ወቅታዊ ሪፖርት እንዲቀርብለት ማዘዝ ይችላል።**

88.ስለተጨማሪ ጊዜ

ከእርቅ ሙከራው ሂደት አኳያ ባልና ሚስት ያለመግባባታቸውን በእርቅ ሊጨርሱ ይችላሉ የሚል ግምት ያለው እንደሆነ ፍርድ ቤቱ በዚህ ህግ አንቀጽ 87 ንኡስ አንቀጽ 1 ስር በተመለከተው ጊዜ ሳይገደብ ከአንድ ወር ያልበለጠ ተጨማሪ ጊዜ በመስጠት የእርቅ ሙከራ እንዲቀጥል ሊያዝ ይችላል።

89.የአስታራቂ ሽማግሌዎች ኃላፊነት

akah iyyan innah ken amrissam xiqtah.

89. Taymaaqe idoolah qaaqa

1) Taymaaqe idoola baqalaa kee barra sittin cabiyyi mabla akah caban innaa kee caagid keenik sittingeyil gaba akah kalannah abaanam kaxxam maclaanam faxximta.

2) Taymaaqeh tan idoola caagid cabtik sarrah gersi cilli aallewaam yubleenik ossotinah uddur faxekalah kak maadeenimih xalu cokmí buxah gabbaaqu xayyoysaanam faxximta.

3) Taymaaqeh tan idoola caagid cabtik sittingeyil yafrigeenim gibbataanamak bissoh baqalaa kee barra wagittaamal faxe qaynatih amri takku margaqa yaceenimih qaaqa miyaallan.

90. Gabbaaqu xayyoysaanam wagittaama

1) Ta madqak maasayyak 87 kee 89 rakiibo abak yaymaaqe mari gabbaaqu xayyoyse kalah raaqen ken tekkek cokmí buxa maysaqarrimeena aliftah.

2) Maysaqarrima edde alfinteh tan inki alsih addat baqalaa kee barra wonna hinnay ken nammayak numuk teeni caagid maymuuqutul gaba kaleweenim kee gabbaaqu uddurul akah xayyoysewee sabab qaddoysak caagid keenih akah yasgayyen/aban innah essere kaa tekkek cokmí buxa ken essero gitak sugtek maysaqarrima fakak madqa rakiibo abak isi margaqa aceele.

3) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ ugutak tantacawwem mayqarra alfaanamih margaqa baqalaa kee barra wonna hinnay nammayak

1) አስታራቂ ሽማግሌዎች ባልና ሚስቱ የመፋታት ሀሳባቸውን እንዲተውና ጉዳያቸውን በመግባባት እንዲጨርሱ ለማድረግ ያላሰለሰ ጥረት ማድረግ አለባቸው።

2) አስታራቂ ሽማግሌዎቹ ጉዳዩ ከፍቺ በመለስ ሊፈታ እንደማይችል የተረዱ እንደሆነ ተጨማሪ ጊዜ ሳያስፈልጋቸው ስለደረሱበት ውጤት ለፍርድ ቤቱ ሪፖርት ማቅረብ አለባቸው ።

3) አስታራቂ ሽማግሌዎች ጉዳዩን ከፍቺ በመለስ በማግባባት ለመፍታት ከመጣር አልፈው ባልና ሚስቱን የሚመለከት ማናቸውንም ትእዛዝም ሆነ ውሳኔ የመስጠት ስልጣን አይኖራቸውም ።

90.ሪፖርት ስለማቅረብ

1) በዚህ ህግ አንቀጽ 87 እና 89 መሰረት አስታራቂዎቹ ሪፖርት ሳያቀርቡ የቀሩ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ መዝገቡን ይዘጋዋል ።

2) መዝገቡ በተዘጋ በአንድ ጊዜ ወር ውስጥ ባልና ሚስቱ ወይም ከሁለቱ አንዳቸው ጉዳያቸውን በእርቅ አለመጨረሳቸውንና ሪፖርቱ በወቅቱ ያለቀረበበትን ምክንያት በመግለጽ ጉዳያቸው እንዲቀስቀስላቸው የጠየቁ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ጥያቄያቸውን ተገቢ ሆኖ ካገኘው መዝገቡን በመክፈት በህጉ መሰረት የራሱን ውሳኔ ይሰጣል።

3) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ መሰረት የሚሰጠው መዝገቡን የመዘጋት ውሳኔ ባልና ሚስቱ ወይም ከሁለቱ አንዳቸው አዲስ አቤቱታ በማቅረብ ጉዳያቸው እንዲታይላቸው ከመጠየቅ የሚያግዳቸው

numuk teeni qusba malkit xayyoysak caagid keenih akah yablen innah esseraanamak ken hoortam matakka.

91. Malkit wagittaama

1) Baqalaa kee barrak numuk teeni cabtih sabab yekke umaane/dulmi abeh geytime kaa tekkek kee cokmí buxa qadlih faxxiimam yableh yan waqdi gersi qasaalal baaheh yan biyaakah kaa yudlumeh yan num/ceelewayto baahe num qeedal leh tan gidyat/gidiy kaah akah meklan innah margaqa taceem xiqtah.

2) Ta maasayyak lani maasayyak 1 ugutak meklaanah yanin gidyat maharih/baahoh meklak biso takkem mafaxximta.

Fereyhaytoh Exxa

Baqalaa kee barrâ gadda kusaaqisaama wagittaama

92. Baqalaa kee barrâ gadda sittingeyil kusaaqisaanama

1) Ta madqak malkit mekla elle madqimtennal elle anuk rihim ta madqah baxxaqsu rakiibo abak finqitek kaa tekkek baqalaa kee barra rihim garuq/baxsimaanam ikoyta le gambik kataasah yan xalu wagsiisaak abaanah yanin sittingey wonna hinnay rihim ambalal rakiibo abak kusaaqisan.

2) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ yanih yan rihim ambalal wonna hinnay sittingey gersim wonna hinnay madqâ foocal diggoowam akkuk geytimewaa tekkek baqalaa kee barrâ

አይሆንም ።

91.ስለ ካሳ

1) **ከባልና ሚስት አንዱ ለፍቺው ምክንያት የሆነውን በደል ፈጸሞ የተገኘ እንደሆነና ፍርድ ቤቱ ለፍትህ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በሌላው ተጋቢ ላይ ለደረሰው ጉዳት በዳዩ ተመጣጣኝ የሆነ ካሳ እንዲከፍል ሊወሰን ይችላል።**

2) **በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሰረት የሚከፈለው ካሳ ለጥሎሽ/ መኽር/ ከሚከፈለው በላይ መብለጥ የለበትም።**

ክፍል አራት

የባልና ሚስት ሀብት ስለማጣራት

92.የባልና ሚስትን ሀብት በስምምነት ስለማጣራት

1) **በዚህ ህግ ስለካሳ ክፍያ የተደነገጉት እንደተጠበቁ ሆነው፤ ጋብቻው በዚህ ሕግ ድንጋጌዎች መሰረት የፈረሰ እንደሆነ ባልና ሚስቱ የጋብቻቸው መፍረስ በንብረት በኩል የሚያስከትለውን ውጤት አስመልክተው በሚያደርጉት ስምምነት ወይም በጋብቻ ውላቸው መሰረት ይጣራል ።**

2) **በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ በተመለከተው የጋብቻ ውል ወይም ስምምነት የሌለ ወይም በህግ ፊት የሚጸና ሆኖ ያልተገኘ እንደሆነ የባልና ሚስት ሀብት በሚከተለው ድንጋጌዎች መሰረት ይጣራል ።**

gadda ciggiltah tan madqooqi rakiibo abak kusaaqisan.

93. Cankâ gadda qagitak beyaanam wagittaama

1) Baqli wonna hinnay barra cankahim kinnim warisak cankah loonuh yanin ikoyta qagitak beyaanamih gar le.
2) Baqalaa kee barrak numuk teeni cankah leh yan faxe ikoyta gersi numut tabteh sugteeh ta tellemmok geytimeh yan maali yangalen gaddat keenik yengelem qaddoyse kaa tekkek ta ikoyta lih qeedal leh yan maalu wonna hinnay ikoyta yangalen gaddak naharal ugsaamih gar allele.
3) Baqalaa kee barra numiiy le gadda elle ugsan caalat yan waqdi nammay inkih ellacabol geytimteh tan ikoytah caddibna doorik edde allinnaan gidel ken guftam xiqtah tan gide ugsaanamih lon.

94. Gidyat/gidiy wagittaama

1) Ta madqak ugutak yangalen ikoyta wonna hinnay gersi numih ikoyta caglah lowsiisaamih qaaqa akah tontocowweh tan qasaala kaah yeceen qaaqak iroh abeh yan abtootah sababah wonna hinnay uma xiinissok gexxaamah wonna hinnay gidiy esserah yan numih gar duuqurusenti abinat biyaakite kaa tekkek yundullume numih essero keenil xayyowta waqdi faxximtah tan biyak gidyat kaah akah meklan innah amrissam xiqtah.

2) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ rakiibo abak xayyowtah tan gidiy essero yekkeh kak iyyen abto rihim bayak/baxsimaanak koona sanatak naharat tekkeemik sugtek oggol

93.የግል ሀብትን መልሶ ስለመውሰድ

1) ባል ወይም ሚስት የግሉ መሆኑን በማስረዳት የግል ሀብቱ የሆነውን ንብረት መልሶ የመውሰድ መብት ይኖረዋል ።
2) ከባልና ሚስት አንደኛው የግል ሀብቱ የሆነ ማናቸውንም ንብረት ለሌላ ሰው የተላለፈ መሆኑንና ከዚሁ ግብይት የተገኘውም ገንዘብ ከጋራ ሀብታቸው ጋር የተቀላቀለ መሆኑን ያስረዳ እንደሆነ ከዚህ ንብረት ጋር ተመጣጣኝ የሆነ ገንዘብ ወይም ንብረት ከጋራ ሀብታቸው በቅድሚያ የማንሳት መብት ይኖረዋል።
3) ባልና ሚስት የየግል ሀብታቸውን የሚያነሱበት ሁኔታ ሲኖር ሁለቱም መጨረሻ ከተገኘው የንብረት መጠን እንደየአስተዋጽኦቸው ሊደርሳቸው የሚችለውን ያህል የማንሳት መብት ይኖራቸዋል ።

94.ስለካሳ

1) በዚህ ህግ መሰረት የጋራ ንብረቱን ወይም የሌላኛው ተጋቢ ንብረት በብቸኝነት እንዲስተዳድር ስልጣን የተሰጠው ተጋቢ ከተሰጠው ስልጣን ውጪ በፈጸማቸው ድርጊቶች ምክንያት ወይም ከብልሹ አስተዳደር የተነሳ ወይም የካሳ ጠያቂው መብት በማታለል ድርጊቱ የጎዳ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ በተበዳዩ ጥያቄ ሲቀርብለት ተገቢ የጉዳት ካሳ እንዲከፍለው ሊያዝ ይችላል።

2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ መሰረት የሚቀርበው የካሳ ጥያቄ ተፈጸመ የተባለው ድርጊት ጋብቻ ከመፍረሱ ከአምስት አመት በፊት የሆነ እንደሆነ ተቀባይነት አይኖረውም።

95.ያለአግባብ ስለመበልጸግ

mayaalla.

95. Gita maliinoh gadditaanam/baxaaxitaanam wagittaama

Baqalaa kee barra saduh yan sittingey abeenih akkewaytek baqalaa kee barrak numukteeni cankah lon ikoytak gersi numih cankâ gadda wonna hinnay yangalen gaddat gita maliinoh edde gadditam/baxaaxitam warse kaa tekkek cokmí buxa faxximtah tan gidiyat kaah akah meklannah amrissam xiqah.

96. Mago esserah yan marih gar aracat haanam wagittaama

Baqalaa kee barrak numukteeni wonna hinnay nammayak sitta lih cokmil yismiteenih yanin wonna hinnay nammay inkih yeemeneh yan mago tanim temeexege kaa tekkek too mago baqalaa kee barra ikoyta keefiyittak naharat garab akak kalla heenih meklelon.

97. Yangalen gadda keefiyaanam wagittaama

Tahak dagal nubleh nan baqalaa kee barrâ gadda sittingeyil keefiyoonuh madqimtem elle tan innal elle anuk baqalaa kee barra yangalen gadda nammayak inkih massah keenih kurelon.

98. Barraa kee baqli qaynatal mekkeltimtam wagittaama

1) Ummaan rihma mari yangalen gaddal temeexege ikoyta ken akah maaddannah abak yanagalen gadda/ikoyta qaynatal keenih akah kuran innah aban.

2) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ taniimik ugutak massah keefiyaanam xiqqiimewayta

ባልና ሚስት ተቃራኒ ስምምነት ካላደረጉ በስተቀር ከባልና ሚስት የአንደኛው የግል ሀብት ከሆነው ንብረት የሌላኛው የግል ሀብት ወይም ከጋራ ሀብታቸው ያለአግባብ መበልጸጉን ያስረዳ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ተገቢ ካሳ እንዲከፈለው ሊያዝ ይችላል ።

96.የእዳ ጠያቂዎችን መብትን ስለማስከበር

ከባልና ሚስት አንደኛው ወይም ሁለቱም በጋራ በፍርድ በተረጋገጠባቸው ወይም ሁለቱም ያመኑት እዳ መኖሩ የታወቀ እንደሆነ ይኸው እዳ የባልና ሚስት ሀብት ከመከፋፈሉ በፊት ተቀንሶ የሚከፈል ይሆናል ።

97.የጋራ ሃብትን ስለማከፋፈል

ከዚህ በላይ የተመለከቱትና የባልና ሚስት ሃብትን በስምምነት ለማከፋፈል የተደነገጉት እንደተጠበቁ ሆነው የባልና ሚስት የጋራ ሃብት ለሁለቱም እኩል የሚከፋፈል ይሆናል።

98.የባልና ሚስት ሃብት በአይነት የሚከፋፈል ስለመሆኑ

1) **እያንዳንዱ ተጋቢ በጋራ ሃብቱ የተወሰነ ንብረት እንዲደርሰው በማድረግ የጋራ ሃብት በአይነት እንዲከፋፈል ይደረጋል።**
2) **በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ በተመለከተው መሰረት እኩል ለማከፋፈል የማይቻል ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ልዩነቱ በገንዘብ እንዲካካስ ይደረጋል።**
3) **የሃብት ክፍፍሉ በሚደረግበት ጊዜ እያንዳንዱ ተጋቢ ይበልጥ ጠቃሚነት ያላቸውን ንብረቶች እንዲያገኝ ለማድረግ ጥረት መደረግ ይኖርበታል።**

kaa tekkek baxsa kak maalul kah massoysan innah aban.

3) Gaddi keefiyyo abaanah yanin uddur ummaan numuh tuxxiq leh tan ikoyta akah geyan innah macal abaanam faxximta.

99. Keefiyoonuh taqabi le ikoyta/masruf

1) Ikoyta/masruf keefiyyoh bica aalleweek wonna hinnay keefiyaanam xiqewaanam yubleenik baqalaa kee barrak ikoyta nammayak numuk teenah yacoonuh sitta geeweenik kalla heenih tokkek geytimeh yan maalu akah kurraasitan innah aban.

2) Elle kalan gurra baqalaa kee barra bicewaan waqdi numuk teeni essero xayyoysah yan waqdi kalim elle abaanam anaakamal takke.

100. Baqalaa kee barra baxsimeeniik sarra esserimta mago wagittaama

1) Baqalaa kee barra sitta cabteeh ikoyta keenih kureenik sarra esseran mago sitta lih meklaanam faxxiimak sugtek mago elle meklan inna wagittaamal nammayak inkih le maglabih caddibnal akah esserimelon.

2) Mago wagittam ken nammayak numuk teena takke waqdi magô mekla elle esseraanam xiqaanam dubuk mago edde tan num akkele.

Konoyhaytoh Exxa

Rihim yekkeemih alhum xayyoysaanam wagittaama

101. Rihim sumaaqih warkata

99.ለማከፋፈል አዳጋች ስለሆኑ ንብረቶች

1) **ንብረቱ ለክፍፍል የማያመች ወይም ለማከፋፈል የማይቻል ሆኖ የተገኘ እንደሆነና ባልና ሚስቱ ንብረቱ ከሁለቱ ለአንዳቸው እንዲሰጥ ለማስማማት ሳይቻል የቀረ እንደሆነ ተሸጦ የተገኘውን ገንዘብ እንዲከፋፈሉ ይደረጋል፡፡**

2) **ስለ አሻሻጡ ሁኔታ ባልና ሚስቱ ሳይስማሙ ቀርተው አንደኛው ጥያቄ ያቀረበ እንደሆነ ሽያጩ የሚደረገው በጨረታ ይሆናል፡፡**

100.ጋብቻው ከፈረሰ በኋላ ከባልና ሚስት ስለሚጠየቅ እዳ

1) **ጋብቻ ከፈረሰና የባልና ሚስት ሃብት ከተከፋፈለ በኋላ የሚጠይቅ እዳ በጋራ መከፈል የነበረት በሆነ ጊዜ ስለ እዳው አከፋፈል ሁለቱም በየድርሻቸው መጠን ተጠያቂ ይሆናሉ፡፡**

2) **እዳው የሚመለከተው አንደኛውን ተጋቢ በሆነ ጊዜ የእዳው ክፍያ ሊጠየቅ የሚችለው ባለእዳ ከሆነው ተጋቢ ብቻ ይሆናል፡፡**

ክፍል አምስት

ጋብቻ ለመፈጸሙ ስለሚቀርብ ማስረጃ

101.የጋብቻ ምስክር ወረቀት

ጋብቻ መፈጸሙን ለማስረዳት የሚቻለው ጋብቻው በተፈጸመበት እለት ወይም ከዚያ በኋላ በህጉ መሰረት ተዘጋጅቶ የተሰጠውን የጋብቻ ምስክር ወረቀት በማቅረብ ነው፡፡

Rihim yekkem geysiisoonu elle xiqaanam rihim edde yekkeh yan ayro wonna hinnay tohuk sarra madqa rakiibo abak massoyseenih yeceen rihim sumaaqih warkat xayyoysaanama.

102. Rihim sumaaqih warkat anewaa uddur xayyoysan alhum wagittaama

Rihim maysaqarra abe kalah raaqeenik wonna hinnay aysaqarrimeena bayteemih sabbatah Ta madqak maasayyak 1 ugutak rihim yekkem rihim sumaaqih warkatat geysiisaanam xiqqiimewayta kaa tekkek rihim abeenim qasaalah caalat yanim diggoysak geysiisaanam xiqqimtah.

103. Qasaalah caalat yaniimi

Inki num kee barra qasaala loonum deqsittam sinni barraa kee baqalah yaniinimik yableenimik bisol ken ramad kee ayyunta barraa kee baqala abak ken hirgeenih geytiman waqdi yaanama.

104. Rihim yekkeemih qasaalah caalat yanim geysiisaanam wagittaama

1) Tahak dagal tanih tan maasayyak ugutak inki num sinnii kee kaallih rihim liyo iyyah yan dagar lih qasaalah caalat yanim geysiisaanam xiqan kaa tekkek cokmí buxa rihim yekkeh axcuk maydqâ fayramisso beyta.

2) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ tanih tan fayramisso rihim akkewayteemik faxe qaynatih dudda le alhum xayyoysak cabsiisaanam xiqqimtah.

102.የጋብቻ ምስክር ወረቀት በሌለ ጊዜ ስለሚቀርብ ማስረጃ

የጋብቻ ምዝገባ ሳይደረግ የቀረ ወይም መዝገቡ በመጥፋቱ ምክንያት በዚህ ህግ አንቀጽ 1 መሰረት ጋብቻ መፈጸሙን በጋብቻ ምስክር ወረቀት ለማስረዳት ያልተቻለ እንደሆነ ጋብቻ ለመፈጸሙ የትዳር ሁኔታ መኖሩን በማረጋገጥ ማስረዳት ይቻላል።

103.የትዳር ሁኔታ መኖር

አንድ ወንድ እና አንዲት ሴት የትዳር ሁኔታ አላቸው የሚባሉት ራሳቸውን ባልና ሚስት አድርገው የሚቆጠሩና የሚኖሩ ከመሆናቸውም በላይ ቤተዘመዶቻቸውና ማህበረሰቡ ባልና ሚስት አድርጎ የሚቀበላቸው ሆነው ሲገኙ ነው።

104.ጋብቻ ለመፈጸሙ የትዳር ሁኔታ መኖርን ስለማስረዳት

1) **ከዚህ በላይ በተመለከተው አንቀጽ መሰረት አንድ ሰው በራሱና እርሱ ጋር ጋብቻ አለኝ ከሚለው ወገን ጋር የትዳር ሁኔታ መኖሩን ለማስረዳት የቻለ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ጋብቻ ተፈጽሟል ሲል የህግ ግምት ይወሰዳል።**

2) **በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ/1/ የተመለከተውን ግምት ጋብቻው አለመፈጸሙን ማናቸውም አይነት አስተማማኝ ማስረጃ በማቅረብ ለማፍረስ ይቻላል።**

Leceyhaytô Mafdaga

Ubka wagittaama

Inikhaytoh Exxa

Inaa kee abbiinu yaysixxigeenim wagittaama

Lani exxak iniki

Amôladî madqooqi

105. Madqâ baxxaqsitte dirki kinnim wagittaama

Madqa qaduuk idnissam tekkeh akkewaytek inaa kee abbiinu yaysixxigeenim wagittaamal baxxaqimte ta gaanuun mascassoosi sittingeyil milaagimaanam maxiqan.

106. Ina yakkeenim wagittaama

Ina kak iyyen barra baxa xalteemih sabbatah dubuk ina kinnim tamixxigeh.

Lani exxak Nammaya

Abbiini madqâ fayramissol yamixxigem wagittaama

107. Baqli abba kinnim kaak elle fayramisso wagittaama

Rihim addat bagut gace wonna hinnay yooboke alqik abba kak iyyaanam baqala.

108. Fayramissok Amoladiinu

1) Alqi lih ina leh tan angaaraw faxe qaynatih

ምዕራፍ ስድስት

ስለመወለድ

ክፍል አንድ

አባትነትና እናትነትን ስለማሳወቅ

ንዑስ ክፍል አንድ

አጠቃላይ ድንጋጌዎች

105.የህጉ ድንጋጌዎች አስገዳጅ ስለመሆናቸው

ህጉ በግልጽ የሚፈቅድ ካልሆነ በስተቀር አባትነትና እናትነትን ስለማወቅ የተመለከቱት የዚህ ህግ ድንጋጌዎች በስምምነት ሊለወጡ አይችሉም።

106.ስለ እናትነት

እናት የተባለችው ሴት ልጁን የወለደችው በመሆኗ ብቻ እናትነቷ ይታወቃል።

ንዑስ ክፍል ሁለት

አባትነት በህግ ግምት የሚታወቅ ስለመሆኑ

107.ባል አባት ነው ተብሎ የሚገመት ስለመሆኑ

በጋብቻ ውስጥ የተፀነሰ ወይም የተወለደ ልጅ አባቱ ነው የሚባለው ባልየው ነው።

108.የግምቱ አጠቃላይነት

1) **ከልጁ ጋር ያለው የእናት ግንኙነት በየትኛው ዘዴ የተረጋገጠ ቢሆንም በአንቀጽ 107 የተመለከተው ድንጋጌ ተፈጻሚነት ይኖረዋል።**
2) **የልጁ የልደት ምስክር ወረቀት ባልየው አባት**

cogdal diggoysaanamah maasayyak 107 tan madqa abbinoowele.

2) Alqik ubkâ sumaaqih warkat baqli abba akkewaam wonna hinnay awkak abba gersi num kinnim taybulleem takkeemih ta madqak 107 abbinoowele.

3) Ta maasayyak lani maasayyak /2/ yanih yan caalat yaafeh yan waqdi ubkâ sumaaqih warkat akah massoysan innah aban.

109. Idiqso sugtah gide wagittaama

1) Rihim edde yekke 180 ayrook sarra wonna hinnay sittak edde baxsimen 300 ayroh addat yooboke kaa tekkek alqi rihim addat bagut gacem deqsitta.

2) Tahak qaksih/saduh yan alhum oggol mayaalla.

110. Baqlí baati

Tahak dagal madqimte madqah fayramissoosa madqal abba kak yaanam num bayem elle warsen cokmil yaniimih cami edde tontoobbeh tan ellacaboh ayro kak iyyeeniik 300 ayrook sarra yooboke alqi oggol mali.

Nammeyhaytoh Exxa

Baxiini alhum wagittaama

111. Ubkâ sumaaqih warkata

Inaa kee abbak numuk teeni gambik inkih numih baxiinu hebli baxa yaanam ubkâ sumaaqih warkat xayyoysak diggoysan.

112. Ubkâ sumaaqih warkat anewaa waqdi xayyoowa alhum wagittaama

ያለመሆኑን ወይም የልጁ አባት ሌላ ሰው መሆኑን የሚያመለክት ቢሆንም እንኳን የዚህ ህግ አንቀፅ 107 ተፈጻሚነት ይኖረዋል።

3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /2/ የተመለከተው ሁኔታ ባጋጠመው ጊዜ የልደት ምስክር ወረቀቱ እንዲታረም ይደረጋል።

109.እርግዝናው ስለሚቆይበት ጊዜ

1) ጋብቻው ከተፈጸመ 180 ቀናት በኋላ ወይም ጋብቻውን በፈረሰ በ300 ቀናት ውስጥ የተወለደ እንደሆነ ልጁ በጋብቻው ውስጥ እንደተጸነሰ ይቆጠራል።

2) ለዚህ ተቃራኒ የሆነ ማስረጃ ተቀባይነት አይኖረውም።

110.የባልየው መጥፋት

ከዚህ በላይ የተደነገጉት የህግ ግምቶች በህግ አባት ነው የሚባለው ሰው መጥፋቱ በተነገረበት ፍርድ ላይ ፡ ስለመኖሩ ወሬ የተሰማበት የመጨረሻ ቀን ነው ከተባለበት ከ300 ቀናት በኋላ ለተወለደ ልጅ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

ክፍል ሁለት

ስለልጅነት ማስረጃ

111.የልደት ምስክር ወረቀት

በአባትነት ወይም በእናትነት በኩል የአንድ ሰው ልጅነት የእከሌ ልጅ ነው የሚል የልደት ምስክር ወረቀት በማቅረብ ይረጋገጣል።

112.የልደት ምስክር ወረቀት በሌለ ጊዜ ስለሚቀረብ ማስረጃ

የልደት ምስክር ወረቀት የሌለ እንደሆነ የልጅነት ሁኔታ በመኖሩ ልጅነት ይረጋገጣል።

Ubkâ sumaaqih warkat anewaa kaa tekkek baxiini caalat yaniimih sabbatah baxiinu yasmiten.

113. Baxiini caalatih mano

Inki num baxiini caalat lem deqsittam ta madqak maasayyak 107 ilaa 110 madqimteemit elle boodewayta gurral ayyunti xaqul tet baxa wonna hinnay kay baxa iyyeenih fayramisan/akkal lon waqdi yaanama.

114. Baxiinu, baxiini caalatal geysiisaanam wagittaama

1) Tahak dagal tanih tan maasayyak ugutak baxiini caalat yanim geysiisaanam xiqen kaa tekkek cokmí buxa kay baxa inta waqdi madqâ fayramisso beyan.
2) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ tanih tan fayramissol kay baxa kak iyyen numih baxa akkewaam xiqam geysiisak baysam xiqah.
3) Ta maasayyak lani maasayyak /1/ tanih tan fayramisso baytam xiqtam ta madqak maasayyak 107 madqimteemik ugutak ina kak iyyen barraa kee abba kak iyyen num rihim allewaanam geysiisak takke.

115. Ubkiinu geysiisoonuh xayyoowa malkit wagittaama

1) Baxiini caalat maqarroysaanamih malkit ubkiini sumaq wonna hinnay faxe qaynatih alhum xayyoysak geysiisaanam xiqaanah.
2) Ubkiinu maqarroysaanamih malkit cokmí buxal idniseenih akkewaytek xayyoowam maxiqa.
3) Ubkiinu maqarroysoonuh xayyoowah yan

113.የልጅነት ሁኔታ መኖር

አንድ ሰው የልጅነት ሁኔታ አለው የሚባለው የዚህ ህግ አንቀጽ 107 እስከ 110 ድንጋጌዎችን በማይቀረን መልኩ በማህበረሰቡ ዘንድ የእርሱ ወይም የእርሷ ልጅ ነው እየተባለ የሚገመት ሲሆን ነው ::

114.ልጅነትን በልጅነት ሁኔታ ስለማስረዳት

1) ከዚህ በላይ በተመለከተው አንቀጽ መሰረት የልጅነት ሁኔታ መኖሩን ለማስረዳት የተቻለ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ልጁ ነው ሲል የህግ ግምት ይወስዳል።
2) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ የተመለከተውን ግምት ልጁ የተባለው ሰው ልጁ ሊሆን እንደማይችል በማስረዳት ማፍረስ ይችላል።
3) በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ የተመለከተው ግምት ሊፈርስ የሚችለው በዚህ ህግ አንቀጽ 107 ድንጋጌ መሰረት እናት የተባለችው ሴትና አባት የተባለው ሰው ጋብቻ አለመኖራቸውን በማስረዳት ነው።

115.ተወላጅነትን ለማስረዳት ስለሚቀርብ ክስ

1) የልጅነት ሁኔታን የማረጋገጥ ክስ የተወላጅነትን ምስክሮች ወይም ማናቸውም አይነት ማስረጃ በማቅረብ ማስረዳት ይቻላል።
2) ተወላጅነትን የማረጋገጥ ክስ ፍርድ ቤት ካልፈቀደ በስተቀር ሊቀርብ አይችልም።
3) ተወላጅነትን ለማረጋገጥ ለሚቀርበው ክስ ፍቃድ የሚሰጠው ፍርድ ቤቱ ክሱን እንዲቀበል የሚያደርጉ ተጨባጭነት ካላቸው ተግባራት

malkit idini yaceenim dubuh cokmí buxa malkit akah hirigtannah abtah tan hudunnaane leh tan abtootak ractah tan fayramisso wonna hinnay astooti tan waqdi.

116. Malkit hirgaanam wagittaama

Ubkiinu yaysitilu faxah yan num ubkiinu wagittaamal kaah yeceen ubkâ sumaaqih warkat lih gexxah tan baxiini caalat le kaa tekkek gersi numuk yoobokeemih aysataalê malkit xayyoysaanam maxxiqqimta.

117. Malkit xayyoose wagittaama

1) Ubkiinu yasmitoonuh malkit xayyossu xiqtam baxaay, kaa yeynebe mara wonna hinnay nagareh yan mara.

2) Tonnah alqi abba wonna hinnay ina kinnino iyya mari malkit xayyoysaanam xiqaanah.

118. Malkit edde xayyoysan uddur wagittaama

1) Xaylo manol tenek wadir ubkiinu yasmitoonuh malkit xayyoysaanam xiqaanah.

2) Awki xaltani wonna hinnay kaa yaynabe mari awki baalukewaam fanah tekkeh akkewaytek malkit xayyoysaanam maxiqan.

3) Awki labaatanni sanat kibe kalah rabe kaa tekkek sinnih rabeek lakal inki sanatih addat tekkeh akkewaytek nagre mari malkit xayyoysaanam maxiqan.

119. Malkit akak xayyoowa num wagittaama

1) Ubkiinu tasmituh malkit xayyoose ina kinniyo inta barra takke waqdi makit elle xayyoowam

የሚመነጨ ግምቶች ወይም ምልክቶች ሲኖሩ ብቻ ነው።

116.ክስን ስላለመቀበል

ተወላጅነቱ ለማረጋገጥ የሚፈልገው ሰው ስለመወለዱ ከተሰጠው የልደት ምስክር ወረቀት ጋር የሚስማማ የልጅነት ሁኔታ ያለው እንደሆነ ከሌላ ሰው ተወላጅነቱን ለማረጋገጥ ክስ ለማቅረብ አይፈቀድለትም።

117.ስለክሳሽ

1) **ተወላጅነት ለማረጋገጥ ክስ ለማቅረብ የሚችሉት ልጁ ወይም አሳዳሪው ወይም ወራሾቹ ናቸው።**

2) **እንደዚሁ የልጁ አባት ወይም እናት ነን የሚሉት ሰዎች ክስ ለማቅረብ ይችላሉ።**

118.ክስ ስለሚቀርብበት ጊዜ

1) **ልጁ በህይወት እስካለ ድረስ ተወላጅነቱ ለማረጋገጥ ክስ ማቅረብ ይችላል ።**

2) **የልጁ ወላጆች ወይም አሳዳሪዎች ልጁ አካለመጠን ባልደረሰበት ጊዜ ካልሆነ በስተቀር ክስ ለማቅረብ አይችሉም።**

3) **ልጁ ሀያ አመት ሳይሞላው የሞተ እንደሆነ እርሱ ከሞተ በኋላ በአንድ አመት ጊዜ ውስጥ ካልሆነ በስተቀር ወራሾቹ ክስ ለማቅረብ አይችሉም።**

119.ስለ ተከሳሽ

1) **ተወላጅነት ለማረጋገጥ ክሱን ያቀረበችው እናት ነኝ የምትል ሴት በሆነች ጊዜ ክሱ የሚቀርበው በልጁ ላይ ነው።**

2) **ሆኖም ክሱ የቀረበው በሌላ ሰው ሲሆን ክሱ የሚቀርበው እናት ነች በተባለችው ወይም**

baxa.

2) Takkay immay malkit xayyossem gersi mara tekkek malkit kak xayyoowam ina kak iyyen barra wonna hinnay nagareh yan maral xayyoowa yaanama.

Sidochaytoh Exxa

Ubkiinul ugutta qadaaqada wagittaama

Lani maasayyak Iniki

Ubkiinul ugutta qadaaqada wagittaama

120. Rakiibo

Inâ gambik yanih yan ubkiini faxe caagid le num faxe uddur elle qadaaqadaanam/agaaradaanam xiqaanah.

121. Malkit hirgaanam wagittaama

1) Ubkiinul aban qadaaqada/agaarad xayyoowah yan malkit cokmí buxa idnisseh akke Waytek xayyoowam maxiqa.

2) Ubkiinul qadaaqada aboonuh xayyoowah yan malkitih idini taceem cokmí buxa malkit hirigtuh dubuh abah yan hudunnaane leh tan abtootak racta fayramissoosa wonna hinnay astooti tan waqdi yaanama.

122. Malkit hirgewaanam wagittaama

Awki ubkiinu kaah yaysitile ubkâ sumaaqih warkat wonna hinnay tahalluk gexxah tan baxiini caalat le kaa tekkek ubkiinul qadaaqadoonuh/agaaradoonuh idni miyantocowwa.

123. Malkit akak xayyoysan num wagittaana

1) Ubkiini sababah xayyoowah yan malkit xaltanil sittin way akak yan numul wonna

በወራሾቿ ላይ ነው።

ክፍል ሦስት

በተወላጅነት ላይ ስለሚነሳ ክርክር

ንኡስ ክፍል አንድ

በተወላጅነት ላይ ስለሚነሳ ክርክር

120.መሰረቱ

በእናት በኩል ያለው ተወላጅነት ማንኛውም ባለ ጉዳይ በማንኛውም ጊዜ ሁሉ ክርክር ሊደረግበት ይችላል።

121.ክስን ስለመቀበል

1) **በተወላጅነት ላይ ስለሚደረገው ክርክር የሚቀርበው ክስ ፍርድ ቤት ካልፈቀደ በስተቀር ሊቀርብ አይችልም።**

2) **በተወላጅነት ላይ ክርክር ለማድረግ ለሚቀርበው ክስ ፍቃድ የሚሰጠው ፍርድ ቤቱ ክሱን እንዲቀበል የሚያደርጉት ተጨባጭነት ካላቸው ተግባራት የሚመነጨ ግምቶች ወይም ምልክቶች ሲኖሩ ብቻ ነው።**

122.ክስን ስላለመቀበል

ልጁ ተወላጅነቱን የሚያረጋግጥ የልደት ምስክር ወረቀት ወይም ከዚህ ጋር የሚስማማ የልጅነት ሁኔታ ያለው እንደሆነ በተወላጅነቱ ላይ ለመከራከር ፍቃድ አይሰጥም።

123.ስለተከሳሽ

1) **በተወላጅነት ምክንያት የሚቀርበው ክስ በወላጅነቱ ላይ ክርክር በተነሳበት ሰው ላይ ወይም ወራሾቹ ላይ ይመሰረታል።**

2) **የልጁን እናት አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም የልጁን አባት**

hinnay kaa nagre maral xayyoowa.

2) Awki ina faxximtah tan uddur awki abba qadaaqadah addat akah culan innah abaanam faxximta.

Malciinhaytê Mafdaga

Leek maaqo yaceenimih dirki

124. Dirkih addatino wagittaama

Ta madqa maasayyak 125 madqimteemik ugutak safar/makmok maaqabo abaamih dirki leh yan num caagid le marih caalat kee dariifal aninnaan qaada lih bica leh tanim katayak yaynabeh yan numuh maaqooy, qariiy, sartanaay, qaafiyat edde dacrisah yanim kee elle faxxiiminnaan innal barittoh faxximtam yaceem faxximta.

125. Dirki miyyin fanal tanim wagittaama

1) Ta madqak maasayyak 44 lani maasayyak (1) madqimtem elle tan innal anuk makmok maaqabo abaanamih dirki elle tanim saanih xalay kee xaltanî fana wonna hinnay saanih rihim ramad fanat kak yan mara.

2) Tonnah toobokoo kee maqanxix fanat makmok maaqabo abaanamih dirki anele.

126. Dirki elle raqtam xiqta caalata

Rihimik baati/baxsi raba akkewaytek rihim ramadih fanat yan makmok maaqabô xayyoosih/mattacooh dirki raqtah.

127. Makmok maaqabo hirga num gar elle waa caalat wagittaama

Makmok maaqabo hirga dagar yacee dagar wonna

ክርክሩ ውስጥ እንዲገቡ ማድረግ አስፈላጊ ነው።

ምዕራፍ ሰባት

ቀለብ የመስጠት ግዴታ

124.ስለግዴታው ይዘት

በዚህ ህግ አንቀጽ 125 ድንጋጌዎች መሰረት ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለበት ሰው እንደ ባለጉዳዮቹ ሁኔታና እንደ አካባቢው ልማድ የሚስማማውን በመከተል ለቀለብ ተቀባዩ ምግብ መኖሪያ፣ልብስ፣ጤናውን የሚጠብቅበትና እንደሁኔታው ለትምህርት አስፈላጊ የሆነውን ነገር መስጠት አለበት።

125.ግዴታው በእነማን መካከል ስለመሆኑ

1) **በዚህ ህግ አንቀጽ 44 ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ቀለብ የመስጠት ግዴታ የሚኖረው በቀጥታ ወላጆችና ተወላጆች ወይም በቀጥታ የጋብቻ ዘመዳሞች መካከል ነው ።**
2) **እንዲሁም በወንድማማች እና እህትማማች መካከል ቀለብ የመስጠት ግዴታ ይኖራል።**

126.ግዴታውን ስለሚቀርበት ሁኔታ

ጋብቻው የፈረሰው በሞት ምክንያት ካልሆነ በስተቀር በጋብቻ ዘመዳሞች መካከል ያለው ቀለብ የመስጠት ግዴታ ቀሪ ይሆናል።

127.ቀለብ ተቀባዩ መብቱን ስለሚያጣበት ሁኔታ

ቀለብ ተቀባዩ በቀለብ ሰጪው ወይም በዚህ ሰው ወደ ላይና ወደ ታች በሚቆጠሩ ወላጆች ወይም ተወላጆች ወይም ባልና ሚስት ህይወት ወይም ንብረት ላይ የወንጀል ተግባር የፈፀመ ወይም ለመፈፀም የሞከረ እንደሆነ ቀለብ የመቀበል መብቱን ያጣል ።

hinnay ta numuk iroo kee addah loowimta xaltani wonna hinnay xaylo wonna hinnay baqalaa kee barra aw ikoytal baatil abto abek wonna hinnay abuh gibbatu abe tekkek makmok maaqabo hirgaamih gar kaa waysissah.

128. Dirki akah tanu faxximte caaloota

Makmok maaqabo yaceenimih dirki akah abbinowtam ta ayfaf essera dagar taamiteh manoh faxxiimah yan culenta geyuh dudda aallewaam kee dubuk calwayat radah yan waqdi yaanama.

129. Dirkih Abnisso

1) Naharaak makmok maaqabo yaceenimih dirki abbinowtam makmok maaqabo abah yan yaceeh yan num hirgah yan numuh makmok maaqaboh faxximta lakqo yaceenimil takkeemi.

2) Makmok maaqaboh caddibna elle yaqikkineenim/margaqa elle abaanam esserah yan numih taqabii kee yaceeh yan numih dudda qeedaalisak takkeemi yaanama.

130. Caalat yaysiiseenim xiqaanam kinnim wagittaama

Makmok maaqabo yaceeh yan num wonna hinnay hirgah yan num esseraanah yanin esserok ugutak makmok maaqabok caddibna wonna hinnay hirga numuk guub wagittaamal tontocowweh tan margaqa faxe uddur yaysiiseenim xiqqimtah.

131. Makmok maaqabo elle meklan arac wagittaama

Makmok maaqabo elle meklaanam elle xiqqa haanamal hirgah yan numuh bica leh yan arac akkele.

128. ግዴታው እንዲኖር አስፈላጊ ሁኔታዎች

ቀለብ የመስጠት ግዴታ ተፈጻሚ የሚሆነው ቀለብ ጠያቂው ሰርቶ ለኑሮ አስፈላጊ የሆነ ገቢ ለማግኘት አቅም የሌለውና በችግር ላይ የወደቀ ሲሆን ብቻ ነው።

129. ስለግዴታው አፈጻጸም

1) **በመሰረቱ ቀለብ የመስጠት ግዴታ የሚፈጸመው ቀለብ ሰጪው ለቀለብ ተቀባዩ የቀለቡን ገንዘብ በመስጠት ነው።**
2) **የቀለቡ መጠን የሚወሰነው ቀለብ ጠያቂው ያለበትን ችግር እና የቀለብ ሰጪውን አቅም በማመዛዘን ነው።**

130. ሁኔታውን ማሻሻል የሚቻል ስለመሆኑ

ቀለብ ሰጪው ወይም ተቀባዩ በሚያቀርቡት ጥያቄ መሰረት ስለቀለቡ መጠን ወይም ስለቀለብ ተቀባዩ መኖሪያ የተሰጠውን ውሳኔ በማናቸውም ጊዜ ማሻሻል ይቻላል ።

131. ቀለቡ ስለሚከፈልበት ቦታ

ቀለቡ የሚከፈለው በተቻለ መጠን ለቀለብ ተቀባዩ በሚያመቸው ቦታ ይሆናል።

132. የቀለብ ገንዘብ ሊተላለፍና ሊያዝ የማይችል ስለመሆኑ

1) **ለቀለብ የሚከፈል ገንዘብ ሊተላለፍ ወይም ሊያዝ አይችልም ።**

132. Makmok maaqaboh maali tabam kee yabbixsimem xiqewaam kinnim wagittaama

1) Makmok maaqaboh meklan lakqo tabaatabsaanam wonna hinnay tabbixsimem maxxiqqimta.

2) Ta maasayyak lani maasayyak (1) madqimtem taniimih makmok maaqaboh meklan lakqo meklan uddur gufak naharat takkeway hirgah yan num edde taqabih wadaadanta catoh xissimteh tan massoynal tatrusaanam xiqqimtah.

3) Tonnah ta maasayyak lani maasayyak (1) madqimtem makmok maaqabo hirgah yan numih manoh faxximtah tan tuma abuudusseh tan gersi maritte wagittaamal abbinos mayaalla.

133. Makmok maaqaboh lakqo kaalewaanam wagittaama

Makmok maaqabo hirgah yan num manoh faxximtam yismiteh akkewaytek makmok maaqaboh lakqo edde hirgam faxximta ayrok qembisak sitta-lakleh sidiica alsih addat hirgeweek wonna hinnay essere kalah raaqe kaa tekkek kaalimteh/gaabowteh tan makmok maaqabo kaah yacoonuh esseram maxiqa.

134. Makmok maaqabo hirgah yan num yaceeh yan numih buxal gacam xiqam wagittaama

1) Makmok maaqabo yaceeh yan num hirgah yan num isi buxal kaa daffeysak makmok maaqabo dirki abbinoysam xiqah.

2) Ta maasayyak lani maasayyak (1) yan caagid daqwat ugte kaa tekkek cokmí buxa caagidik

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም ለቀለብ የሚከፈል ገንዘብ የሚከፈልበት ጊዜ ከመድረሱ አስቀድሞ ቢሆንም እንኳን ቀለብ ተቀባዩ ላለበት ችግር አሳቢ ለሚሆኑ ለእርዳታ ለተቋቋሙ ድርጅቶች ሊተላለፍ ይችላል ።

3) እንዲሁም የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ለቀለብ ተቀባዩ ኑሮ አስፈላጊ የሆነውን ነገር ያበደሩ ሌሎች ሰዎችን በተመለከተ ተፈጻሚነት አይኖረውም ።

133.የቀለብ ገንዘብ የማይጠራቀም ስለመሆኑ

ቀለብ ተቀባዩ ለኑሮው አስፈላጊ መሆኑን ካላረጋገጠ በስተቀር የቀለብን ገንዘብ መቀበል ካለበት ቀን ጀምሮ በተከታታዮቹ ሶስት ወራት ውስጥ ያልተቀበለው ወይም ሳይጠይቀው የቀረ እንደሆነ የተጠራቀመው ቀለብ እንዲሰጠው መጠየቅ አይችልም።

134.ቀለብ ተቀባዩን በቀለብ ሰጪው ቤት ለማኖር ስለመቻል

1) ቀለብ ሰጪው ቀለብ ተቀባዩን በመኖሪያ ቤቱ ተቀብሎ በማስቀመጥ ቀለብ የመስጠት ግዴታውን ሊፈጽም ይችላል።

2) ዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ስለተመለከተው ጉዳይ ክርክር የተነሳ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ የነገሩን የአካባቢ ሁኔታዎች በመመልከት ተገቢ መስሎ የታየውን ይወስናል ።

3) ቀለብ ሰጪው ቀለብ ተቀባዩን በመኖሪያ ቤቱ እንዲያስቀምጥ ምንጊዜም ቢሆን አይገደደም።

dariifah caalat kak wagitak meqeh kak iyyaanam madqan.

3) Makmok maaqabo yaceeh yan num hirgah yan num buxal daffeysaamih dirki faxe waqdi dirki kaal matan.

135. Makmok maaqabo yacee marih qadad wagittaama

Makmok maaqabo hirgah yan num yaceem dirkih elle tan maritte tembeggee kaa tekkek hirgah yan num keenik numuk teeni kaah akah yaceennah esseram xiqah.

136. Malkit wagittaama

1) Makmok maaqabo yaceenimih dirki elle tan mari yembeggeek keenik numuk teeni wonna hinnay wohuk daga takkem makmok maaqabo mekle ken tekkek mekle kalah keenik raaqeh yan maglab akah meklan innah esseraanam xiqaanah.

2) Ta maasayyak lani maasayyak (1) yanih yan caagidil sittin way elle ugte kaa tekkek cokmí buxa malkit akak xayyoowe mari leh yan gaddaa kee hirgah yan num lih loonuh yanin cadoyta wonna hinnay rihim ramaddiinih caddo miidaanisak malkit akak xayyooweh yan mari makmok maaqaboh lakqo inkih wonna hinnay garab akah meklan innah keenil madqaanam bictah.

137. Makmok maaqabo yacee marah meklaanamih midu

Ta madqak maasayyak 125 rakiibo abak makmok maaqabo yaceenimih dirki elle tan marak yaakumik

135.ስለቀለብ ሰጪዎች ብዛት

ለቀለብ ተቀባዩ ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለባቸው ሰዎች ብዙ የሆኑ እንደሆነ ቀለብ ተቀባዩ ከእነርሱ መካከል አንዱ ቀለቡን እንዲሰጠው ሊጠይቀው ይችላል ።

136.ስለአቤቱታ

1) **ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለባቸው ሰዎች ብዙ ሆነው ከእነርሱ መካከል አንዱ ወይም ከዚያ በላይ የሆኑት ቀለቡን የከፈሉ እንደሆነ ሳይከፍሉ የቀሩት ድርሻቸውን እንዲከፍሏቸው ለመጠየቅ ይችላሉ ።**

2) **በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ ስለተመለከተው ጉዳይ ክርክር የተነሳ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ተከሳሾቹ ያላቸውን ሀብትና ከቀለብ ጠያቂው ጋር ያላቸውን የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ደረጃ በማመዛዘን ተከሳሾቹ የቀለቡን ገንዘብ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲከፍሉ ሊወስንባቸው ይችላል ።**

137.ለቀለብ ሰጪዎች የሚሰጥ የከፋይነት ተራ

በዚህ ህግ አንቀጽ 125 መሰረት ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለባቸው ሰዎች ቅደም ተከተል፡

ሀ/ በመጀመሪያ ደረጃ ባል ወይም ሚስት፤

ለ/ በሁለተኛ ደረጃ ፣ ተወላጆች እንደየደረጃቸው፤

ሐ/ በሶስተኛ ደረጃ ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች

ciggiili

a/ Qemboh caddoh baqalaa kee barra

b/ Nammeyhaytoh caddoh xaylo le caddo

c/ Sidochaytoh caddoh iroh loowimtah tan xaltani le caddol

d/ Fereyhaytoh caddoh toobokoo kee maqanxiixi

e/ Konoyhaytoh caddoh rihim ramad le caddol

f/ Leceyhaytoh caddoh rihimil iroh loowimtah tan xaltani le caddol.

138. Yangalen makmok maaqabo taceeh tan maritteh fanat aban sittingeyi

1) Yangalen makmok maaqabo taco sitta lih lon angaaraw yangalen makmok maaqabo hirga num keenik numuk teeni akah yaceeh yan innah sarrimaane leh yan sittin gey abaanam xiqaanah.

2) Makmok maaqabo hirgah yan num sittingey faxeh hirge kaa tekkek ta sittin gey elle yassakaxxeh yan gibdi sabab geytimeh akkewaytek makmok maaqabo gersi marak esseram maxiqa.

139. Maagaqah awqenta wagittaama

1) Makmok maaqabo yaceemih dirki elle tan num ta kak iyyen numih maagaqah tewqe awqentitte meklaamih dirki kaal tan.

2) Ta awqenta yeyyeeqeh yan num awqenta kaah akah gacsannah makmok maaqabo yaceeh yan num esseram xiqah.

140. Baxsa le sittingeyitte

Baxsa le sittingey abak ta mafdagal tunkuttubeh tan

እንደየደረጃቸው ፤

መ/ በአራተኛ ደረጃ ወንድማማችና እህትማማች፤

ሠ/ በአምስተኛ ደረጃ የጋብቻ ተወላጆች እንደየደረጃቸው፤

ረ/ በስድስተኛ ደረጃ የጋብቻ ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች እንደየደረጃቸው።

138.በጋራ ቀለብ ሰጪዎች መካከል የሚደረግ ስምምነት

1) **የጋራ ቀለብ ሰጪዎች እርስ በርሳቸው ስለአላቸው ግንኙነት ለጋራ ቀለብ ተቀባያቸው ከእነርሱ መካከል አንዱ ቀለቡን እንዲሰጠው በማለት የሚፀና ስምምነት ለማድረግ ይችላሉ ።**

2) **ቀለብ ተቀባዩ ስምምነቱን ወዶ የተቀበለ እንደሆነ ይህንን ስምምነት የማያከብርበት ከባድ ምክንያት ካልተገኘ በስተቀር ቀለቡን ከሌሎች ቀለብ ሰጪዎች መጠየቅ አይችልም ።**

139.ስለ ስርዓተ ቀብር ወጪ

1) **ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለበት ሰው ለዚህ ለተባለው ሰው ሥርዓት ቀብር የወጣውንም ወጪ ለመክፈል ይገደዳል ።**

2) **ይህን ወጪ ያደረገው ሰው፣ ወጪውን እንዲተካለት ቀለብ ሰጪውን ለመጠየቅ ይችላል ።**

140.ልዩ ስምምነቶች

ልዩ ስምምነቶችን በማድረግ በዚህ ምዕራፍ የተጸፉትን ድንጋጌዎች ለመለወጥ አይፈቀድም ።

madqooqi milaagaanam maxiqqimta.

Bacaarhaytô Mafdaga

Baaluk caddo maadewee mara wagittaama

Inikhaytoh Exxa

Amôladih

141. Maqnisso

Baaluk caddo gufeweeh yan num deqsittam nadol baxsime kalah karma kak taban kee bacra sanat kibewee urru.

142. Baaluk caddo maadewee urri xiqto aallewaam wagittaama

1) Baaluk caddo maadewee urri meqe xiinissoo kee nagayniinah caagid ken amol yan mari keenih dacrisak sugele.

2) Ikoyta wagitta tuxxiiqittee kee amolladih ikoytâ xiinisso wagittaamal kenim aba mari kah awlitima.

3) Madqal qaduuk daffeyteh tan caagiida akkewaytek baaluk caddo maadewee num madqah abtoota abnisam maxiqa.

143. Karmah alhum

1) Inki numih karma elle yasmiteenim ubkâ sumaaqih warkata.

2) Ubkâ sumaaqih warkat anewaa kaa tekkek karma dudda luk yasmitoonu xiqaanah akak iyyan sanaditte wonna hinnay nammayak daggoowe wayta sumaq marih qangarak ugut abak cokmí buxa karmal margaqa abta.

ምዕራፍ ስምንት

አካለ መጠን ስላልደረሱ ሰዎች

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

141.ትርጓሜ

አካለ መጠን ያልደረሰ ሰው ማለት፡ ጾታ ሳይለይ እድሜው አስራ ስምንት፡ ዓመት፡ ያልሞላው ልጅ ነው፡፡

142.አካለ መጠን ያልደረሰ ልጅ ችሎታ የሌለው ስለመሆኑ

1) **ለአካለ መጠን ያልደረሰ ልጅ ስለመልካም አስተዳደጉና ደህንነቱ ጉዳይ በአሳዳሪው እየተጠበቀ ይቆያል፡፡**

2) **ንብረት ነክ ጥቅሞቹንና በአጠቃላይ የንብረቱን አስተዳደር በሚመለከት በሞግዚቱ ይወከላል ፡፡**

3) **በህግ በግልጽ ለተመለከቱ ጉዳዮች ካልሆነ በስተቀር አካለ መጠን ያልደረሰ ሰው ህጋዊ ድርጊቶችን ለመፈፀም አይችልም ፡፡**

143.የፅድሜ ማስረጃ

1) **የአንድ ሰው እድሜ የሚረጋገጠው በልደት ምስክር ወረቀት፡ ነው ፡፡**
2) **የልደት ምስክር ወረቀት የሌለ እንደሆነ እድሜውን በአስተማማኝነት፡ ለማረጋገጥ ያስችላሉ በሚባሉ ሰነዶች ወይም ከሁለት ያላነሱ ምስክሮችን ቃል መሰረት፡ በማድረግ ፍርድ ቤት፡ እድሜውን ይወስናል ፡፡**

144.ውሳኔ ሰጪ አካላት መከተል ስላለባቸው መርህ

በዚህ ምዕራፍ መሰረት፡ በሚቀርቡ ጉዳዮች ላይ የሚሰጡ ውሳኔዎች ሁሉ ለልጆች ደህንነትና መልካም አስተዳደግ

144. Margaqa yacee dagar kataanam faxximta abto wagittaana

Ta mafdagak ugutak xayyowtah tan caagiidal tantacawweh tan margaqooqi inkih urri nagayniinaa kee meqe manubuh bica lem takkem faxximta.

Nammeyhaytoh Exxa

Baaluk caddo maadewee urru dacrissa massoynaani

145. Xaltanî qaaqa

Abbaa kee ina rihim sarrimaane le gurral daabimah yan uddur inkih baaluk caddo maadeweeh yan xaylo xiinisaanam kee yaynabeenimil yangalen qaaqa lon.

146. Xaltanik numuk teeni dudda alleweek

1) Xaltanik numuk teeni rabek, xiqto alleweek, cokmil bayeemih margaqa abeenik, rihim gar week wonna hinnay buxâ marih xiinissok kaa soolisen kaa tekkek xiinisaanam kee yaynabeenimih qaaqa luk raqtam dubuk inki num akkele.

2) Toonah awki abba ameexeege waa waqdi ta qaaqah taama abtam dubuk ina akkele.

147. Alqik abba akee inah sitta cabti

1) Ta madqak maasayyak 80 rakiibo abak baqalaa kee barra sittin geyil sitta caban waqdi sinni xayloh manub kee xiinisso wagitaamal sittingeyil margaqa aban.

2) Faxe cabtih caalat xaylô manub kee xiinisso baqalaa kee barra sittingeyil margaqa abaanam xiqeweenik cabti tuckumeh tan cokmí buxa urri maynub kee xiinisso

የሚበጁ መሆን ይኖርባቸዋል ።

ክፍል ሁለት

አካለ መጠን ያልደረሰን ልጅ ስለሚጠብቁ ተቋሞች

145.የወላጆች ስልጣን

አባትና እናት ጋብቻቸው ፀንቶ ባለበት ጊዜ ሁሉ አካለ መጠን ላልደረሱት ልጆቻቸው የአሳዳሪነትና የሞግዚትነት የጋራ ስልጣን ይኖራቸዋል ።

146.ከወላጆች የአንዱ ብቁ አለመሆን

1) **ከወላጆቹ አንዱ የሞተ፣ ችሎታ ያጣ፣ በፍርድ መጥፋቱ ከተወሰነ ፣የተገቢነት መብት ያጣ ወይም ከቤተሰብ አስተዳዳሪነት መብቱ የታገደ እንደሆነ የአሳዳሪነትና ሞግዚትነት ስልጣኑን ይዞ የሚቆየው አንደኛው ወገን ብቻ ይሆናል ።**

2) **እንዲሁም የልጁ አባት ያልታወቀ በሆነ ጊዜ የዚህን ስልጣን ስራ የምትፈጽመው እናቱ ብቻ ትሆናለች።**

147.የልጁ አባትና እናት መፋታት

1) **በዚህ ህግ አንቀጽ 80 መሰረት ባልና ሚስት በስምምነት ሲፋቱ የልጆቻቸውን አሳዳሪነትና ሞግዚትነት በተመለከተ በስምምነት ይወስናሉ ።**

2) **በማናቸውም የፍቺ ሁኔታ የልጆቻቸውን አሳዳሪነትና ሞግዚትነት ባልና ሚስቱ በስምምነት ሊወስኑ ካልቻሉ ፍችውን የወሰነው ፍርድ ቤት ስለልጆቹ አሳዳሪና ሞግዚትም አብሮ ይወስናል ።**

wagittam edde margaqa aban.

148. Rabe marih farrimtih qangaral doorime wakiili

1) Baaluk caddo maadewee urri manol tanih tan xaltani rabeenik lakal xiinisaanam wonna hinnay awka yaynabe mara rabe num ellacaboh farrimti qangaral dooraanam xiqaanah.

2) Tonnah yaynabeenimih qaaqal margaqa abaanam kee buxah qaaqa yemeexege caalatal dubuh yaceenim xiqaanah.

149. Yaynabe numih qaaqa yacoonuh aban dirki

Abba wonna hinnay ina manol anih baaluk caddo maadewee urru aynabuk sugeweenik ta uddur sinnih isi fayxik qaaqa cabeh akkewaytek ta madqak maasayyak 148 abbah wonna hinnay inah yeceen gar yanu maxiqa.

150. Cokmí buxal malkit xayyoysaamam wagittaama

Baaluk caddo maadewee urrih tuxxiq dirkisseh geytime kaa tekkek yaynabe mara wagittaamal abba wonna hinnay ina abeenih yanin margaqa cokmí buxa baysam wonna hinnay yaysiiseenim maxiqan.

151. Urru yaynabeenimih qaaqa tabbixem faxxiima ramad Kataanam faxximta yaakumik

148.በኑዛዜ ቃል የተመረጠ አሳዳሪ ወይም ሞግዚት

1) **አካለ መጠን ያልደረሰው ልጅ በህይወት ያለው ወላጅ ከሞቱ በኋላ ልጁን የሚያስተዳድር ወይም ለልጁ ሞግዚት የሚሆነውን ሰው በመጨረሻ የኑዛዜ ቃል ለመምረጥ ይችላል ።**
2) **እንዲሁም የአሳዳሪውን ወይም የሞግዚቱን ስልጣን ለመወሰንና የአሳዳጊነቱን የሥራ አመራር ስልጣን በተወሰነ ሁኔታ ብቻ ለመስጠት ይችላል።**

149.አሳዳሪ ወይም ሞግዚት ለመሾም የሚፈጸም ግዴታ

አባት ወይም እናት በህይወት ሳለ አካለ መጠን ያልደረሰውን ልጅ የአሳዳሪነት ወይም ሞግዚትነት ስራ ያካሂድ የነበረ ካልሆነና በዚሁም ጊዜ በገዛ ፈቃዱ ስልጣኑን አውቆ የተወ ካልሆነ በስተቀር በዚህ ህግ አንቀጽ 148 **ለአባት ወይም ለእናት የተሰጠው መብት አይኖረውም።**

150.ለፍርድ ቤት አቤቱታ ስለማቅረብ

አካለ መጠን ያልደረሰ ልጅ ጥቅም የሚያስገድድ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ስለ አሳዳሪው ወይም ስለሞግዚቱ አባቱ ወይም እናቱ ያደረጉትን ውሳኔ ፍርድ ቤት ሊሽረው ወይም ሊያሻሽለው ይችላል።

151.የልጁን አሳዳሪነት ወይም የሞግዚትነት ስልጣን ሊይዙ የሚገባቸው ዘመዶች ሊከተሉት የሚገባ ቅደም ተከተል

አንድ ልጅ አባትና እናት የሌለው እንደሆነና ከሁለቱ በመጨረሻ የሞተው ወላጅ በሚገባ ሁኔታ አሳዳሪ ወይም ሞግዚት ሳያደርግለት ቀርቶ እንደሆነ ለልጁ አሳዳሪነት ወይም ሞግዚትነት በህጉ መሰረት የሚመረጡና ይህ

ciggil

Inki awki abba akee ina aallewaa kaa tekkek nammayak ellacabol rabteh tan xaltani yaynabeh yan mara akah hee kalah raaqeh sugek urru yaynabe mara madqak ugutak doorimaanam kee ta qaaqa akah tantacawwem ahak gubal tan maritte.

1) Awkak iroh loowan xaltani
2) Ta mari anewaah yan uddur baaluk caddo maadde xaylooy, tooboko wonna hinnay maqanxix
3) Ta mari anewaa uddur awki qammi wonna hinnay inâ maqanxa

152. Ta yaakumik ciggil elle milaagimam xiqa caalat

1) Tahak dagal tanih tanim rakiibo abak qaaqa akah yaceenih yanin numih aftok awkak cadoytâ ramad wonna hinnay rihim ramaddiinu leh tan faxe num yaynabeenimih qaaqa yoh acuya axcuk essero esseram xiqah.

2) Ta essero xayyossam elle xayyowtam faxximta yaakumik ciggiilil wagsiisah yan ramad kinnuk sittin gey aneweek laakin caagid cokmi buxal xayyoowele.

3) Essero elle xayyowtam faxximtam yaynabe num ta qaaqa kaah yeceen ayrook qembissa haanam namma alsih addat akkele.

4) Essero hirgoonuh wonna hinnay hirgewoonuh rakiibo takkem awki nagayniinaa kee tuxxiq takkem faxximta.

153. Madqal doorimah yan ramad waanam

1) Tahak dagal tan maasayyooyi

ስልጣን የሚሰጣቸው ከዚህ ቀጥሎ የተመለከቱት ሰዎች ናቸው ፡፡

1) **የልጁ ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች፤**
2) **እነዚህ በሌሉ ጊዜ አሳለ መጠን የደረሱ የልጁ ወንድሞች ወይም እህቶች፤**
3) **እነዚህ በሌሉ ጊዜ የልጁ አጎት ወይም አክስት፡፡**

152.ይህ ቅደም ተከተል ስለሚለወጥበት ሁኔታ

1) **ከዚህ በላይ በተመለከተው መሰረት ስልጣን በሚሰጠው ሰው ምትክ ለልጁ የሥጋ ዝምድና ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለው ማንኛውም ሰው የአሳዳሪነቱ ወይም የሞግዚትነቱ ስልጣን ይሰጠኝ ሲል ጥያቄ ለማቅረብ ይችላል ፡፡**
2) **ይህም ጥያቄ መቅረብ የሚገባው ቅደም ተከተሉ ለሚመለከታቸው ዘመዶች ሲሆን ስምምነት ካልተገኘ ግን ጉዳዩ ለፍርድ ቤት ይቀርባል።**
3) **ጥያቄው መቅረብ ያለበት አሳዳሪው ወይም ሞግዚቱ ይህን ስልጣን መያዙ ከታወቀበት ቀን ጀምሮ በሁለት ወር ጊዜ ውስጥ ይሆናል ፡፡**
4) **ጥያቄውን ለመቀበል ወይም ላለመቀበል መሠረት የሚሆነው የልጁ ደህንነትና ጥቅም ሲሆን ይገባል።**

153.በህግ የሚመረጡ ዘመዶች መታጣት

1) **ከዚህ በላይ ባሉት አንቀጾች የተመለከተውን መሰረት በማድረግ ለልጁ አንድ አሳዳሪ ወይም ሞግዚት ለማግኘት ያልተቻለ እንደሆነ ይህ ስራና ስልጣን ፍርድ ቤት ለመረጠው ሰው ሊሰጥ ይችላል።**

baxxaqimteemik ugut abak awka yaynabe mara ween ken tekkek ta taamaa kee qaaqa cokmí buxa doorteh tan numuh yaceenim xiqqimtah.

2) Cokmí buxa ta caagidil margaqa aboonuh awki ramadah yan mari wonna hinnay ramad akkewaamah yoo bahtah iyyah yan num xayyoysa essero ginaanam xiqaanah.

3) Alaaqâ nagayniina kattaatoonuh qaaqa akah yeceenih yanin doolat dagar caagid cokmi buxal xayyoysam xiqah,

154. Cokmí buxah doorit

1) Cokmí buxa awkah yaynabe dagar yakkuh dooraah qaaqa akah yaceem awkak xayih yan cadoyta kaat le ramadah yan num wonna hinnay rihim ramaddiinu leh yan dagar xiqqimma elle intaamal ta taama abuh xiqtoo kee idini le numu.

2) Cokmí buxa faxximta waqdi yaynabeenimih qaaqa alaaqa catoonuh xissimteh tan meqem abittô massoynah yaceenim xiqaanah.

155. Sitta celta caaloota

Tahak dagal tunkuttubeh tan madqooqi inki num madqal wonna hinnay kalah faxe sababah yaynabeenimih abtoota abaanam xiqewaan kaa tekkek anewaamak loowima.

156. Yaynabeenimih mamaxxaga

1) Naharaak baaluk caddo maadewee awka yaynabuh qaaqa kaah acayuk qaaqa hirgeh yan num awka yaynabe numu.

2) ፍርድ ቤቱ ይህን ጉዳይ ለመወሰን የልጁ ዘመድ በሆነ ወይም ባልሆነ ያገባኛል ባይ በሚቀርብ ጥያቄ ሊመሰረት ይችላል ።

3) የህጻናትን ደህንነት ለመከታተል ስልጣን የተሰጠው የመንግስት አካልም ጉዳዩን ለፍርድ ቤት ሊያቀርብ ይችላል ።

154.የፍርድ ቤት ምርጫ

1) ፍርድ ቤት ለልጁ አሳዳሪ ወይም ሞግዚት እንዲሆን የሚመርጠውና ይህን ስልጣን የሚሰጠው የልጁ የቅርብ የሥጋ ዘመድ የሆነን ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለውንና በተቻለም መጠን ይህን ስራ ለማከናወን ችሎታና ፈቃደኝነት ያለውን ሰው ነው።

2) ፍርድ ቤቱ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የአሳዳሪነት ወይም የሞግዚትነቱን ስልጣን ህጻናትን ለመርዳት አላማ ለተቋቋመ በጎ አድራጎት ድርጅት ሊሰጥ ይችላል።

155.ተመሳሳይ ሁኔታዎች

ከዚህ በላይ ለተጻፉት ድንጋጌዎች አንድ ሰው በህግ ወይም በሌላ ማናቸውም ምክንያት የአሳዳሪነት ወይም የሞግዚትነት ተግባሮቹን ለማከናወን የማይችል እንደሆነ እንደሌለ ይቆጠራል ።

156.የአሳዳሪው ወይም የሞግዚቱ መታወቂያ

1) በመሰረቱ አካለ መጠን ያልደረሰው ልጅ አሳዳሪ እንዲሆን ስልጣን ተሰጥቶ የልጁን አሳዳሪነት የተቀበለው ሰው ሞግዚቱም ነው ።

2) የነገሩን ሁኔታ ተቃራኒ ትርጉም የሚያሰጥ ካልሆነ በስተቀር በህይወት ያለው አባት ወይም እናት ወይም ፍርድ ቤት ለልጁ የሚሾመው ሞግዚት ወይም አሳዳሪ ሁለቱንም ስልጣን እንደያዘ

2) Caagidih saduh tan maqna yaceem akkewaytek manol yanih yan abba wona hinnay ina wonna hinnay cokmí buxa awkah haanah yanin yaynabeenih xiinisaanamih qaaqa nammayak inkih yibbixeemik loowimele.

157. Inaa kee abbah yeceen gara

Abba wonna hinnay ina caagidik meqem akak yablen kaa tekkek awkak yaynabeenimih qaaqa sinnih abbaxuk ken taama aba dagarah qaaqa yaceenim xiqaanah.

158. Cokmí buxah tontocowwe qaaqa

Cokmí buxak awki maynub kee wadaadanah qaaqa edde yecee uddur kee tah abuh dudda le sabab yan waqdi yaynabe numuk ossotinah kenim aba dagarah qaaqa yaceem xiqah.

159. Wadaadanê milaagu

1) Quukta barraa kee baaluk caddo maadewee awkih fanat tuxxiq sittinway ugta kaa tekkek cokmí buxa baaluk caddo maadewee awkah naharak kaa quukak sugte barrah aftok gersi barrah qaaqa yacee.

2) Sugte barrah aftok doorimtah awka quuktah tan barra wonna hinnay awkak iroh loowaanah yanin xaltani wonna hinnay baaluk caddo maaddeh tan toobokoo kee maqanxiixik numuk teeni esseroh xayyoosul

3) Baaluk caddo maadeweeh yan mango urrih fanat tuxxiiqih bood yaafe kaa tekkek kee tahak qaaqa le awlayti inki quukeena yangaleeni dubuh yaallen uddur ta maasayyak lani maasayyak 1 kee 2 al tanih tan madqooqi

ይቆጠራል ።

157.ለአባትና ለእናት የተሰጠ መብት

አባት ወይም እናት ጉዳዩ ጠቃሚ መስሎ የታያቸው እንደሆነ የልጃቸውን የአሳዳሪነት ስልጣን ራሳቸው ይዘው ሞግዚት ለመሾም ይችላሉ ።

158.ለፍርድ ቤት የተሰጠ ስልጣን

ፍርድ ቤት የልጁን አሳዳሪና ሞግዚት የመሾም ስልጣን በያዘበት ጊዜና ይህን ለማድረግ አሳማኝ ምክንያት ሲኖር፣ ከአሳዳሪው በተጨማሪ ሌላ ሞግዚት ለመሾም ይችላል ።

159.ምትክ ሞግዚት

1) በሞግዚቱና አካለ መጠን ባልደረሰው ልጅ መካከል የጥቅም ግጭት የተነሳ እንደሆነ ፍርድ ቤት አካለ መጠን ላልደረሰው ልጅ ምትክ ሞግዚት ይሾምለታል ።

2) ምትክ ሞግዚት የሚመረጠው በሞግዚቱ ወይም ወደ ላይ ከሚቆጠሩ የልጁ ወላጆች ወይም አካለ መጠን ከደረሱ ወንድሞቹና እህቶቹ በአንዳቸው ጥያቄ አቅራቢነት ነው ።

3) አካለ መጠን ባልደረሱ በብዙ ልጆች መካከል የጥቅም ግጭት የተፈጠረ እንደሆነና የዚህም ተጠሪ ወኪል አንድ የጋራ ሞግዚት ብቻ በሆነ ጊዜ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 እና 2 ላይ የተመለከተው ድንጋጌ ተፈጻሚ ይሆናል ።

4) የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 3 የተመለከተው የጥቅም ግጭቱ የሚፈታውም በሞግዚቱና በምትክ

abbinoowele yaanama.

4) Ta maasayyak lani maasayyak 3 yan tuxxiq bood edde yaffigiddimem naharak sugte quukeenaa kee tet aftok temeete quukeenah fanat aban sittingey rakiibo abak akkele.

160. Taamâ qembisiyya

1) Yaynabeenim wonna hinnay quukaanamih taama kak qembimtam yaynabe num wonna hinnay quuka dagar madqak ugutak wonna hinnay cokmí buxah margaqal doorimak qaaqa kaah yaceen woowaqdiik qembisa.

2) Takkay immay yaynabeenim wonna hinnay quukaanamih taama kaah yeceenim yaaxigek afat yaynabe dagar wonna hinnay quuka dagar ta taama qembise kalah yoofeh yan taqabih inkih qaaqal esserimam maxiqa.

161. Taama dirki kinnim wagittaama

Maynub wonna hinnay quukaanamih taamoomi abuh doorimeh qaaqa akah tontocowwime num taama abaamih dirki kaal tan.

162. Taama kaak raqtuh xayyoysa essero

1) Inki num maynubuh wonna hinnay quukaanamih taama abaanam sinnil kaxxam taqabi manol taqabi kaak baaham tekkek taama kaak raqtuh cokmí buxa esseram xiqah.

2) Tonnah taqaynatih caalatal yaynabe dagar wonna hinnay quuka dagar keenih yeceen yaynabeenim wonna hinnay quukaanamih taama kaak kaloonuh essero xayyoysam xiqah.

ሞግዚቱ መካከል በሚደረግ ስምምነት መሰረት ይሆናል ።

160.የሥራው አጀማመር

1) የአሳዳሪነቱ ወይም የሞግዚትነቱ ስራ የሚጀመረው አሳዳሪው ወይም ሞግዚቱ በህጉ መሰረት ወይም በፍርድ ውሳኔ ተመርጠው እንደተሾሙ ወዲያውኑ ነው ።

2) ሆኖም የአሳዳሪነት ወይም የሞግዚትነት ስራ የተሰጠው መሆኑን ከማወቁ በፊት አሳዳሪ ወይም ሞግዚቱ ይህን ስራው ሳይጀምር ለደረሰው ጉዳት ሁሉ በኃላፊነት ሊጠየቅ አይችልም ።

161.ስራው የግዴታ ስለመሆኑ

የአሳዳሪነት ወይም የሞግዚትነት ስራዎች እንዲያከናወን ተመርጦ የተሾመው ሰው ስራውን የማከናወን ግዴታ አለበት።

162.ስራው እንዲቀርለት የሚቀርብ ጥያቄ

1) አንድ ሰው የአሳዳሪነት ወይም ሞግዚትነት ተግባርን ማከናወን በራሱ ላይ ከበድ ያሉ ችግሮችን በአጠቃላይ ኑሮውም ላይ እንቅፋት የሚያስከትልበት ከሆነ ስራው እንዲቀርለት ፍርድ ቤትን ሊጠይቅ ይችላል ።

2) እንዲሁም በተመሳሳይ ሁኔታ አሳዳሪ ወይም ሞግዚቱ ከተሰጠው የአሳዳሪነት ወይም የሞግዚትነት ስራው እንዲሻር ጥያቄ ማቅረብ ይችላል።

163.በህግ አግባብ የሚሰጥ አስተያየት

በዚህ ህግ መሰረት ለአሳዳሪነት ወይም ለሞግዚትነት ስለሚመረጡ ሰዎች የተደነገገው ቢኖርም ከዚህ

163. Madqâ gambik yaceen tû-mabul

Ta madqak ugutak yaynabeenim wonna hinnay quukaanamal doorimah yan mara wagittaamal madqimtem taniimih ciggiltah tan maritte maynubuh wonna hinnay quukoonuh qaaqa keenih antacawwe waytuh wonna hinnay ken kaloonuh essero xayyoyseeniih ta essero ken xaylo wagsissam akkewayta kaa tekkek maynubuh wonna hinnay quukaanamih taama taamitaanamal dirki malon.

1) Karma kak lactam kee konoy maadde num

2) Qaskariyyoh taamal yan num

164. Yaniinim fan taama abak sugaanamih dirki

1) Awki maynub wonna hinnay quukaanamih taamal taqabi yoo aafele axcuk sabab xayyoysak ta qaaqa kaak ugsoonuh esserah yan yaynabe num wonna hinnay quukan yan num ta taamah mari amma iyyeh arac keenik raaqissa haanam fanah keenih yeceen taama tohû fan taamitak sugaanamih dirki keenil tan.

2) Tonnah qaaqâ mattacool faxewayti elle ugutteh tan yaynabeh yan num wonna hinnay quuka nium tannah tan dirki kaal tani yaanama.

165. Taamak raaqaanam wagittaama

1) Yaynabe dagar wonna hinnay quuka num ta taamak raaqam dacrisah yan awki rabe kaa tekkek wonna hinnay baaluk caddo maadah yan waqdi wonna hinnay sehdah wadaadan

የሚከተሉት ሰዎች በአሳዳሪነት ወይም በሞግዚትነት እንዳይሾሙ ወይም እንዲሻሩ ጥያቄ ካቀረቡና ይህም ጥያቄ የራሳቸውን ልጅ የሚመለከት ካልሆነ በስተቀር የአሳዳሪነት ወይም የሞግዚትነት ስራ እንዲሰሩ አይገደዱም ፡-

1) **እድሜው ስልሳ አምስት አመት የሞላው ሰው ፤**
2) **በውትድርና የተሰማራ ሰዎች ።**

164.ለጊዜው ስራውን የማከናወን ግዴታ

1) **የልጁ አሳዳሪነት ወይም የሞግዚትነት ስራ ችግር ያደርስብኛል ብሎ ምክንያት በማቅረብ ይህ ኃላፊነት እንዲወገድለት የሚጠይቅ አሳዳሪ ወይም ሞግዚት በዚህ ስራ ሌላ አሳዳሪ ወይም ሞግዚት ተተክቶ ስልጣኑ እስኪረከበው ድረስ የተሰጠውን ስራ ለጊዜው የማከናወን ግዴታ አለበት።**
2) **እንዲሁም በሹመቱ ላይ ተቃውሞ የተነሳበት አሳዳሪ ወይም ሞግዚትም ተመሳሳይ ግዴታ ይኖርበታል።**

165.ስለ ስራው መቅረት

1) **የአሳዳሪው ወይም የሞግዚቱ ስራ ቀሪ የሚሆነው የሚጠበቀው ልጅ የሞተ እንደሆነ ወይም አካለ መጠን በደረሰ ጊዜ ወይም ከሞግዚት አስተዳደር ነጻ በወጣ ጊዜ ነው ።**
2) **እንዲሁም አሳዳሪ ወይም ሞግዚቱ ሲሞት ወይም**

kee qokol edde faxewaa caddo maadaah currik yawqe udduru.

2) Tonnah yaynabe dagar wonna hinnay quuka dagar rabah yan waqdi wonna hinnay xiqto waah yan waqdi aw dudda aallewaam qaddoysan wonna hinnay taamak kaa kaleenik raaqam xiqah.

3) Qusba yaynabe wonna hinnay quuka dagar baaluk caddo maadeweeh yan awkah haanah yanin uddur duma suge marih qaaqa gaba kaltah.

166. Dudda waanam wagittaama

1) Isi xaylo wagta caagid akkewaytek baaluk caddo maadewee urri xiinisaanamih wonna hinnay quukaanamih taama abuh dudda/xiqto mali.
2) Cokmil waaseenih yanin faxe num yaynabeemih wonna hinnay quukaanamih taama abam maxiqa.
3) Ta taama abak sugeh yan inki num dudda/xiqto allewaam cokmí buxah margaqal baxxaqimte kaa tekkek ta numih taama madqa rakiibo abak waaseenih yanin taama tabisak kay aftok gexsiisaasam faxxiima numul woowaqdiik yaysixxigem faxximta.
4) Ta qaynatih num anewaa kaa tekkek cokmil waasen numih aftok num akah kaah haan innah cokmi buxal essero esseram faxximta.

167. Dudda allewaanam wagittaama

1) Inki num baatil abto abeemih sabbatah cankâ curriino kaa waysissa axaw wonna hinnay rabi cokmi elle madqen num tekkek cokmí

ችሎታ ሲያጣ ወይም ብቁ ያልመሆኑ ሲገለጽ ወይም ከስራው ሲሻር ቀሪ ይሆናል ።

3) **አዲስ አሳዳሪ ወይም ሞግዚቱ አካለ መጠን ላልደረሰው ልጅ ሲሾምለትም የቀድሞዎቹ ተሿሚዎች ኃላፊነት ያበቃል ።**

166.ችሎታ ማጣት

1) **የራሱን ልጆች በሚመለከት ጉዳይ ካልሆነ በስተቀር አካለ መጠን ያልደረሰ ልጅ የአሳዳሪነት ወይም የሞግዚትነት ስራ ለማካሄድ ችሎታ የለውም ።**
2) **በፍርድ የተከለከለ ማንኛውም ሰው የአሳዳሪነት ወይም የሞግዚትነት ስራን ለማከናወን አይችልም።**
3) **ይህን ስራ ያከናውን የነበረ አንድ ሰው ችሎታ ያጣ መሆኑ በፍርድ ቤት ውሳኔ የተገለጸ እንደሆነ የዚህ ሰው ሞግዚት በህግ መሰረት የተከለከለውን ስራ ተረክቦ በምትክነት ማካሄድ ለሚገባው ሰው ወዲያውኑ ማስታወቅ አለበት።**
4) **እንዲህ ያለ ሰው የሌለም እንደሆነ በፍርድ የተከለከለው ሰው ምትክ እንዲደረግለት ሞግዚቱ ለፍርድ ቤት ጥያቄ ማቅረብ አለበት።**

167.ብቁ ስላለመሆን

1) **አንድ ሰው የወንጀል ድርጊት በመፈጸሙ የግል ነጻነትን የሚያሳጣ የእስራት ወይም የሞት ቅጣት የተፈረደት በሆነ ጊዜ ፍርድ ቤቱ የአሳዳሪነት ወይም የሞግዚትነት ስራን ለማከናወን ብቁ አይደለም ብሎ ሊወስን ይችላል።**

buxa yaynabeenimih wonna hinnay quukaanamih taama aboonuh dudda maloonu iyyeh margaqa abtam xiqtah.

2) Cokmí buxa ta qaynatih digaala inki numul tackumeh yan waqdi caagid faxximtam kinnim tuble tet tekkek elle yuckumeenih yanin num ta taamah dudda allewaam edde tackumem xiqtah.

168. Xiinisa num kee quuka numih kalti

1) Baaluk caddo maadeweeh yan awki kaa yaynabuh kaah heen num awki manoh kaah faxximtah tan dacayri geekalah wonna hinnay misinkaca lih bica leh yan misinkacâ maynub wonna hinnay kay xiqto lih qeedal leh tan baritto akah geyannah kaah abekalah suge kaa tekkek yaynabe num kah katannah cokmí buxa tackumem xiqtah.

2) Ta cokmi yacoonuh yaynabeh yan num elle yan dariifah caalaat kee uddur kusaaqisak abaanam faxximta.

3) Baxsa luk cokmí buxa yaynabeh yan num rubtam xiqtam baaluk caddo maadeweeh yan awki baatil abto abe kaa tekkek ta baatil akah abem uma manub wonna hinnay yaynabe numih rikê raaqah faxxiimah yan meqem kaban baritto geyam xiqeweemih sabbatah tekkem tekkek.

4) Baaluk caddo maadewee awkah quukaanamih qaaqa beeh yan num akah katannah cokmí buxa tackumem awka quukah yan num awki

2) **ፍርድ ቤት የዚህን ዓይነት ቅጣት በአንድ ሰው ላይ በሚወሰንበት ጊዜ ነገሩ ተገቢ መሆኑን የገመተ እንደሆነ የተፈረደበት ሰው ለዚህ ስራ ብቁ አለመሆኑን ጭምር ለመወሰን ይችላል ።**

168.የአሳዳሪው እና የሞግዚቱ መሻር

1) **አካለ መጠን ላልደረሰው ልጅ አሳዳሪ እንዲሆን የተሾመ ሰው ልጁ ለኑሮው አስፈላጊ የሆነውን ጥበቃ ሳያገኝ ወይም ከሞራል ጋር የሚስማማ የዐእምሮ አስተዳደግ ወይም ከችሎታው ጋር ተመዛዛኝ የሆነ ትምህርት እንዲያገኝ ሳያደርግለት የቀረ እንደሆነ አሳዳሪው እንዲሻር ፍርድ ቤት ሊወስን ይችላል**

2) **ይህንንም ውሳኔ ለመስጠት አሳዳሪው የሚኖርበትን የአካባቢ ሁኔታና ጊዜውንም መመርመርና መሰረት ማድረግ አስፈላጊ ነው ።**

3) **በተለይም ፍርድ ቤቱ አሳዳሪውን ለመሻር የሚችለው አካለ መጠን ያልደረሰው ልጅ የወንጀል ድርጊት መስራቱ የተረጋገጠ ሲሆንና ይህንንም ወንጀል የፈፀመው በመጥፎ አስተዳደግ ወይም በአሳዳሪው ጉድለት ተገቢውን የመልካም ስነምግባር ትምህርት ለማግኘት ባለመቻሉ የሆነ እንደሆነ ነው።**

4) **አካለ መጠን ላልደረሰ ልጅ ሞግዚት የሆነ ሰው እንዲሻር ፍርድ ቤት የሚወስነው ሞግዚቱ የልጁን ንብረትና ሀብት በመጥፎ ሁኔታ ያስተዳደረና አጠባበቁም በቂ ያልሆነ እንደሆነ ወይም ልጁን በሞግዚትነት እንዲያስተዳድር ስልጣን የሰጠው ሰው ወይም አካል የሰጠውን መመሪያና የንብረት**

ikoytaa kee gadda uma gurral xiinisam kee dacayri kak dudda allewaamih sabbatah tekkem tekkek wonna hinnay awka yaynabuh qaaqa akah yeceen num wonna hinnay dagar yeceenih yanin miracsentaa kee ikoytâ xiinissoh siirat dacrise kalah kee abbinoyse kalah sugek wonna hinnay mago meklam xiqeweem cokmi margaqal yasmiten waqdi yaanama.

169. Xaltanî kalti

1) Awki abba wonna hinnay ina wonna hinnay kalah iroh loowimtah tan xaltani awka yaynabeenimik wonna hinnay quukaanamih taamak akah katan innah yackumeenim faxximtah tan waqdi cokmí buxa kaxxa cubbi abtam teetik qambaalimta.

2) Cokmí buxa ta caagidil yeceenih yanin margaqa kaleenih yanin dagarih esserol faxe uddur qagitak kusaaqisam xiqqimtah.

170. Gexsiti/Siirata

1) Inki urru yaynabeh yan wonna hinnay quukah yan num akah kalan innah essero faxe yoo bahtah iyyah yan dagar wonna hinnay gaaroyse le xaquk xayyowtam xiqtah.

2) Cokmí buxa yaynabeh yan num wonna hinnay quukah yan num kaltuh tackumek naharat kay gambik tan mabla ankacisam faxximta.

3) Takkay immay ta maasayyak lani maasayyak (2) tanim aboonuh awki nagayniina wonna hinnay gaddal ossotinâ taqabi baahelem kak yekkeleenik cokmí buxa taysem akak yableh

አስተዳደር ስርዓት ሳይጠብቅና ሳይፈጽም የቀረ እንደሆነ ወይም እዳ ለመክፈል ያለመቻሉ በፍርድ ውሳኔ የተረጋገጠ እንደሆነ ነው ።

169.የወላጆች መሻር

1) **የልጁ አባት ወይም እናት ወይም ሌሎች ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆቹ ከልጃቸው አሳዳሪነት ወይም ሞግዚትነት ስራቸው እንዲሻሩ መወሰን ሲያስፈልግ ፍርድ ቤቱ ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ይጠበቅበታል።**
2) **ፍርድ ቤቱ በዚሁ ጉዳይ ላይ የሰጠውን ውሳኔ በተሻረው ወገን ጠያቂነት በማንኛውም ጊዜ እንደገና ሊመረምረው ይችላል ።**

170.ስነ- ስርዓት

1) **አንድ አሳዳሪ ወይም ሞግዚት እንዲሻር የሚቀርበው ጥያቄ በማናቸውም በጉዳዩ ያገባኛል ባይ ወገን ወይም በአቃቢ ህግ በኩል ሊቀርብ ይችላል ።**
2) **ፍርድ ቤቱ አሳዳሪውን ወይም ሞግዚቱን ለመሻር ከመወሰኑ በፊት በርሱ በኩል ያለውን ሀሳብ ሊያዳምጠው ይገባል ።**
3) **ሆኖም በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) የተመለከተውን ሲያከናውን በልጁ ደህንነት ወይም ሀብት ላይ ተጨማሪ ጉዳት ይደርሳል ተብሎ የሚገመት ከሆነ ፍርድ ቤቱ ተገቢ መስሎ የታየውን ጊዜያዊ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል ።**

171.የፍርድ ቤት ኃላፊነት

yan amri yaceem xiqah.

171. Cokmí buxah qaaqa

1) Cokmí buxa inki num baaluk caddo maadewee awkah kaa yaynabuh wonna hinnay kaa quukuh qaaqa kaah yeceenuh doorima waqdi wonna hinnay kaal yeceenih yanin qaaqa kaak kalan waqdi margaqak naharat elle xiqqa haanamal awkak iroh loowimta xaltaniiy, baaluk caddo maaddeh tan toobokoo kee maqanxiix lih agaaradaanam faxximta.
2) Faxximtam yableh yan waqdi baaluk caddo maadeweeh yan awki leh yan mabla kaak ankacissam xiqtah.
3) Cokmí buxa margaqa taceeh tan waqdi baaluk caddo maadeweeh yan awkak tuxxiq kaak elle ankusewaah yan gexsit dubuk kattaataanama ikkal keenil xayyowteh tan mabla hirgaanamih dirki keenil matan.

172. Taama mekla maliinoh takkem kinnim wagittaama

1) Xiinisaanam kee quukaanamih taama elle takkem wuli qaynatih mekla sinnim cindah takke.
2) Takkay immay yaynabe num wonna hinnay quuka num taama abuh der uddur kaak faxxiima kaa tekkek tu elle aninnaan caalatal dagoo assenta kaah yargiqeenim bictah.
3) Ta assenta baaluk caddo gufewee awkih gaddih culentak tekkeh akkewaytek gersi gaddak beyam maxiqaay, assenti caddibna amolladih gaddi culentak (1/3) yambaggeem

1) ፍርድ ቤት አንድን ሰው አካለመጠን ላልደረሰ ልጅ አሳዳሪነት ወይም ሞግዚትነት ለመሾም ሲመርጥ ወይም የተሾመውን ከስራው ሲሽር ከውሳኔው በፊት በተቻለ መጠን ከልጁ ወደላይ የሚቆጠሩ ወላጆች፣ አካለመጠን ከደረሱ ወንድሞቹና እህቶቹ ጋር መመካከር ይገባዋል ።
2) አስፈላጊ መስሎ ሲታየው አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ያለውን ሀሳብ ሊያዳምጥ ይችላል ።
3) ፍርድ ቤቱ ውሳኔውን ሲሰጥ አካለ መጠን ያልደረሰው ልጅ ጥቅም የማይጓደልበትን አሰራር ብቻ መከታተል እንጅ የቀረቡለትን ሀሳቦች የመቀበል ግዴታ አይኖርበትም ።

172.ስራው ያለ ክፍያ የሚከናወን ስለመሆኑ

1) የአሳዳሪነትና የሞግዚትነት ስራ የሚከናወነው ማናቸውም ዋጋ ሳይከፈልበት በነጻ ነው።
2) ሆኖም አሳዳሪው ወይም ሞግዚቱ ስራውን ለማከናወን ረጅም ጊዜ የሚጠይቀው የሆነ እንደሆነ እንደነገሩ ሁኔታ አንድ የተወሰነ አበል ሊቆረጥለት ይችላል ።
3) ይህም አበል አካል መጠን ካልደረሰው ልጅ የሀብት ገቢ ላይ ካልሆነ በስተቀር ከሌላ ሀብት ሊወሰድ አይችልም፤የአበሉም ልክ ከጠቅላላው የሀብት ገቢ ሲሶ (1/3) ሊበልጥ አይችልም።

173.የስራው አካሄድ የግል ስለመሆኑ

1) የአሳዳሪነቱ ወይም የሞግዚትነቱ ስራ የግል ጠባይ

maxiqa.

173. Taamâ gexsit canka kinnim wagittaama

1) Maynub wonna hinnay quukaanamih taama isi caalat lem kinnuk taama abtam kaa ikkah xiinisa wonna hinnay quuka marih nagareyniitil tabtu maxiqta.

2) Nagra mari qaaqal esseraanam yaynabe num wonna hinnay quuka dagar dubuh abeh yan taamâ gexsitih cooca. Taham nagrâ madqah gexsit rakiibo abak yackumen.

174. Nagra marih dirki

1) Inki yaynabeh yan num wonna hinnay quukah yan num nagra mari yaynabeh yan mari wonna hinnay quuka dagar elle rabennal woowaqdiik ta madqak naasayyak 173 tanih tanim rakiibo abak rabe numih aftok gacam faxximtah tan num yaysixxigeenimih dirki keenil tan.

2) Ta qaynatih num anewaa kaa tekkek rabe numih aftok doorimah yan numuh qaaqa yacoonuh cokmí buxa yaysixxigeenim faxximta.

3) Yaynabeh yan num wonna hinnay quukah yan numih nagra abah yan mari ta maasayyak lani maasayyak (1) kee (2) tanih tan dirkittek yawqeenih fanah baaluk caddo gufeweeh yan awkah takku gersi marah sidochaytô dagarih saqolti akkuk sugelon.

የያዘ ስለሆነ ስራውን የሚያከናውነው ራሱ እንጅ ለአሳዳሪ ወይም ለሞግዚቱ ወራሾች ሊተላለፍ አይችልም ።

2) **ወራሾች በኃላፊነት የሚጠየቁት አሳዳሪው ወይም ሞግዚቱ በፈጸመው የሥራ አካሄድ ጉድለት ብቻ ነው። ይኸውም በውርስ ህግ መሰረት ይወሰናል።**

174.የወራሾች ግዴታ

1) **የአንድ አሳዳሪ ወይም ሞግዚት ወራሾች፣ አሳዳሪው ወይም ሞግዚቱ እንደሞተ ወዲያዉኑ በዚህ ህግ አንቀጽ 173 በተመለከተው መሰረት ለሚቹ ምትክ ሊሆን ለሚገባው ሰው የማስታወቅ ግዴታ አለባቸው።**

2) **የዚህ አይነት ሰው የሌለ እንደሆነ በሚቹ ምትክ የሚመረጠው ሰው እንዲሾም ለፍርድ ቤት ማስታወቅ አለባቸው።**

3) **የአሳዳሪ ወይም የሞግዚቱ ወራሾች በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) እና (2) የተመለከቱት ግዴታዎች እስኪወጡ ድረስ አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ ሆነ ለሌላ ሶስተኛ ወገኖች ኃላፊዎች ሆነው ይቆያሉ።**

175.የአሳዳሪነትና የሞግዚትነት ማስረጃ

አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ አሳዳሪነቱን ወይም ሞግዚትነቱን የሚያስረዳለት ጽሁፍ እንዲሰጠው አሳዳሪ ወይም ሞግዚቱ ፍርድ ቤቱን ለመጠየቅ ይችላል ።

175. Qaaqiseynit/yaynabe maraa kee quukeenit alhumu

Faxximtah tan waqdi xiinisiyya wonna hinnay quukaanam kaah diggossah tan kutbe kaah akah yaceen innah xiinisa num wonna hinnay quuka num cokmi buxa esseram xiqah.

176. Quukak suge numih aftok gace num wagittaama

Quuka num wagittah tan ta madqah baxxaqsitte suge numih aracat haan quuka numih caagid edde abbinoowa.

Sidochaytoh Exxa

Qaaqisee kee quuka numih qaaqa

Lani exxak Iniki

Baaluk caddo maadewee awkak manub kee dacayri

177. Qaaqise/yaynabe num doolat massoynaanih cato esseram xiqam wagittaama

Qaaqise/buxah abba tahak gubal tan maasayyooyil kaah yeceen qaaqa taamal asisam xiquh faxximtah tan doolat massoynaanih cato esseram xiqah.

178. Baaluk caddo maadewee awkak sigmah arac

1) Qaaqise/kay caagid abah yan num baaluk caddo maadeweeh yan awkah sigmah arac doora.

2) Baaluk caddo maade awki qaaqiseh idini sinnim kaah yeceen sigmah arac cabam maxiqa.

3) Baaluk caddo maadewee awki kaa elle heenih yanin sigmah arac cabeh gexaa kaa tekkek

176.ምትክ ሞግዚትን በተመለከተ

ሞግዚትን የሚመለከተው የዚህ ህግ ድንጋጌዎች በምትክ ሞግዚት ጉዳይም ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል ።

ክፍል ሶስት

የአሳዳሪውና የሞግዚቱ ስልጣን

ንኡስ ክፍል አንድ

አካለመጠን ያልደረሰ ልጅ አስተዳደግና ጥበቃ

177.አሳዳሪው የመንግስት ተቋማትን እገዛ መጠየቅ ስለመቻሉ

አሳዳሪው ከዚህ በታች በተመለከቱት አንቀጾች የተሰጠውን ስልጣን በስራ ላይ ለማዋል እንዲችል አግባብነት ያላቸውን የመንግስት ተቋሞች እገዛ ሊጠይቅ ይችላል ።

178.አካለመጠን ስላልደረሰ ልጅ መኖሪያ ቦታ

1) **አሳዳሪው አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ መኖሪያ ቦታ ይወስናል ።**

2) **አካለ መጠን ያልደረሰው ልጅ ያለአሳዳሪው ፈቃድ የተመደበለትን መኖሪያ ቦታ ሊተው አይችልም ።**

3) **አካለ መጠን ያልደረሰው ልጅ የተመደበለትን መኖሪያ ቦታ ትቶ የሄደ እንደሆነ አሳዳሪው ወደ መኖሪያ ቦታው እንዲመለስ ሊያስገድደው ይችላል።**

qaaqise sigmah arac fanah yadaaruh kaa dirkisam xiqah.

179. Baaluk caddo maadewee awkak qaafiyát dacayri

1) Qaaqise baaluk caddo maadewee awkih qaafiyatih caalat kattaatah

2) Baaluk caddo maadewee awki biyaakitah yan waqdi biyaakak uruh faxximma intam aba.

180. Baaluk caddo maadewee awkih maynub

Qaaqise baaluk caddo maadewee awka meqennal qarsa/yaynabe.

181. Baaluk caddo maadewee awkak ayyuntiinoh angaaraw

1) Qaaqise baaluk caddo maadewee awkak ayyuntiinoh angaaraw miraacisaah lowsiisah.

2) Takkay immay qaaqise dudda le sabab allekalah baaluk caddo maadewee awka iroh loowimta xaltani lih angoorowe kaa kalam maxiqa.

182. Amôladih barittoo kee mihratiini aydakaakan akah geyannih dirki

Qaaqise baaluk caddo maadeweeh yan awkih karmaa kee xiqto lih qeedal leh tan amôladih wonna hinnay mihratiini aydakaakan akah geyannah abaanam faxximta.

183. Baaluk caddo maadeweeh yan awkih culenta

1) Qaaqise baaluk caddo maadeweeh yan awkih

179.አካለመጠን ያልደረሰ ልጅ ጤና አጠባበቅ

1) አሳዳሪው አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ የጤንነት ሁኔታ ይከታተላል
2) አካለመጠን ያልደረሰ ልጅ ሲታመም ከህመሙ እንዲፈወስ አስፈላጊውን እርምጃ ሁሉ ይወሰዳል ።

180.አካለመጠን ያልደረሰ ልጅ አስተዳደግ

አሳዳሪው አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ መልካም አስተዳደግ ይመራል ።

181.አካለመጠን ያልደረሰ ልጅ ማህበራዊ ግንኙነት

1) አሳዳሪው አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ ማህበራዊ ግንኙነት ይመራል ይቆጣጠራል ።
2) ሆኖም አሳዳሪው በቂ ምክንያት ሳይኖረው አካለ መጠን ያልደረሰው ልጅ ወደ ላይ ከሚቆጠሩ ወላጆቹ ጋር ግንኙነት እንዳያደርግ ሊያግደው አይችልም።

182.አጠቃላይ ትምህርት እና የሙያ ስልጠና እንዲያገኝ የማድረግ ግዴታ

አሳዳሪው አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ እድሜና ችሎታ ተመጣጣኝ የሆነ አጠቃላይ ትምህርት ወይም የሙያ ስልጠና እንዲያገኝ ማድረግ አለበት።

183.አካለ መጠን ያልድረሰው ልጅ ገቢ

1) አሳዳሪው አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ ገቢዎች በመቀበል ለልጅዬው ጥቅም ያውላል።
2) አሳዳሪው ገንዘቡን ለምን አገልግሎት እንዳዋለው መግለጫ ለመስጠት አይገደድም።

culentitte hirigak awki tuxxiiqil asisa.

2) Qaaqise maalu macah ayfaafayal asisem baxxaqisaamih dirki kaal matan.

184. Fayya le culenta

1) Baaluk caddo maadeweeh yan awkih culenti fayya yeellek qaaqise awkak Abba wonna hinnay Ina akkeweek cokmí buxa ta madqak maasayyak 183 (2) madqimtem abbinoowe akah waytannah soolisam xiqah.

2) Cokmí buxah amri yantacawwe waqdi baaluk caddo maadewee awkih maynub kee barittoh kaa xiqah akak iyyan maali caddibnaa kee edde mekkeltimta uddur argaquk qaaqisel akah yaceen innah abta.

3) Raqeh yan maalu boqoysirat taamal asisuh quukah yan numih gabal daffessa.

185. Baaluk caddo maadeweeh yan awki taamak geyah yan culenta

1) Baaluk caddo maadeweeh yan awkih karma 14 sanatak bisoh gacta waqdi taamak geyah yan culenta sinnih hirga.

2) Isi makmok maaqabo takkem qaaqisel yeceek gamadal raqte lakqo ta madqal kaah yeceenih yanin qaaqak ugutak edde xoqoysimaamah currik yan.

186. Acwa wonna hinnay nagrah tabte gadditte wagittaama

1) Baaluk caddo maadeweeh yan awki acwah wonna hinnay nagrah gadda kaah cabah yan

184.ከፍተኛ ስለሆነ ገቢ

1) አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ገቢ ከፍተኛ ሲሆንና አሳዳሪው የልጁ አባት ወይም እናት ያልሆነ እንደሆነ ፍርድ ቤት በዚህ ህግ አንቀጽ 183(2) የተመለከተው ድንጋጌ ተፈጻሚ እንዳይሆን ሊያግድ ይችላል ።

2) ፍርድ ቤቱ ትዕዛዙን የሚሰጥበት ጊዜ አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ አስተዳደግና ለትምህርቱ በቂ ነው የሚለውን የገንዘብ መጠንና የሚከፈልበትን ጊዜ በመወሰን ለአሳዳሪ እንዲሰጠው ያደርጋል ።

3) ተራፊውን ገንዘብ በአትራፊ ስራ ላይ እንዲያውለው በሞግዚቱ እጅ ተቀማጭ ያደርጋል ።

185.አካለመጠን ያለደረሰው ልጅ ከስራው ስለሚያገኘው ገቢ

1) አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ እድሜ ከ14 ዓመት በላይ ሲሆን ከስራው የሚያገኘውን ገቢ እራሱ ይቀበላል።

2) ለራሱ ቀለብ የሚሆነውን ለአሳዳሪ ከሰጠ በኋላ ቀሪውን ገንዘብ በዚህ ህግ በተሰጠው ስልጣን መሠረት ሊጠቀምበት ሙሉ ነጻነት አለው ።

186.በስጦታ ወይም በውርስ ስለተላለፉ ሀብቶች

1) አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ በስጦታ ወይም በውርስ ሀብት የሚያስተላልፍ ሰው ልጁ አካለመጠን ሳይደርስ አሳዳሪው ተቀብሎ ጥቅም ላይ እንዳያውለው ሊያዝ ይችላል።

2) በስጦታ ውል ወይም በኑዛዜው ስለንብረቱ አስተዳደርና ስለሚገኘው ገቢ የተመለከቱ ሀይለ

num awki qunxam fanah qaaqise kaah hirigak tuxxiiqil asisuh amrisam xiqah.

2) Acwah ambalal wonna hinnay rabtô farrimtul ikoytá xiinissoo kee geytimah yan culenta wagittaamal madqimtem abbinowtam faxximta.

187. Meklah uddur akak maadewee culentitte

Meklah uddur akak gufewee culentitte qaaqise dirkih edde culam maxiqa.

188. Xaltanî qaaqa wagittaama

1) Baaluk caddo maadeweeh yan awkak inaa kee abba qaaqiseynit takke uddur xiinissoh abtoota agaarad kee sittingeyil aban.

2) Inaa kee Abba sittinway sinnih dubuk wonna hinnay idoolinnal yafrigeenim xiqeween kaa tekkek ken nammayak numukteeni xayyoysah yan malkitik ugutak cokmí buxa baaluk caddo maadeweeh yan awkah aakam acayuk cokmi abta.

3) Ta maasayyak lani maasayyak (2) madqimtem elle tan innal elle anuk inaa kee abba qaaqisiyyal yaceen margaqal malkit keenik xayyowtam maxiqta.

189. Xaltanî baxsimiyya

Xaltani baxsimteemih sabbatah qaaqisiyyi reeda inki xaltanil dubuk radda waqdi ta xaltani taceeh tan margaqal qaaqisaanamih abtol anewaah yan dagaraay, iroh loowimtah tan xaltaniiy, wonna hinnay baaluk caddo maaddeh tan toobokoo kee maqanxiixik numuk teeni malkit cokmí buxal xayyoysam xiqah.

ቃሎች ተፈጻሚ መሆን አለባቸው።

187.የመክፈያ ጊዜያቸው ያልደረሱ ገቢዎች

የመክፈያ ጊዜያቸው ያልደረሱ ገቢዎችን አሳዳሪው ግዴታ ሊገባባቸው አይችልም ።

188.ስለ ወላጆች ስልጣን

1) **አካለ መጠን ያልደረሰው ልጅ አባትና እናት በጋራ አሳዳሪዎቹ በሆኑ ጊዜ የአሳዳሪነት ተግባራቸውን በመመካከርና በመግባባት ይወጣሉ ።**
2) **አባት እና እናት ያለመግባባታቸውን በግላቸው ወይም በሽምግልና ለመፍታት ያልቻሉ እንደሆነ ከሁለቱ አንደኛው በሚያቀርበው አቤቱታ መነሻነት ፍርድ ቤቱ አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ ጥቅም ቅድሚያ በመስጠት ውሳኔ ይሰጣል ።**
3) **በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) የተመለከተው ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ አባትና እናት በአሳዳሪነታቸው በሚሰጡት ውሳኔ ላይ አቤቱታ ሊቀርብበት አይችልም ።**

189.የወላጆች መለያየት

ወላጆች በመለያየታቸው ምክንያት የአሳዳሪነቱ ስልጣን የአንደኛው ወላጅ ብቻ የሆነ እንደሆነ፣ ይኸው ወላጅ በሚሰጠው ውሳኔ ላይ የአሳዳሪነት ተግባር በማከናወን ላይ የሌለው ወገን፣ ወደ ላይ ከሚቆጠሩ ወላጆች፣ ወይም አካለመጠን ከደረሱ ወንድሞቹና እህቶቹ አንዳቸው አቤቱታ ለፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላሉ ።

190.አሳዳሪው አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ወላጅ በማይሆንበት ጊዜ

አሳዳሪው አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ወላጅ ያልሆነ እንደሆነ በልጁ አስተዳደግ ረገድ በሚሰጠው ውሳኔ ላይ

190. Qaaqise baaluk caddo maadeweeh yan awkak xaltani akkewaa uddur

Qaaqise baaluk caddo maadeweeh yan awkak xaltani akkewaa kaa tekkek awka yaynabeenim wagittaamal tantacawweh tan margaqal xaltanik numukteeni wonna hinnay kalah caagid yoo baahah iyyah yan num wonna hinnay gaaroyse cokmí buxal malkit xayyoysam xiqah.

Lani exxak Nammaya

Baaluk caddo maadewee awkih ikoyta xiinisaanam wagittaama

191. Rakiibo

1) Gaddaa kee ikoyta wagitta caagiida baaluk caddo maadeweeh yan awki kaa quuka numut awlima

2) Gaddaa kee ikoyta wagitta tuxxiiqitte xiinisaanam kee lowsiisaanam le gambik kaa quuka num kaxxa cubbi abam faxximta.

192. Ikoytâ lowsis kee melleb fayramisso

1) Awka quuka num taama qembiseek lakal numma alsih addat sidiica sumaq elle tan aracal baaluk caddo maadeweeh yan awkih ikoyta lowsiisaah, melleb fayramisso yayyaaqe.

2) Baaluk caddo maadeweeh yan awka quukah yan num kaak esserah yan mago tenek ikoytâ lowsissoh maysaqarral uddurul heeweek magô mekla kaak raaqele.

193. Baaluk caddo maadewee awkak nagrâ gadda

1) Baaluk caddo maadeweeh yan awki nagarah yan uddur awkah quuka num nagra hirgak

ከወላጆቹ አንደኛው ወይም ሌላ በጉዳዩ ያገባኛል የሚል ሰው ወይም አቃቢ ህግ ለፍርድ ቤት አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

ንኡስ ክፍል ሁለት

አካለመጠን ያልደረሰን ልጅ ንብረት ስለማስተዳደር

191.መሰረቱ

1) **ሀብቱንና ንብረት ነክ ጥቅሞቹን በተመለከተ አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ በሞግዚቱ ይወከላል ፡፡**

2) **ሀብቱንና ንብረት ነክ ጥቅሞቹን በማስከበርና በማስተዳደር ረገድ ሞግዚቱ ከፍተኛ ጥንቃቄ የማድረግ ግዴታ አለበት፡፡**

192.የንብረት ቆጠራና የዋጋ ግምት

1) **ሞግዚቱ የሞግዚትነት ስራውን ከጀመረ በኋላ በሁለት ወራት ጊዜ ውስጥ ሶስት ምስክሮች ባሉበት አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ ንብረት ይቆጥራል የዋጋም ግምት ያወጣል፡፡**

2) **ሞግዚቱ አካለመጠን ካልደረሰው ልጅ የሚጠይቀው እዳ ሲኖር በንብረት ቆጠራው መዝገብ በወቅቱ ካሰፈረው በስተቀር የእዳው ክፍያ ቀሪ ይሆንበታል፡፡**

193.አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ የውርስ ሀብት

1) **አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ወራሽ በሚሆንበት ጊዜ ሞግዚቱ ስለልጁ ሆኖ ውርሱን ከመቀበሉ አስቀድሞ ሶስት ምስክሮች ባሉበት የውርስ ንብረቱን ቆጠራ ያከናውናል የዋጋውንም ግምት ያወጣል ፡፡**

2) **ሞግዚቱ ከውርስ ሀብት ውስጥ ድርሻ ያለው**

naharat sidiica sumaq elle tan aracal nagarah ikoytah loowo abaah, melleb fayramisso yayyaaqe.

2) Awka quukah yan num nagrâ gaddih addat maglab yeellek ta ikoytâ loowoh maysaqarral aktubewaa kaa tekkek kay maglab kaak raaqele.

3) Ikoytâ loowo wonna hinnay fayramisso gitah akkewaytek wonna hinnay taamiteweenimih yaafeh yan taqabih awka quukah yan num kah esserimah.

194. Awka quukah yan numih ikoyta baaluk caddo maadewee awkih ikoytat elle tangale gurra

1) Awka quukah yan num baaluk caddo maadewee awkih ikoyta kay ikoyta lih kaak angalewaytuh faxxiima cubbi abam faxximta.

2) Baxsa luk baaluk caddo maadeweeh yan awkih maalu wonna hinnay ikoyta quukah yan num sinni bankih kontil wonna hinnay isi migaaqal daffeysam wonna hinnay haam kaah maxiqqimta.

195. Maali sanadittee kee kalah gaalih tan duyye/masruf elle daffeyta caalat wagittaama

Baaluk caddo maadewee awkih ikoyta lowsiisaanam wagittaamal taqabi bahtam akkewaytek maali sanaditteey, gaalih tan duyyeey, faxximta kubebaa kee kalah tah celtah tan tuma inkih awka quukah yan num bayaanamak, finqitaanamak elle bayewaan gurral meqe aracal haam faxximta.

196. Cokmí buxah qaaqa

እንደሆነ ይህንኑ በንብረት ቆጠራው መዝገብ ያላሰፈረው እንደሆነ ድርሻው ቀሪ ይሆንበታል ።

3) **የንብረት ቆጠራው ወይም ግምቱ በአግባቡ ባለመከናወኑ ወይም ባለመሰራቱ ለሚደርሰው ጉዳት ሞግዚቱ በኃላፊነት ይጠየቅበታል ።**

194.የሞግዚቱ ንብረት አካለመጠን ካልደረሰው ልጅ ንብረት ጋር ስለሚቀላቀልበት ሁኔታ

1) **ሞግዚቱ አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ንብረት ከግል ንብረቱ ጋር እንዳይቀላቀል አስፈላጊውን ጥንቃቄ ሁሉ ማድረግ አለበት።**
2) **በተለይም አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ ገንዘብ ወይም ንብረት ሞግዚቱ በራሱ የባንክ ሂሳብ ወይም በራሱ ስም ማስቀመጥ ወይም ማድረግ አይፈቀድለትም ።**

195.የገንዘብ ሰነዶችና ሌሎች ውድ እቃዎች ስለሚቀመጡበት ሁኔታ

አካለ መጠን ያልደረሰውን ልጅ ንብረት በማስተዳደር ረገድ ችግር የሚፈጥር ካልሆነ በስተቀር የገንዘብ ሰነዶችን ውድ እቃዎችን ጠቃሚ ጽሁፎችንና ሌሎች ተመሳሳይ ነገሮችን ሁሉ ሞግዚቱ ሊጠፉ ሊባክኑ በማይችሉበት አስተማማኝ ስፍራ ማስቀመጥ አለበት።

196.የፍርድ ቤት ስልጣን

1) **አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ሞግዚት የልጁ ወላጅ ባልሆነ ጊዜ አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ ሀብት መልካም አስተዳደር በሚመለከት ለሞግዚቱ መመሪያ እንዲሰጥ የልጁ ወደ ላይ ከሚቆጠሩ**

1) Baaluk caddo maadewee awka quuka num xaltani akkewaytah tan uddur ta awkih gaddaay, meqe xiinisso wagittaamal quukah yan numuh miracsenta yacayuh awkak iroh loowan xaltani wonna hinnay baaluk caddo maaddeh tan toobokoo kee maqanxiixik numuk teeni cokmí buxal essero xayyoysam xiqah.

2) Cokmí buxa baaluk caddo maadeweeh yan awkih gadda amolladih caalatal quuka numih xiqtoo kee awki tuxxiq qeedaalisak ikoytâ xiinisso wagittaamal meqem akak tableh tan miracsenta tacee.

197. Baaluk caddo maadewee awki acwah wonna hinnay nagrah kaat tabta ikoyta wagittaama

1) Baaluk caddo maadeweeh yan awki acwa wonna hinnay nagarah ikoyta tabsah yan num ikoytâ xiinisso wagittaamal meqeh kak iyyan gexsit miracsentitte quuka dagar akah kataannah amrisam xiqah.

2) Gexsit miracsentitte katayak taamitoonu xiqeweenik wonna hinnay baaluk caddo maadeweeh yan awkih tuxxiiqil taqbi kataysuwaam yublen ken tekkek quukeeni miracsentitte kaah akah massoysan innah cokmí buxa esseram xiqah.

198. Kabxâ massoynaanii kee kalah tah celta massoynaani wagittaama

1) Kabxaay, sanaaqatta wonna hinnay kalah tah celta massoynaani baaluk caddo maadeweeh yan awkih gaddat edde yeneenik iroh loowan

ወላጆች ወይም አካለመጠን ከደረሱ ወንድሞቹ ወይም እህቶቹ አንዳቸው ለፍርድ ቤት ጥያቄ ማቅረብ ይችላሉ።

2) **ፍርድ ቤቱም አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ ሀብት አጠቃላይ ሁኔታ የሞግዚቱን ችሎታና የልጅየውን ጥቅም በማመዛዘን ስለሀብቱ አስተዳደር ጠቃሚ መስሎ የሚታየውን መመሪያ ይሰጠዋል ።**

197.አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ በስጦታ ወይም በውርስ ስለሚተላለፍ ንብረት

1) **አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ በስጦታ ወይም በውርስ ንብረት የሚያሥተላልፍ ሰው የንብረቱን አስተዳደር በሚመለከት ተገቢ ናቸው የሚላቸውን የአሰራር መመሪያዎች ሞግዚቱ እንዲከተል ሊያዝ ይችላል ።**

2) **የአሰራር መመሪያዎቹን ተከትሎ ለመስራት የማይቻል ወይም አካለመጠን ባልደረሰው ልጅ ጥቅም ላይ ጉዳት የሚያደርስበት መስሎ የታየው እንደሆነ ሞግዚቱ መመሪያዎቹ እንዲስተካከሉለት ፍርድ ቤትን ሊጠይቅ ይችላል ።**

198.ስለንግድ ድርጅቶችና ሌሎች መሰል ድርጅቶች

1) **የንግድ፣ የኢንዱስትሪ ወይም ሌሎች መሰል ድርጅቶች አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ሀብት አካል የሆኑ እንደሆነ፣ ወደ ላይ ከሚቆጠሩ ወላጆቹ ወይም አካለመጠን ከደረሱ ወንድሞቹና እህቶቹ አንዳቸው በሚያቀርቡት ጥያቄ የልጁ አባት ወይም እናት ያልሆነው ሞግዚት ንብረቱን እንዲያጣራ ወይም እንዳለ እንዲቀጥል እንዲያደርግ ፍርድ ቤት**

xaltanik wonna hinnay baaluk caddo maaddeh tan toobokoo kee maqanxiixik numuk teeni xayyoysah yan essero inaa kee abba akkewaa quukeeni ikoyta lowsiisuh wonna hinnay elle tan innal bisoh hayuh cokmí buxa amrissam xiqtah.

2) Cokmi buxa ta amri yaceeh yan uddur awka quukaanam magide sugtuwaytamaay, quukaanamih xiqtoo kee baaluk caddo maadewee awkih tuxxiq hangit haanam faxximta.

199. Inkinki ikoyta kalaanam wagittaama

1) Awka quukah yan num baaluk caddo maadeweeh yan awkih ikoytah tan kaxxa duyeey, aksiyoon kee maali sanaditte kalan xiqah.

2) Awki abba wonna hinnay inal akkewaytek caagid yoo baahah iyya faxe num essero xayyoysah yan waqdi cokmí buxa kalaanamih miracsenta yacayuh wonna hinnay kalti abekaltah tanim kalalaanam xiqaanah.

200. Baaha numuh mekloonuh inta sanaditte wagittaama

1) Baaluk caddo maadeweeh yan awkih abba wonna hinnay ina akkewayta quukeeni baaha numuh mekloonay inta sanaditte awki gadda tekke ayrook qembisak sidiica alsih addat akah kalan innah wonna hinnay awki migaaqal tunkuttubeh tan sanaditte akah milaagimtannah abam faxximta.

2) Awka quukah yan num essero kaal xayyowtah

ሊያዘው ይችላል ።

2) **ፍርድ ቤቱ ይህንን ትዕዛዝ በሚሰጥበት ጊዜ ሞግዚትነቱ ለምን ያህል ጊዜ እንደሚቆይ የሞግዚቱን ችሎታና አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ ጥቅም ከግምት ውስጥ ማስገባት አለበት።**

199.አንዳንድ ንብረቶችን ስለመሸጥ

1) **ሞግዚቱ አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ንብረት የሆኑ የሚንቀሳቀሱ ግዙፍ ንብረቶችን አክስዮኖችንና የገንዘብ ሰነዶችን ለመሸጥ ይችላል ።**
2) **በልጁ አባት ወይም እናት ላይ ካልሆነ በስተቀር በጉዳዩ ያገባኛል የሚል ማንኛውም ሰው ጥያቄ ሲያቀርብለት ፍርድ ቤት ስለሽያጩ መመሪያ ለመስጠት ወይም ሽያጭ እንዳይካሄድ ለመከልከል ይችላል።**

200.ለአምጪው እንዲከፈል ስለሚሉ ሰነዶች

1) **አካለ መጠን ያልደረሰው ልጅ አባት ወይም እናት ያልሆነ ሞግዚት ለአምጪው እንዲከፈል የሚሉ ሰነዶች የልጁ ሀብት ከሆኑበት ጊዜ ጀምሮ በሶስት ወራት ውስጥ እንዲሸጡ ወይም በልጁ ስም በተመዘገቡ ሰነዶች እንዲለወጡ ማድረግ አለበት ።**

2) **ሞግዚቱ ጥያቄ ሲያቀርብለት ፍርድ ቤቱ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) ከተመለከተው ግዴታ ነጻ እንዲሆን ሊያዝ ይችላል**

201.እዳዎችና ገቢ ገንዘቦች

tan waqdi cokmí buxa ta maasayyak lani maasayyak (1) madqimte dirkik curri yakkuh amrissam xiqtah.

201. Magoogaa kee culentí lakqooqa

1) Awka quukah yan num baaluk caddo maadeweeh yan awkih magooga awki gaddak ankusuk/kalak mekla.

2) Baaluk caddo maadeweeh yan awkah mekkeltimtam faxxiima kappitaal kee culenta kaah hirga.

202. Kappitaal maksab le taamal asissaanam wagittaama

1) Maali caddibna 3000 birriik daga tekkek baaluk caddo maadewee awkih kappitaal, kaa quukah yan num maksab le taamal kaah asisam faxximta.

2) Cokmí buxa ta maasayyak lani maasayyak /1/ madqimte lakqoh caddibna taysiisem xiqtah.

203. Uddúr waado

1) Kappitaal awka quuka numih gaba edde culeh yan sidiica alsih addat maksab le taamal asisaanam faxximta.

2) Cokmí buxa uddur caddibna taysiisem xiqtah.

3) Cokmí buxa faxximtam tublek maksab le taamal asisewee maaluh kaa quukah yan num taqabi gidyat akah meklannah kaal tackumem xiqtah.

204. Culentitte

1) **ሞግዚቱ አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ እዳዎች ከልጁ ሀብት በመቀነስ ይከፍላል ።**

2) **አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ መከፈል የሚገባውን ካፒታል እና ሌላ ገቢ ይቀበልለታል ስለመቀበሉ በማረጋገጥም ደረሰኝ ይሰጣል ።**

202.ካፒታልን አትራፊ በሆነ ስራ ላይ ስለማዋል

1) **የገንዘብ መጠን ከ3000 ብር በላይ የሆነ አካለ መጠን ያልደረሰውን ልጅ ካፒታል፣ ሞግዚቱ አትራፊ በሆነ ስራ ላይ ማዋል አለበት ።**

2) **ፍርድ ቤት በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ የተመለከተውን የገንዘብ መጠን ሊያሻሽለው ይችላል።**

203.የጊዜ ገደብ

1) **ካፒታሉ በሞግዚቱ እጅ በገባ በሶስት ወራት ውስጥ በአትራፊ ስራ ላይ መዋል አለበት ።**

2) **ፍርድ ቤቱ የጊዜውን መጠን ሊያሻሽለው ይችላል።**

3) **ፍርድ ቤት አሰፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በአተራፊ ስራ ላይ ላላዋለው ገንዘብ ሞግዚቱ የጉዳት ካሳ እንዲከፍል ሊወሰንበት ይችላል።**

204.ገቢዎች

1) **አካለ መጠን ያልደረሰውን ልጅ ገቢዎች በቂ ሆነው የማይገኙ ሲሆን ከሀብቱ ቀንሶ ለአስተዳደጉና ለትምህርቱ አገልግሎት እንዲውል ሞግዚቱ ለአሳዳሪው ይሰጠዋል ።**

1) Baaluk caddo maadeweeh yan awkih culentitte dudda allewaytah tan uddur gaddak kalak maynub kee barittoh ayfaafayal kaah akah asannah kaa quukah yan num qaaqisel yacee.

2) Cokmí buxa gersinnal madaqteh akkewaytek ta ayfaafayal assah tan lakqo ummaan alsal qaaqiseh mekla.

3) Meklah caalat qaaqisee kee quukah yan numih sittingeyil wonna hinnay cokmí buxa taceeh tan margaqa rakiibo abak yaysiiseenim xiqqimtah.

205. Mardeh ambalaalitte

Cokmí buxa idini akah teceem akkewaytek quuka num abah yan mardeh ambalaalitte awki baaluk caddo edde maadeh yan sidiica sanataak lakal abbinoysaanamih dirki kaal matan.

206. Nagra wagittaama

1) Awki nagrak geyah yan ikoyta quukah yan num kaah hirga.

2) Awka quukah yan num nagrâ gadda mago mekelu inkinnah xiqeweeh akkewaytek nagra mafaxa iyyam maxiqa.

207. Acwa wagittaama

1) Baaluk caddo maadeweeh yan awkah yaceenih yanin acwa tu maxiqa iyyeh akkewaytek quukah yan num mahirga iyyam maxiqa.

2) Baritelleh yaceenih yanin dagoo acwak iroh awka quukah yan num baaluk caddo

2) ፍርድ ቤቱ በሌላ አካኋን ካልወሰነ በስተቀር ለዚህ አገልግሎት የሚውለው ገንዘብ በየወሩ ለአሳዳሪው ይከፈላል::

3) የአከፋፈሉ ሁኔታ በአሳዳሪውና በሞግዚቱ ስምምነት ወይም በፍርድ ቤት በሚሰጥ ውሳኔ መሰረት ሊሻሻል ይችላል ።

205.የኪራይ ውሎች

በፍርድ ቤት ፈቃድ የተደረጉ ካልሆኑ በስተቀር ሞግዚቱ የሚያደርጋቸውን የኪራይ ውሎች ልጅየው አካለመጠን ከደረሰ ከሶስት ዓመታት በኋላ እንዲፈጽማቸው አይገደድም።

206.ስለውርስ

1) ልጁ በውርስ የሚገኘውን ንብረት ሞግዚቱ ይቀበላል።

2) ሞግዚቱ የውርስ ሀብት እዳውን ለመክፈል ፈጽሞ የማይችል ካልሆነ በስተቀር ውርሱን አልፈልግም ለማለት አይችልም ።

207.ስለስጦታ

1) አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ የሚሰጠው ስጦታ ጠቃሚነት የለውም በማለት ካልሆነ በስተቀር ሞግዚቱ አልቀበልም ለማለት አይችልም ።

2) በተለምዶ ከሚሰጡ አነስተኛ ስጦታዎች ውጭ ሞግዚቱ አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ ንብረት በልጁ ስም በስጦታ ለመስጠት አይችልም ።

208.የዋስትና ግዴታ መግባት የማይቻል ስለመሆኑ

ሞግዚቱ አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ ንብረት ለሌላ ሰው

maadeweeh yan awkih ikoyta awki migaaqal acwah yaceem maxiqa.

208. Caabî dirkit culaanam xiqewaanam wagittaama

Awka quukah yan num baaluk caddo maadeweeh yan awkih ikoyta gersi numih magoh caabih yabbixsiisem maxiqa.

209. Kalkaala wagittaama

Sitta elle waanah yanin tuxxiq alfi birriik addah aneweek wonna hinnay baaluk caddo maadeweeh yan awkih tuxxiq wagittaamal cokmí buxa idnisewaytek awka quukah yan num caagid kalkaalal yaymurruqem maxiqa.

210. Awka quuka num baaluk caddo maadeweeh yan awka lih abah yan ambalaalitte wagittaama

1) Awka quukah yan num cokmí buxa kaah idnisseh akkewaytek baaluk caddo maadeweeh yan awkih ikoyta xaamam, mardeh edde xoqaysimam wonna hinnay kalah faxe qaynatih ambalal kaalluk abam maxiqa.

2) Tonnah kaa quukah yan num cokmí buxa kaah idnisseh akkewaytek baaluk caddo maadewee awkal faxe qaynatih gar wonna hinnay lakqo elle esseran gar hirgam maxiqa.

211. Abud wagittaama

Cokmí buxa kaah idnisseh akkewaytek awka quukah yan num baaluk caddo maadeweeh yan awkih migaaqal anud ambalal abam maxiqa.

212. Baaluk caddo maadewee awka lih

እዳ በዋስትና ሊያሲዝ አይችልም።

209.ስለ ግልግል

ክርክር የሚደረግበት ጥቅም ከአንድ ሺህ ብር ያነሰ ካልሆነ ወይም አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ ጥቅም በሚመለከት ፍርድ ቤት ካልፈቀደ በስተቀር ሞግዚቱ ጉዳዩን በግልግል ለመጨረስ አይችልም።

210.ሞግዚቱ አካለመጠን ካልደረሰው ልጅ ጋር ስለሚያደርጋቸው ውሎች

1) **ሞግዚቱ ፍርድ ቤት ካልፈቀደለት በስተቀር አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ ንብረት ለመግዛት በኪራይ ለመጠቀም ወይም ሌላ ማናቸውም ውል ከእርሱ ጋር ለመፈጸም አይችልም።**
2) **እንዲሁም ሞግዚቱ በፍርድ ቤት ካልተፈቀደለት በስተቀር አካለመጠን ባልደረሰው ልጅ ላይ ማናቸውንም መብት ወይም ገንዘብ የሚጠይቅበትን መብት ለመቀበል አይችልም ።**

211.ስለብድር

ፍርድ ቤት ካልፈቀደ በስተቀር ሞግዚቱ አካለመጠን ባልደረሰው ልጅ ስም የብድር ውል ለመዋዋል አይችልም።

212.አካለመጠን ካልደረሰው ልጅ ጋር መመካከር ስለማስፈለጉ

1) **አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ እድሜ ከ14 ዓመት ያነሰ ካልሆነ በስተቀር ሞግዚቱ የልጁ እድሜ በሚፈቅድለት መጠንና እርሱን የሚመለከቱ ከፍተኛ**

agaaradaanam faxximtam wagittaama

1) Baaluk caddo maadeweeh yan awki karmak 14 addah yeneh akkewaytek kaa quukah yan num awki karma kaah idnissa caddibnaa kee kaa wagsissah tan fayya le caagiida ugutta uddur baaluk caddo maadeweeh yan awka mabbaloysam faxximta.

2) Baaluk caddo maadeweeh yan awkah idini yaceenim kaa quuka num essertimiyyak macatta.

213. Awka quukah yan num baaluk caddo maadeweeh yan awki taamituh kaah yacee idini wagittaama

1) Baaluk caddo maadewee awkih karmaa kee maali duddak ugut abak ummaan ayroh caagid wagitta ambalaalitte dubuk akah abannah quuka num idini yaceem xiqah.

2) Ta idini annaak yaceem yantacawwem xiqah.

3) Abina abbinoysoonuh cokmí buxah idini faxxiimek faxe gital ayroh addah caagidi iyyaanam maxiqqimta.

4) Baaluk caddo maadeweeh yan awki 1000 birriik dagah dirkit kaa culussam tekkek ta abni ayroh addah caagidi kak iyyaanam maxiqqimta.

214. Quuka numul yaalluwaa xalu wagittaama

Baaluk caddo maadeweeh yan awki quuka numih idinil edde cula dirkitte quuka num sidochaytô dagarih caabi yaanama.

215. Farrimtu

ጉዳዮች በተነሱ ጊዜ አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ ማማከር አለበት ።።

2) **አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ፈቃዱን መስጠቱ ሞግዚቱን ከተጠያቂነት አያድነውም ።።**

213. ሞግዚቱ አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ እንዲሰራ ስለሚሰጠው ፈቃድ

1) **አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ እድሜና የገንዘብ አቅም መሰረት በማድረግ የእለት ጉዳዮችን የሚመለከቱ ውሎችን ብቻ እንዲያደርግ ሞግዚቱ ፈቃድ ሊሰጠው ይችላል ።።**

2) **ይኸው ፈቃድ በዝምታም ሊሰጥ ይችላል ።።**

3) **ድርጊቱ እንዲፈጸም የፍርድ ቤት ፈቃድ የሚያስፈልገው እንደሆነ በምንም መንገድ የዕለት ጉዳይ ሊባል አይችልም ።።**

4) **አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ከ 1000 ብር በላይ ግዴታ እንዲገባ የሚያስገድደው ሲሆን ድርጊቱ የእለት ጉዳይ ነው ሊባል አይችልም ።።**

214. በሞግዚቱ ላይ ስለሚኖረው ውጤት

አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ በሞግዚቱ ፈቃድ ለሚገባቸው ግዴታዎች ሞግዚቱ ለሶስተኛ ወገኖች ዋስ ነው።።

215. ኑዛዜ

1) **ሞግዚቱ አካለመጠን ባልደሰው ልጅ ስም ኑዛዜ ሊያደርግ አይችልም።።**

2) **አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ 16 አመት ሳይሞላው ኑዛዜ ማድረግ አይችልም።።**

1) Awka quukah yan num baaluk caddo maadeweeh yan awkih migaaqal farrimtu abam maxiqa.

2) Baaluk caddo maadeweeh yan awki 16 sanat kibe kalah farrimtu abam maxiqa.

3) Baaluk caddo maadeweeh yan awki 16 sanat kibe kalah abah yan farrimti 16 sanat kibek sarra duugumewaamah xalu mayaalla.

216. Ikoyta lowsiisuh awka quuka num aba awqenta wagittaama

Awka quukah yan num baaluk caddo maadewee awkih tuxxiiqih isik yayyaaqeh yan awqentitte kaah akah gacsaanamih gar le.

217. Gabbaaqu xayyoysaanam wagittaama

1) Awka quukah yan num baaluk caddo maadeweeh yan awkih gaddih xiinissoh caalat kee cisab wagittaamal gabbaaqu massoysak yabbixem faxximta.

2) Baaluk caddo maadeweeh yan awkak iroh loowimta xaltani wonna hinnay baaluk caddo maaddeh tan toobokoo kee maqanxix sitta lih wonna hinnay rike rikeh essero xayyoysan waqdi awka quukah yan num xiinissoo kee cisab gabbaaqih akah yablen innah aba.

218. Abbinoosu

Ta madqak maasayyak 186 ilaa 188 tan madqooqi awka quukaanamah edde abbinowta yaanama.

Fereyhaytoh Exxa

Baaluk caddo maadeweeh yan awka dacrisoonuh tan edde xintittet tatraanam katassah tan xalu

3) አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ 16 ዓመት ሳይሞላው የሚደረገው ኑዛዜ 16 ዓመት ከሞላው በኋላ ባይሰርዘውም ውጤት አይኖረውም ።

216.ንብረት ለማስተዳደር ሞግዚት ስለሚያደረገው ወጭ

ሞግዚቱ አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ ጥቅም ሲል ከግሉ የሚያወጣቸው ወጪዎች እንዲተኩለት መብት አለው ።

217.ሪፖርት ስለማቅረብ

1) ሞግዚቱ አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ ሀብት አስተዳደር ሁኔታና ሂሳቡን የሚያመለክት ሪፖርት አዘጋጅቶ መያዝ አለበት ።

2) አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች ወይም አካለመጠን የደረሱ ወንዶሞች እህቶች በጋራ ወይም በተናጠም ጥያቄ ሲያቀርቡለት ሞግዚቱ የአስተዳደርና የሂሳብ ሪፖርቱን እንዲመለከቱት ያደርጋል ።

218.ተፈጻሚነት

በዚህ ህግ ከአንቀጽ 186 እስከ 188 የተመለከቱት ድንጋጌዎች ለሞግዚትም ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል ።

ክፍል አራት

አካለመጠን ያልደረሰን ልጅ ለመጠበቅ የተመለከቱትን ደንቦች መጣስ ስለሚያስከትለው ውጤት

ንኡስ ክፍል አንድ

አካለመጠን ያልደረሰ ልጅ ስራዎች

219.መሠረቱ

አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ከስልጣኑ በላይ

Laní exxak Iniki

Baaluk caddo maadewee awkih taamoomi

219. Rakiibo

Baaluk caddo maadewee awki kay qaaqak iroha bah yan gaanuun abtoota inkih oggol mali.

220. Baysaanam esseraanam wagittaama

Baaluk caddo maadeweeh yan awki abeh yan madqa rakiibo abtah tan abtoota akah baytannah essertam xiqtam baaluk caddo maadeh yan awka wonna hinnay nagre mara wonna hinnay awlaytiiti.

221. Ambalal aba marih bagí qidi

1) Ta madqak maasayyak 220 madqimtem taniimih gersi ambalal aba dagar awka lih ambalal akah culen tah abu axcuk idini le axcuk qado baguh aamantil yekke kaa tekkek ambalal sarrimaane le.

2) Gersi ambalal awki aaxigewaayat xoqqaysimak ta maasayyak lani maasayyak /1/ madqimtem mabbinowta.

222. Taduure lakqo wagittaama

1) Baaluk caddo maadewee awkah mekkeltime maali yadaarem xiqam ambalal yaggaraqquh malkit edde xayyoowe ayro maadeh sugeh caddibna dubuk akkele.

2) Ta caalatak iroh baaluk caddo maadeweeh yan awki gacsaamih dirki kaal matan.

223. Ambalaalak iroh takke qaaqaa kee gita maliinoh gadditaanama

Baaluk caddo maadewee awki gita maliinoh tan taamat faxxiime sinni gurral baxaaxitek wonna

የሚፈጽማቸው ህጋዊ ድርጊቶች ሁሉ ፈራሽ ይሆናሉ ።

220.እንዲፈርስ ስለመጠየቅ

አካለመጠን ያልደረሰ ልጅ የፈጸማቸው ህጋዊ ድርጊቶች እንዲፈርሱ መጠየቅ የሚችሉት አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ወይም ወራሾቹ ወይም ወኪሎቹ ናቸው ።

221.ስለተዋዋዩ ቅን ልቦና

1) **በዚህ ህግ አንቀጽ 220 የተደነገገው ቢኖርም ሌላው ተዋዋይ ወገን ከልጁ ጋር የተዋዋለው ይህንን እንዲያደርግ ፈቃድ አለው ብሎ በቅን ልቦና በማመን የሆነ እንደሆነ ውሉ የፀና ይሆናል ።**
2) **ሌላው ተዋዋይ በልጁ አላዋቂነት የተጠቀመ ከሆነ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ የተደነገገው ተፈጻሚነት አይኖረውም ።**

222.ስለሚመለስ ገንዘብ

1) **አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ የተከፈለ ገንዘብ ሊመለስ የሚችለው ውሉ እንዲፈርስ ክስ በቀረበበት ቀን በልጁ በተገኘው መጠን ብቻ ይሆናል።**
2) **ከዚህ ሁኔታ ውጪ አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ለመመለስ አይገደደም።**

223.ከውል ውጭ ስለሚደርስ ሀላፊነት እና ያለአግባብ ስለመበልጸግ

አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ህገወጥ በሆኑ ስራዎች ያለአግባብ የበለጸገ ወይም በሌላ ሰው ላይ ጉዳት ያደረሰ እንደሆነ በፍትሀብሔር ውስጥ ከውል ውጭ ስለሚደርስ ሀላፊነት እና ያለአግባብ ስለመበልጸግ በተደነገገው መሰረት ተጠያቂ ይሆናል።

224.አካለመጠን ሳይደርስ ደርሻለው ስለማለት

hinnay gersi maral taqabi kataasa kaa tekkek meqem bar madqah addal ambalaalak iroh takke qaaqaa kee gita maliinoh baxaaxitaanamal madqimte madqa rakiibo abak akah essertimele.

224. Baaluk caddo maadekkah maadeh iyyaanam wagittaama

1) Baaluk caddo maadewee awki gufe kalah gufeh iyyeh yaabamah tah iyyaamah dubuk baaluk caddo maadeweemih sabbatah edde xoqoysimah yan gar mawaa.
2) Tonnah baaluk caddo maadeh iyyaamah ambalaalak iroh tekke qaaqa bahta taqabih kaal maloowimta.

Lani exxak nammaya

Quuka numuk gaanuun abtoota

225. Madab gexsitil tekke abtoota

1) Awka quuka num baaluk caddo maadewee awki abeh yan gaanuun abtoota inkih awki baaluk caddo gufe uddur abeemik loowimak qaaqah essertima.
2) Awka quuka num qaaqah essertimeyyo iyyaanamih dirkih edde culek wonna hinnay madqak ugutak dirki kaal anewayta kaa tekkek baaluk caddo gufewee awkih sabbatah abe gaanuun abtootah qaaqise miyakka.

226. Madqimte madqat tatraanam wagittaama

Madqimte madqat taturak awka quukah yan num abah yan abtootah awlaytiino le num kaah yeceen qaaqak iroh taamitah yan yan uddur gitah tanih tan awlaytiinô madqah baxxaqsitte abbinoowele.

227. Sidochaytô dagara

1) Cokmí buxa awka quuka numuh yeceen

1) **አካለመጠን ያልደረሰ ልጅ አካለመጠን ሳይደርስ ደርሻለው ብሎ ቢናገርም እንኳን ይህን በመናገሩ ብቻ አካለመጠን ባለመድረሱ ምክንያት የሚጠቀምበትን መብት አያጣም።**
2) **እንዲሁም አካለመጠን ድርሻለው በማለቱ ከውል ውጭ የሆነ ሀላፊነትን የሚያመጣ ጥፋት ሆኖ አይቆጠርበትም።**

ንኡስ ክፍል ሁለት

የሞግዚቱ ህጋዊ ድርጊቶች

225.በመደበኛ አኳኋን ስለተፈጸሙ ድርጊቶች

1) **ሞግዚቱ አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ የፈጸማቸው ህጋዊ ድርጊቶች ሁሉ፣ ልጁ አካለመጠን በደረሰ ጊዜ እንደፈጸማቸው ተቆጥሮ በሀላፊነት ያስጠይቁታል።**
2) **ሞግዚቱ በንላፊነት እጠየቅበታለው ሲል ግዴታ የገባበት ወይም በህግ መሰረት ግዴታ የተጣለበት ካልሆነ በስተቀር አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ ሲል ለፈጸማቸው ህጋዊ ድርጊቶች ሀላፊ አይሆንም።**

226.የህግ ድንጋጌዎችን ስለመተላለፍ

የህግ ድንጋጌዎችን በመተላለፍ ሞግዚቱ ለሚፈጽማቸው ድርጊቶች ወኪል የሆነ ሰው ከተሰጠው ስልጣን በላይ በሚሰራበት ጊዜ አግባብነት ያለቸው የውክልና ህግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

227.ስለሶስተኛ ወገኖች

1) **ፍርድ ቤት ለሞግዚቱ የተሰጠውን መመሪያ ሶስተኛ ወገኖች ካላወቁ ወይም ማወቅ የሚገባቸው ካልሆነ በስተቀር ሞግዚቱ መመሪያውን መተላለፉ ፣ በሶስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሊሆን አይችልም።**
2) **አካለመጠን ላልድረሰ ልጅ ንብረቱን የሰጠ፣ የተናዘዘ**

miracsenta sidochaytô dagar aaxigeweek wonna hinnay yaaxigeenim faxxiimewaytek quukah yan num miracsentat taturaanamaay, sidochaytô dagaral cina yaallem maxiqa.

2) Baaluk caddo maadeweeh yan awkah ikoyta yeceeh, kaah farriime wonna hinnay kaah cabe num quukiini miracsenta yacee waqdi ta maasayyak lani maasayyak 1 madqimtem abbinoowele.

228. Aftô/Milaagí quukeena wagittaama

Ta lani exxal tanih tan madqooqi duma suge quukeenih aftok yemeete numul edde abbinoowele.

Lani exxak sidocu

Qaaqal sinam essersissam xiqta abtoota

229. Quuka num wagittaama

1) Quuka num abah yan ikoytâ xiinissoh coocih sabbatah wonna hinnay miracsenti assakaxxewaayak wonna hinnay kay nafqi baaluk caddo maadewee awkih tuxxiq lih boodak abe abtoh baaluk caddo maadewee awka maadah yan taqabih inkih qaaqah essertimah.

2) Ta maasayyak lani maasayyak 1 tanih madqa milaagi quukeenal edde abbinowta.

Konoyhaytoh Exxa

Baaluk caddo maadewee awki duddi sinnah raaqam wagittaama

230. Duddi sinnak kaak elle raqtah tan sababitte wagittaama

Baaluk caddo maadewee awki dudda mali yaanam kaak raqtam

1) Baaluk caddo maadah yan waqdi

ወይም የተወ ሰው ለሞግዚቱ መመሪያ በሰጠ ጊዜም የዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ ተፈጻሚ ይሆናል።

228.ስለምትክ ሞግዚት

በዚህ ንኡስ ክፍል የተመለከቱት ድንጋጌዎች በምትክ ሞግዚትም ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ንኡስ ክፍል ሶስት

በሀላፊነት ሊያስጠይቁ ስለሚችሉ ድርጊቶች

229.ስለሞግዚት

1) **ሞግዚቱ በፈጸመው የንብረት አስተዳደር ጉድለት ምክንያት ወይም መመሪያ ባለማክበሩ ወይም የእርሱ ጥቅም አካለመጠን ካልደረሰው ልጅ ጥቅም ጋር የሚጋጭ ሆኖ እያለ ድርጊቱን በመፈጸሙ አካለመጠን ባልደረሰው ልጅ ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ሁሉ በሀላፊነት ይጠየቃል።**

2) **በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተመለከተው ድንጋጌ በምትክ ሞግዚትም ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።**

ክፍል አምስት

አካለመጠን ያልደረሰ ልጅ ችሎታ ማጣት ስለመቅረቱ

230.ችሎታ ማጣት ስለሚቀርባቸው ምክንያቶች

አካለመጠን ያልደረሰ ልጅ ችሎታ የለውም መባሉ የሚቀረው፡-

1) **አካለመጠን ሲደርስ፤**

2) **ከአሳዳሪ እና የሞግዚት አስተዳደር ነጻ ይውጣ ሲባል ነው።**

2) Qaaqisee kee quukeeni xiinissok currih yawqay iyyan saaku

Lani exxak iniki

Qaaqisee kee quukeeni xiinissok currih yawqem wagittaama

231. Rihimi

Baaluk caddo maadewee awki ta madqak maasayyak 6 lani maasayyak 2 tanih tanim rakiibo abak rihim abe kaa tekkek rihim sabbatah qaaqisee kee quukeeni xiinissok currih yawqe.

232. Baxsa le gurral qaaqisee kee quukeeni xiinissok currih yawqeenim wagittaama

1) Baaluk caddo maadeweeh yan awki 14 sanat kibah yan waqdi qaaqise wonna hinnay quukeeni wonna hinnay ta caagid yoo baahah iyyah yan gersi num qaaqisee kee quukeeni xiinissok currih yawquh cokmí buxa esseram xiqah.

2) Cokmí buxah essero xayyowtah tan waqdi awkí caalat kee qaaqisee kee quukeeni xiinissok currik yayyaaquh essereh yan sabab wagitak qaaqisee kee quukeeni xiinissok curri yakkem awkah meqem tublek essero hirigak idinisam xiqqimtah.

233. Xalu

Qaaqisee kee quukeeni xiinissok currih yawqe awki madqal baaluk caddo maademik loowima.

234. Katewaytam kinnim wagittaama

1) Baaluk caddo maadewee awki qaaqisee

ንዑስ ክፍል አንድ

ከአሳዳሪ እና የሞግዚት አስተዳደር ነጻ ስለመውጣት

231.ጋብቻ

አካለመጠን ያልደረሰ ልጅ በዚህ ህግ አንቀጽ 6 ንዑስ አንቀጽ 2 በተመለከተው መሰረት ጋብቻ የፈጸመ እንደሆነ በጋብቻው ምክንያት ብቻ ከአሳዳሪ እና ሞግዚት አስተዳደር ነጻ ይወጣል።

232.በልዩ ሁኔታ ከአሳዳሪ እና ሞግዚት አስተዳደር ነጻ ስለመውጣት

1) **አካለመጠን ያልደረሰ ልጅ 14 አመት ሲሞላው አሳዳሪው ወይም ሞግዚቱ ወይም ያገባኛል የሚል ሌላ ሰው፣ ከአሳዳሪ እና ሞግዚት አስተዳደር ነጻ እንዲወጣ ለፍርድ ቤት መጠየቅ ይችላል።**

2) **ፍርድ ቤት ጥያቄው ሲቀርብለት የልጁን ሁኔታና ከአሳዳሪ እና ሞግዚት አስተዳደር ነጻ እንዲወጣ የተጠየቀበትን ምክንያት ተመልክቶ ከአሳዳሪ እና ሞግዚት አስተዳደር ነጻ መሆኑን ለልጁ የሚጠቅም ሆኖ ካገኘው ጥያቄውን ተቀብሎ ሊፈቅድ ይችላል።**

233.ውጤት

ከአሳዳሪ እና ሞግዚት አስተዳደር ነጻ የወጣ ልጅ በህግ አካለመጠን እንደደረሰ ሆኖ ይቆጠራል።

234.የማይሻር ስለመሆኑ

1) **አካለመጠን ያልደረሰ ልጅ ከአሳዳሪ እና ሞግዚት አስተዳደር ነጻ እንዲሆን የተሰጠ ፈቃድ ሊሻር አይችልም።**

2) **በጋብቻ ምክንያት የተገኘው ከአሳዳሪ እና ሞግዚት አስተዳደር ነጻ የመሆን ሁኔታ ጋብቻው ቢፈርስም**

kee quukeenak curri yakkuh yeceen idnisso kalaanam maxiqan.

2) Rihim sabbatah geytimteh tan qaaqisee kee quukeeni xiinissok curri yakkeemih caalat rihim cabbitimaamah xali elle sugennal raaqa.

3) Ta maasayyak lani maasayyak 2 madqimtem taniimih rihim baati rihimih idnisen gaanuun karma daccarsimewayteemih sabab tekke kaa tekkek qaaqisee kee quukeení xiinissok curri yakkeenim wagittaamal cokmí buxa meqem akak tableh tan margaqa abtam xiqtah.

Lani exxak nammaya

Quukeeni taamah cisaabitte yaysixxigeenim wagittaama

235. Rakiibo

1) Quukeeni quukaanamih taamak gaba kala waqdi edde quukeena akkuk qaaqiseh yan num wonna hinnay nagara marah edde quukeh/xiiniseh yan cisab xayyoysam faxximta.

2) Tonnah quukeena akkuk xiiniseh yan num ikoyta inkih tabsaamaay, gar elle yan caalat kee kaa dirkissah tan magooga tenek yaysixxigem faxximta.

236. Ikoyta maysaqarral gacewaytam

1) Quukeeni quukaanamih taama leh yan uddur wonna hinnay baaluk caddo maadeweeh yan awkah nagrah yaceenih yanin uddur ikoytâ rorsitte maysaqarral haamak aylahite kaa tekkek awwki ikoyta nagrah wonna hinnay acwah geeh yan gadda faxe qaynatal

እንኳን ውጤቱ እንደተጠበቀ ይቀራል።

3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተደነገገው ቢኖርም ጋብቻው የፈረሰው ለጋብቻ የተፈቀደው ህጋዊ እድሜ ባለመጠበቁ ምክንያት የሆነ እንደሆነ ከአሳዳሪ እና ሞግዚት አስተዳደር ነጻ መውጣቱን በተመለከተ ፍርድ ቤቱ ተገቢ መስሎ የታየውን ሊወስን ይችላል።

ንዑስ ክፍል ሁለት

የሞግዚትነት ስራ ሂሳቦችን ስለማስታወቅ

235. መሰረቱ

1) ሞግዚቱ የሞግዚትነት ስራው ሲያበቃ ሞግዚት ሆኖ ለአስተዳደረው ሰው ወይም ለወራሾቹ ያስተዳደረበትን ሂሳብ ማቅረብ አለበት።

2) እንዲሁም በሞግዚትነት ያስተዳደረውን ሰው ንብረት ሁሉ ማስረከብ ፣የመብቶቹን ሁኔታና የሚገደድባቸው እዳዎች ካሉም ማስታወቅ አለበት።

236. የንብረቶች በመዝገብ አለመግባት

1) ሞግዚቱ የሞግዚትነት ስራውን በያዘበት ጊዜ ወይም አካለመጠን ላልደረሰው ልጅ በውርስ ሀብት ሲሰጠው የንብረቶቹን ዝርዝር በመዝገብ ከመያዝ ቸል ያለ እንደሆነ የልጁን ንብረት በውርስ ወይም በስጦታ ያገኘውን ሀብት በማናቸውም ሁኔታ ለማስረዳት ይችላል።

2) ሌላ ተቃራኒ ማስረጃ ካልቀረበ በስተቀር ምስክሮች በሚሰጡት ቃል አንድ ንብረት አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ንብረት እንደሆነ ይቆጠራል።

geysiisam xiqah.

2) Kalah tahak saduh yan alhum xayyooweh akkewaytek sumaq mari yaceeh yan qangara inki ikoyta baaluk caddo maadewee awkih ikoytak loowimta.

237. Cisaabitte faaticisaanam wagittaama

1) Quukeeni xiinissok currih yewqeh yan awki ta quukiini taamah cisaabitte faaticisa kaa tekkeeh karma kaak 18 sanat kibe kalah tenek cisab faaticiseek lakal ilaa inki sanat fanah faaticiseh sugeh yan cisab sinnih baysam xiqah.

2) Quukeeni xiinissok currih yewqeh yan awki cisab akah xayyoysannah quukeenah idini yeceeh sugem takkay immay tahak dagal tanih tan madqa abbinoowele.

3) Baaluk karma maadeweeh yan awki baaluk caddo maade mari kaa nagrah yan waqdi ta nagreenit awki quukeeni abeh yan cisab faaticiseenim wonna hinnay quukeena cisab xayyoysaamak currih yeyyeeqeenih yeneenik tahak dagal tan madqooqit yaabak moggodo abaanam maxiqan.

238. Yirga wagittaama

1) Baaluk caddo maadeweeh yan awkaay, awlaytit wonna hinnay nagre mari quukeeni taamah sabbatah quukeenal qaaqa wagsiisak xayyoysaanah yanin faxe malkit quukeeni taama edde cabe udduruuk qembissa haanam ilaa koona sanat fan xayyoose kalah sugen kaa

237. ሂሳቦችን ስለማጽደቅ

1) **ከሞግዚት አስተዳደር ነጻ የወጣው ልጅ የሞግዚትነቱን ስራ ሂሳቦች ያጸደቀ እንደሆነና እድሜው 18 አመት ያልሞላው ከሆነ ሂሳቦቹን ካጸደቀ በኋላ እስከ አንድ አመት ድረስ አጽድቆት የነበረውን ሂሳብ ራሱ ሊያፈርሰው ይችላል።**

2) **ከሞግዚት አስተዳደር ነጻ የወጣው ልጅ ሂሳብ እንዳያቀርብ ለሞግዚቱ ፈቃድ ሰጥቶ የነበረ ቢሆንም ከዚህ በላይ ያለው ድንጋጌ ተፈጻሚነት ይኖረዋል።**

3) **አካለመጠን ያልደረሰውን ልጅ አካለመጠን የደረሱ ሲወርሱት እንዚህ ወራሾች የልጁ ሞግዚት ያደረገውን ሂሳብ ያጸደቁት ወይም ሞግዚቱን ሂሳብ ከማቅረብ ነጻ አውጥተውት እንደሆነ፣ ከዚህ በላይ የተመለከቱትን ድንጋጌዎች ጠቅሰው ለመከራከር አይችሉም።**

238. ስለ ይርጋ

1) **አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ፣ወኪሎች ወይም ወራሾች በሞግዚትነት ስራ ምክንያት በሞግዚቱ ላይ ስለሀላፊነት የሚያቀርቧቸው ማናቸውም ክሶች ሞግዚቱ የሞግዚትነት ስራውን ከተወበት ጊዜ ጀምሮ እስከ አምስት አመት ሳያቀርቡ የቀሩ እንደሆነ በይርጋ ይታገዳሉ።**

2) **ሆኖም አካለመጠን ያልደረሰው ልጅ ንብረቶቹ እንዲመለሱለት ለመጠየቅ ክስ የማቅረብ መብቱ ከዚህ በላይ የተመለከተው ጊዜ ካለፈ በኋላም ቢሆን አይከለከልም።**

tekkek yirgak ugutak waasimaanah.

2) Takkay immay baaluk caddo maadewee awki ikoyta kaah gacsaanamih esseroh malkit xayyoysaanamih gar ahak dagal yan uddur taturek sarra takkeemih waaso mali.

Sagaalhaytô Mafdaga

Baxaabaxsa le madqooqi

239. Tabaatabsí madqa

1) 1952 yewqeh yan meqem bar madqa

a/Sehda wagittaama iyyah yan kitaabakteeni addal maasayyak 198 ilaa 338

b/ Ramad kee nagra wagittaama iyyah yan nammehaytoh kitaabih addal maasayyak 550 ilaa 825 tanih tan madqooqi ta madqah addat tanih tan caagiidal abbinos miyaalla.

2) Ta madqa saddah tan madqaa kee baritellê gexsititte ta kuktih addat tan caagiidal abbinos miyaalla.

240. madqak ugutak geenih sugen garitte wagittaama

1) Ta madqa faaticimtak naharat sugteh tan gaanuun caaloota geysiisoonuh qusba madqa essertah tan miizaanissoosa dumak baxsa leemih dumî madqak ugutak geytimteh sugteh tan gaanuun caaloota elle sugtennal raaqele.

2) Ta madqa faaticimtak naharat dumaahî madqak ugutak geytimteh sugteh tan gaanuun caaloota geysisseh tan xalitte ta

ምዕራፍ ዘጠኝ

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

239.መሸጋገሪያ ድንጋጌ

1) በ 1952 በወጣው የፍታህብሄር ህግ ፤

ሀ/ ስለሰዎች ከሚለው አንደኛ መጽሀፍ ውስጥ ከአንቀጽ 198 እስከ 338፤

ለ/ ስለ ቤተዘመድ እና ስለውርስ ከሚለው ሁለተኛ መጽሀፍ ውስጥ ከአንቀጽ 550 እስከ 825 ያሉት ድንጋጌዎች በዚህ ህግ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖራቸውም።

2) ይህን ህግ የሚቃረኑ ህጎች እና ልማዳዊ አሰራሮች በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖራቸውም።

240.በቀድሞ ህጎች መሰረት ተገኝተው ስለነበሩ መብቶች

1) ይህ ህግ ከመጽናቱ በፊት የነበሩ ህጋዊ ሁኔታዎችን ለማስገንት አዲሱ ህግ የሚጠይቃቸው መመዘኛዎች ከድሮው የተለዩ ቢሆኑም እንኳን፣ በቀድሞው ህግ መሰረት ተገኝተው የነበሩት ህጋዊ ሁኔታዎች ጸንተው ይቀጥላሉ።

2) ይህ ህግ ከመጽናቱ በፊት በቀድሞው ህግ መሰረት ተገኝተው የነበሩት ህጋዊ ሁኔታዎች ያስገኟቸውን ውጤቶች ይህ ህግ አይለውጣቸውም።

241.በእንጥልጥል ስላሉ የቤተሰብ ጉዳይ ክርክሮች

ይህ ህግ ከመጽናቱ በፊት የተጀመሩ የቤተሰብ ጉዳይ

madqa makorissa.

241. Wanxexxelit tan buxâ marih caagiidah daqwat wagittaama

Ta madqa faaticimtak naharat qembimteh tan buxâ marih caagiidah daqwat edde qembimteh tan madqa rakiibo abak gaba kak kalelon.

242. Edde xintaa kee miracsenta yayyaaqeenimih qaaqa

Rakaakay xiinissô malah-buxa ta madqah abnissoh edde xinta wonna hinnay miracsenta tayyaaqem xiqtah.

ክርክሮች በተጀመሩበት ህግ መሰረት ፍጻሜ ያገኛሉ፡፡

242.ደንብ እና መመሪያ የማውጣት ስልጣን

የክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት ለዚህ ህግ አፈጻጸም ደንብ ወይም መመሪያ ማውጣት ይችላል፡፡